

✦ በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ ጠላትን ወዳጅ የሚያደርግና ዘላቂ ኅብረትን ማምጣት የሚችለው በይቅርታ ሕይወት መመሳሰል ነው።

የማሰላሰል ጥያቄዎች:

- (1) ስለ ብዙ በደላቸው ከእግዚአብሔር ዘንድ ምሕረትን ያገኙ የክርስቶስ ተከታዮች ሲበደሉ ሰእርስ በርሳቸው እንዲሁም ሰሌሎች ሰዎች ይቅርታን ለማድረግ የሚከብዳቸው ሰምን ይሆን?
- (2) «በቀል ጠላትን ያበዛል፤ ወዳጅ ማድረግ ግን ጠላትን ያቀርባል» የሚለው እሳብ በዓውዳችን ምን ያህል ተቀባይነትና ተግባራዊነት ይኖረዋል?
- (3) እርስ በርሳችን ይቅርታ ካስማድረጋችን የተነሣ ክርስቶስን ባላመኑ ሰዎች ዘንድ ሰማችን በክፉ ይነሣል፤ ይህን ደካማ ጎናችንን እንዴት ማሻሻል እንችላለን?

የይቅርታ መንፈሳዊና ሥነልቦናዊ መሠረቶች

አንድ ሰው ይቅርታ በሚያደርግበት ወቅት እምነቱ በዓላማው፣ በሂደቱና በውጤቱ ላይ የሚኖረውን ሚና ተመልክተናል። ከመንፈሳዊ ምክንያቶችም በተጨማሪ ይቅርታ ለማድረግ የሚረዱ ሥነልቦናዊ ምክንያቶች ይኖራሉ። በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ ይቅርታ መደራረግ እስፈላጊ መሆኑን የሥነልቦና ጥናቶችም ያስረዳሉ። ይቅርታ ማድረግ ለተበዳይና ለበዳይ የሚያመጣው የውስጣዊ ሕይወት ግንባታ ይኖራል። ከጥቅም አንጻር ብቻም ሳይሆን በይቅርታ ሂደት ውስጥ በሚታሰቡበት ጊዜ የተሰያዩ ሥነልቦናዊ ሁኔታዎች አዎንታዊ ወይም አሉታዊ ሚና ይኖራቸዋል።

በዚህ ክፍል ይቅርታ ማድረግና መቀበል እስፈላጊ የሆነበትን ምክንያት ሁስተኛውን ከሥነልቦና እይታ አንመለከታለን። ይቅርታ ከሥነልቦና አንጻር ሲታይ ለሚያደርገውና ለሚቀበለው ሰው ሲሰጥ ከሚችለው ጥቅሞች ጥቂቶችን እናያለን።

ይቅርታ ማድረግ ራስን የመውደድና የማክበር ምልክት ነው

ጤናማ የሆነ ሕይወት ያለው ሰብዓዊ ፍጡር ራሱን ይወዳል፤ ያከብራልም። ራስን መውደድና ማክበር ራስን ማዕከል ካደረገው የሕይወት ዘይቤ የተለየ ነው። ራስን መውደድ ማለት ተገቢውን ፍቅር፣ እይታና እንክብካቤ ለራስ ማድረግ ነው። ራስ ወዳድነት ግን ለራስ ፍላጎት እርካታ ብቻ መኖር ሲሆን ውጤቱም እርካታ ማጣት፣ ግጭት፣ ጦርነትና ከሰዎች ጋር በፍቅር ዘላቂነት ያለው ግንኙነት መመሥረት እስመቻል ናቸው። ራስ ወዳድነት ባልንጀራን እንደ ራስ መውደድ የሚለውን መርሕ እይቀበልም። የግል ፍላጎትና ጥቅም ከሁሉም ቀድሞ የሚመጣበት የሕይወት ዘይቤ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ራስን በተገቢው ሁኔታ መውደድን በተለይም እግዚአብሔር እንደተቀበለን ራሳችንን መቀበልና መመልከት አንደሚገባን ሲያስተምረን ራስ ወዳድነትን ግን ኃጢአት እንደሆነ ይናገራል።

የእግዚአብሔር ቃል «ባልንጀራህን እንደ ራስህ ውደድ» (ማቴ22:37) ብሎ ያስተምራል። ራሱን የማይወድድ ሰው ሌሎች ሰዎችን መውደድ አይችልም ማለት ነው። ሌሎች ሰዎችን መውደድ የምንችልበት የመጨረሻ ጣሪያ ራሳችንን የምንወደውን ያህል ነው።

ራስን መውደድ የሕይወታችን እንቅስቃሴ ማዕከል ነው። ከሌሎች ሰዎች ጋር ተገቢውን ግንኙነት ለመመሥረትና ለመጠበቅ የምንችለው ራሳችንን በተገቢው ሁኔታ የምንወድ ስንሆን ነው። ለራሳችን ያለን ፍቅር ከሌሎች ሰዎች የምንቀበለውንና ለሰዎች የምንሰጠውንም ፍቅር ይወሰናል። ራሳችንን ዋጋ እንዳለንና ያለምንም ቅድመ ሁኔታ የምንወደድ ሰዎች መሆናችንን ስንረዳ ስሌሎች ሰዎች ፍቅር መስጠትን እንማራለን።

ራሳችንን በንወድ ለራሳችን መልካም በሜት ይሰማናል። ይህም ብቻ ሳይሆን ለሌሎችም የሚሰማን ሰሜት ጥሩ ይሆናል። ከዚህም የተነሣ ሌሎች ሰዎች ፍቅርን ለመስጠት እንዲሁም እኛን ሲበድሉን ይቅር ማለት እንችላለን። ለራሳችን ተገቢ የሆነ ፍቅር ካለን ደስተኞች እንሆናለን። በሆነው ባልሆነው ነገር ራሳችንን እየወቀለንና እየኮነን ራሳችንን እናስጨንቅም። ለራሳችን ተገቢ የሆነ ፍቅር ሲኖረን ሰዎች ከእኛ ጋር መሆንን ይፈልጋሉ። ምክንያቱም እኛ ዘንድ ሲሆኑ ደስ ይላቸዋል። ከእኛ ወደ እነርሱ የሚፈሰው ሕይወታቸውን የሚጠግን እይታ፣ ፍቅርና ድርጊት በመሆኑ ነው።

እኛ ራሳችንን የማንወድ ከሆንን እንዴት አድርገን ሌሎች ሰዎችን መውደድ እንችላለን? እኛ ለራሳችን የልሰጠነውን ፍቅር ሌሎች ሰዎች እንዲወዱን እንዴት መጠበቅ እንችላለን?

እኛ ራሳችንን ካልወደን ማንም ሰው ሲወደንና ፍቅሩ ሲያረካን እይታልም። ራሳችንን ስንወድ የተገባንን ክብር በማንኛውም ምክንያት እንጥልም። ራሳችንን የምንወድ ስንሆን ራሳችንንም እናከብራለን፤ ሰዎች በእኛ ላይ በደል እንዲፈጽሙ እንፈቅድም። ከሰዎች ጋር ግንኙነት ለናደርግ ክብራችንን በማይጎዳ ሁኔታ እናደርጋለን። ሌሎች እኛን ሲበድሉን ይቅር ባለማለት ራሳችንን እናስቃይም። ፈውስ የሚገኘው ለበዳይ ይቅርታ በማድረግ እንደሆነ ከገባን ይህን ከማድረግ ወደጎሳ መመለስ ራስን እለመውደድና እለማክበር ነው። በተገቢው መንገድ ፈውስን ለሕይወታችን የማንፈልግ ሲሆን ራሳችንን ለማስቃየት መፈለግ ነው። ይህ ደግሞ ራስን የመውደድና የማክበር መንገድ አይደለም።

ራሳችንን ስንወድና ስናከብር ሰዎች በእኛ ላይ በፈጸሙት በደል ምክንያት ራሳችንን እናሳድድም። በእኛ ላይ የደሰረውን በደልና በዳይን እያላሳለልን ለራሳችን ነጻነት በመንፈግ በእስር ቤት ውስጥ እንደሚኖር እስረኛ ለመኖር ፈቃደኞች እንሆንም። ራሳችንን ከወደድንና ካከበርን በማንኛውም መንገድ ባሪያ አድርጎ ካሰረን እስራት ነጻ ለመውጣት ተገቢውን እርምጃ እንወስዳለን።

ታፈሰ በልጅነቱ ከወላጆቹ በተለይም ከአባቱ ተገቢውን ፍቅርና እንክብካቤ ሳያገኝ ያደገ ልጅ ነበር። ከዚህም የተነሣ በውስጡ በሰዎች ዘንድ የማይፈለግና የማይወደድ እንደሆነ ያስባል። በሕይወቱ ዕድለ-ቢስና ለምንም የማይጠቅም ትርፍ ሰው እንደሆነ ይስማማል። ይህን ግን ለማንም ሰው በግልጽ አይናገርም። ከሰዎችም ጋር መግባባት ይቸግረዋል። በሥራ በታ ከሱድን መሪው ጋር በአባብ ልዩነት ከተጋጩ በጋላ ሕይወቱ የባሰ ተመስቃቀስ። እንዳንድ ጊዜ ሰውየውን ለማጥቃት ያስባል። ሁለንተናዊ ሕይወቱም ተናጋ።

ከዕለታት አንድ ቀን አንድ የወንጌል አስተማሪ ስለማማከር አገልግሎት ሲያስተምር ይሰማል። ከዚያም «ምናልባት ይህን አገልጋይ ባናገረው ይጠቅመኝ ይሆናል» ብሎ በማሰብ ሰልክ ደውሎ ይሄዳል። ከአገልጋዩ ጋር ስተክታታይ ጊዜያት ተገናኝተው ሲመካከሩና ሲጸልዩ ታፈሰ አግዚአብሔር

ሕይወቱን እንዲያድስበት ራሱን ሰጠ። አባቱ ያለፍቅር ያሳደገው በባሕሱ ምክንያት እንደነበር እንዲ በአርሱ ላይ ክፉ በማሰብ እንዳልሆነ ተገነዘበ። ከአባቱ ያላገኘውን ፍቅር ደግሞ የሁሉም አባት የሆነው አግዚአብሔር እንደሚሰጠው በማመን ፍቅሩ በሕይወቱ እንዲፈስ ፈቀደበት። በሕይወቱ ቀዝቃዛ በፊት ተለማምዶ የማያውቀውን ፍቅር ተለማመደ። ከዚህ ፍቅር የተነሣ «ባካስ አግዚአብሔር ይወደኛል! እኔ ትርፍ አይደለሁም። አግዚአብሔር በእኔ ሕይወት ዓላማ አለው» ማለት ጀመረ።

ታፈሰ ከበፊቱ በተለየ ሁኔታ ራሱን መመልከት ከቻለ ወዲህ ከሥራ ባልደረባው ጋር ሰላምን ፈጠረ። ራሱን የሚጎዳ ነገር በራሱ ላይ ከመፈጸም ተቆጠበ። ይህም ብቻ ሳይሆን ለሌሎች ሰዎችም ፍቅርና እንክብካቤ እንደሚያስፈልጋቸው ማሰብ ጀመረ።

ራሳችንን በተገቢው ሁኔታ የምንወድና ስንሆን ለራሳችን የምንፈልገውን መልካም ነገር እንዲሁም በራሳችን ላይ እንዲደርሱ የማንፈልጋቸውን ክፉ ነገሮች ለይተን እናውቃለን። መልካም ዓላማ ሲኖር ለራሳችን የምንፈልገውን በጎ ነገር ለሰዎች ለመስጠት እንዲሁም በእኛ ላይ እንዲደርሱ የማንፈልጋቸውን ክፉ ነገሮች ደግሞ በሰዎች ላይ እንዳይደርሱ ተገቢውን እርምጃዎች እንወስዳለን። ራሳችንን በተገቢው መንገድ መውደድ ወርቃማውን ትዕዛዝ ተግባራዊ ለማድረግ እንድ ቅድመ ዝግጅት ይሆናል ማለት ነው። «ሌሎች እንዲያደርጉላችሁ የምትፈልጉትን ነገር እናንተም እድርጉላቸው» (ማቴ7:12)። ለራሳችን ይቅርታ ማድረግና ከሌሎች ሰዎች ይቅርታን መቀበል ለሕይወታችን ምን ያህል ጠቃሚ እንደሆነ ካወቅን እኛም እነዚህን መልካም ነገሮች ለሌሎች ሰዎች ለመስጠት ፈቃደኞች እንሆናለን። ሰዎችን በድለን ይቅርታ ሲከለክሉን የምንጎዳ መሆናችን ከገባን እኛም በተራችን ሌሎችን ይቅር ባለማለት እንዲጎዱ መፍቅድ ትክክል እንዳልሆነ ስለምንረዳ የበደሉንን ሰዎች ይቅር እንላቸዋለን።

ይቅርታ ሰዎችን ማክበር ነው

የሰው ልጅ እንደ አግዚአብሔር እምባልና ምሳሌ የተፈጠረ ብቸኛ ፍጡር ነው። ሰዎች በሕይወታቸው ደካማ ጎን ቢኖራቸው ይህ በተፈጥሮ የተሰጣቸውን ክብር እይነፍጋቸውም። በእኛ ላይ በደል የፈጸሙ ሰዎች መልካም ነገር ማድረግ የማይችሉ፤ የአውሬነት መንፈስ ያለባቸው፤ የእጋንንት ቁራጭ፤ ሳይሆኑ እንደ ማንኛውም ሰው ደካማ ጎን ያላቸው የሰው ልጆች ናቸው። በራሳቸው ኃላፊነት ቢወስዱና በደካማ ጎናቸው በኩል ቆመው የሚደግፉአቸውን ሰዎች ቢያገኙ ነገ የተሻለ መልካም ነገር ለማድረግ እንዲሁም በስብዓዊ ግንኙነት ውስጥ ከብዙዎች ጋር ወሰናቸውን ጠብቀው ተግባብተው ለመኖር የሚያስችላቸው እምቅ ችሉታ አላቸው።

እንዳንድ ሰዎች ቅኝ ግራቸውን ለይተው በማያውቁ ልጆች ላይ እስቃይ ግፍ ሲፈጽሙ፤ ከእነርሱ ወገን ውጭ የሆኑትን ሲገድሉ፤ ሲዘርፉና ሲጨቁኑ ሲታይ፤ በጅምላ ጭፍጭፋ ሲሰማና፤ ለራሳቸው ፍላጎት እርካታ ብለው የሌሎችን መብት ሲረግጡ፤ እንዳንድ ጊዜም በራሳቸው ላይ የሚወስዱት በጭካኔ የተሞላ እርምጃ ሲታይ እነዚህ ሰዎች ስብዓዊ ፍጡር

መሆናቸውን ማመን ያዳግታል። በእርግጥ በእግዚአብሔር አምላልና ምሳሌ የተፈጠረ ሰው እንዲህ ዓይነት በደል ይፈጽማል ወይ? ያለኛል።

በዚህ ዓለም ለዎች የሚፈጽሙት በደል በዓይነትና በመጠን የተለያዩ ይሁኑ እንጂ በደልን የማይፈጽም ሰው የለም። ለዎች በተፈጥሮአቸው እጅግ መልካም እንዲሁም እጅግ ከፋ ነገሮችን ለመፈጸም የሚያስችል አምቅ ችሎታ እንዲሁም ፈቃዳቸውን ከሁለቱ በአንድ አቅጣጫ የማዋል ምርጫ አላቸው። ስለዚህ ማንም ሰው በእነዚህ ከፋ በፈጸሙ ለዎች ሁኔታ ውስጥ ቢገኝ እነርሱ ያደረጉትን የማድረግ ሁኔታ ያጋጥመዋል። ውስጣዊና ውጫዊ ሁኔታዎች ጫና ሲፈጥሩ ከሰብዓዊነት ርኅራኄ ወጥተው የማይገባ ነገርን ሲፈጽሙ ይችላሉ። ይህ ማለት ግን ሰብዓዊ ከብር የገደላቸው ለዎች በመሆናቸው እኩልነት አይገባቸውም ማለት እይደለም።

እያንዳንዱ ሰው ምንም በደካማ ጎኑ በደል መፈጸም ቢችልም ከብር የሚገባው የሰው ልጅ እንደሆነ መገንዘብ በዳይን ይቅር ለማለት ያነሳሳል። ከተፈጸመው በደል በስተጀርባ ያለውን ከብር የሆነውን ሰው መመልከት መቻል ለበዳይ ፍቅር እንዲሁም ከብር እንዲኖረን በመርዳት ይቅርታ ወደ ማድረግ ይመራል።

ይቅርታ ሰብዓዊ ግንኙነትን ይጠብቃል

በግንኙነት ውስጥ በሰዎች ለንበደል እናዘናለን። የደረሰብን በደል ቢያሳዝንም ከእነርሱ ጋር ያለንን ግንኙነት ማቆረጥ እንፈልገንም። ሐዘናችንና ቁጣችንን በተገቢው መንገድ በመግለጽ ለሰ በደል ይቅር ብለናቸው ከእነርሱ ጋር ያለንን ኅብረት መቀጠል እንፈልጋለን። ወዳጅነትን የሚፈልግ ሰው ይቅርታ ማድረግና መቀበል አይከብደውም። በግንኙነት ውስጥ በደል ሲፈጸም እንደ ምክንያት በመጥቀስ ከግንኙነቱ ለመውጣት እርምጃ አይወሰድም። «እንዲህ ከሆነ ከዚህ በኋላ እብረን መኖር እንችልም» በማለት ግንኙነቱን እያቋርጥም። ከሰዎች ጋር ያለውን ኅብረት ለመጠበቅ መፈለግ ወይም ያለንን ግንኙነት ማጣት አለመፈለግ ይቅርታ ለማድረግ ምክንያት ይሆናል።

ግንኙነታቸው ዘላቂነት እንዳለው የሚያስቡና በጠበቅ ግንኙነት ውስጥ የሚኖሩ ለዎች በመካከላቸው ያለው ኅብረት ከተበላሸ ብዙ ነገር እንደሚያጠፋ ስለሚያስቡ ግንኙነታቸውን ለመጠበቅ የተቻላቸውን ጥረት ያደርጋሉ። ከዚህም የተነሣ በመካከላቸው በደል ቢፈጸም በዳይን ይቅር በማለት ኅብረታቸውን ለማደስ ፈቃደኞች ይሆናሉ። በጠንካራ ግንኙነት ውስጥ ብዙ ይቅርታ መደራረግና መቅባበል ይኖራል። በተለይ በትዳር ሕይወት ውስጥ በባልና ሚስት መካከል ያለው ግንኙነት የጠበቀ ከሆነ አንዱ በሌላው ላይ በደል ሲፈጸም ይቅርታ የመደራረግና ኅብረታቸውን የመቀጠል ሁኔታ ጎልቶ ይታያል። ከዚህ አንጻር ሲታይ ይቅርታ ማድረግና መቀበል በግንኙነት ውስጥ እርካታ ያለውን ሕይወት ለመለማመድ ያግዛል።

ይቅርታ መልካምና እርካታ ለጪ የሆነው ሰብዓዊ ግንኙነት በሂደት ውስጥ በሚያጋጥሙ መለናክሎች ምክንያት እንዳይቋረጥ የሚረዳ ስልት

ነው። ይቅርታ ግንኙነት ፈተናን በድል አሸንፎ እንዲያልፍ የሚረዳ መሣሪያ ነው። ለመሠረቱት ግንኙነት መሰጠት ያላቸውና በወዳጅነቱ ውስጥ የተሻለ እርካታ ማግኘት የሚፈልጉ ለዎች በበዳይ ላይ ቂም ይዘው ለማጥቃት እርምጃ ከመውሰድ ወይም ከበዳይ ከመራቅ ይልቅ በይቅርታ የደፈረሰውን ኅብረት በማደስ አብረው መኖር ይፈልጋሉ።

ለዎች ከሌሎች ጋር ያላቸውን ግንኙነት መገንባት እንዲሁም ግንኙነቱ መልካምና ሁሉንም የሚያረካ ለማድረግ ይቅር የሚል ልብ ሊኖራቸው ያስፈልጋል። ያለ ይቅርታ ልብ ከሌሎች ጋር መልካም ግንኙነት መመሥረት እንዲሁም መጠበቅ ከቶም አይታለብም። ይቅርታ ማድረግ መቻል ግንኙነትን ለመጠበቅ የሚያስችል አንድ መልካም ባሕርይ ማግኘት ነው። ብዙ ለዎች ከሌሎች ጋር ግንኙነት ለመመሥረት ብዙም አይቸገሩም። ነገር ግን ለጥቂት ጊዜ ከአንዳንዶች ጋር ከቆዩ በኋላ ከእነርሱ ተለይተው ከሌሎች ጋር ደግሞ ግንኙነት ለመመሥረት ጉድ ጉድ ሊሉ ይታያሉ። ሌሎች ደግሞ ከአንዳንዶች ጋር ግንኙነታቸው ሳይለምር በመቅረቱ እኩርፈው ሰብቻቸው ለመቀመጥ ይወሰናሉ። የእነዚህ ለዎች ችግር በርካታ ሊሆን ቢችልም ከሚጠቅሱ ምክንያቶች አንዱ ይቅርታ አለማድረግ ነው። የሰው ልጆች ግንኙነት ሊመሠርቱ በመካከላቸው በደል ይፈጠራል። በደል ደግሞ ግንኙነትን ያፈርሳል። ይህ እንዳይሆን በደልን በይቅርታ ማስወገድን መማር ዓይነተኛ መንገድ ነው።

ይቅርታ ለዎች በወዳጅነት አብረው እንዲኖሩ የሚያደርግ መሣሪያ ነው። ጥቁር ሕዝቦች በሰላማዊ ትግል መብታቸውን ማስከበር እንደሚችሉ ያስተምር የነበረው ዓመጽ-የለሽ ሰላማዊ የትግል እንቅስቃሴ መሪ ማርቲን ሉተር ግንክ ጁኒየር «አንድ ወዳጆች እብረን መኖር ካልቻልን እንደ ሞኞች ተቢታትነን እንጠፋለን» በማለት ተናግሮ ነበር።

ይቅርታ ማድረግ ለግል ጥቅም ነው

በአብዛኛው አንድ ሰው ይቅርታ የሚያደርገው ለበዳዩ ጥቅም እንደሆነ ይታሰባል። ይቅርታ በዳዩን ሊጠቅም እንደሚችል ሁሉ ተበዳዩንም ይጠቅሟል። ይቅርታ ለዎች ለሰዎች ከሚያደርጉት እጅግ ከብር ከሆኑት ለናይ ተግባራት አንዱ ነው። ለዎች ተበድለው ለበዳይ ይቅርታ በሚያደርጉበት ወቅት በሕይወታቸው የሚያገኙአቸው ፍሬዎች አሉ። ከእነዚህም ጥቂቶቹ የሚከተሉት ናቸው።

- ✓ ለዎችን ለመውደድ የሚያስችል እቅምን ይጨምራል
- ✓ የቁጣን በሜት የመቆጣጠርና ራስን የመግዛት ችሎታ ይጨምራል
- ✓ ለዎችን ለማመን የሚያስችል ችሎታን ያሳድጋል
- ✓ በቀድሞው ከፋ ከስተቶች የዛሬውና የወደፊት ሕይወት እንዳይገዛ አርነት ይበጣል
- ✓ ግንኙነት ሊገዱ የሚችሉትን ሁኔታዎች በማስወገድ ገንዘ ድርጊቶችን የማድረግ እቅምን ይጨምራል

ለዎች ተበድለው ለበዳይ ይቅርታ በሚያደርጉበት ወቅት ሁለንተናዊ ጥቅም አንደሚያገኙ የታወቀ ነው። ለራስ ጥቅም ብቻ ከማሰብ የተነሣ የበደሉንን ሰዎች ይቅር ማለት ከፋ ባይባልም ከመጽሐፍ ቅዱስ መልዕክት አንጻር ሲታይ ግን አንድ ዋና ዓላማ ከታየ በራስ ወዳድነት የተሞላ ድርጊት ይሆናል። ይቅርታ ካለማድረጋቸው የተነሣ በሕይወታቸው ውስጥ የመጣውን ችግር «ለማከም» ብቻ ለበዳይ ይቅርታ ማድረግ ሞራላዊ ገጽታ የለውም። ለሰዎች ይቅርታ የምናደርገው በዋነኛነት ለራሳችን ጥቅም ለማግኘት ብቻ መሆን የለበትም። ይቅርታ ማድረግና መቀበል የክርስቶስ ተከታዮች በመሆናችን የሕይወታችን ባሕርይ ሆኖ መታየት አለበት።

ታደለች ትባላለች። ትጻር ከመሠረተች ከአሥር ዓመት በላይ ሆኗታል። ከባሏ ጋር የምትኖረው ትጻራ ስለተመቻች ሳይሆን ሁለት ልጆቿን ለማስደግ በማለብ ነው። ብዙ እንግልትና መከራ ቢደርስባትም ከባሏ ለመለየት ምንም አላብ አልነበራትም። እርሱ ግን «ከአንቺ ጋር መኖር አልፈልገም» ብሎ ፈታትና ከሌላ ሴት ጋር መኖር ጀመረ። በሕይወቷ ላይ የደረሰው መከራ ብዙ ከመሆኑ የተነሣ በምድር ላይ ምሕረት የማይገባው ሰው ቢኖር የቀድሞ ባሏ እንደሆነ ትናገራለች። እርሱ ግልፅ፣ ጨካኛና የራሱን ጥቅምና እርካታ ብቻ የሚፈልግ ሰው እንደሆነ ትገልጻለች። ፍቸው ከተፈጸመ ጥቂት ወራት በኋላ ሕይወቷ ምስቅልቅል እያለ መጣ። ምንም ነገር አያስደስታትም። «እርሱ እንዲህ/እንዲያ አደረገኝ» የሚለውን ግግር ሁልጊዜ ከአንደበቷ ይሰማል። ስለወደፊት ሕይወቷ ከማለብ ይልቅ እርሱ ስለፈጸመባት በደልና የደረሰባትን ኪሣራና ጉዳት በመቁጠር ጊዜዋን ታባክናለች።

የታደለችን የሕይወት ጉስቆልና የተመለከተች አንዲት ጓደኛዋ የቤተክርስቲያን መጋቢ ዘንድ ሄዳ ጸሎት ቢደረግላት ሰውጥ ልታገኝ እንደምትችል መከረቻት። ታደለችም ወደ መጋቢው ሄደች። «እኔ በሕይወቴ ደስተኛ አይደለሁም። ብዙ የተጎዳሁ ሴት ነኝ። ባለቤቴም ሲያስቃዩኝ ከቆየ በኋላ ከጥቂት ወራት በፊት ደግሞ ፈትቶኝ ሌላ ሚስት ይዟል። አሁን ጸሎቴም ምንም ሰውጥ የሚያመጣ ሆኖ አልታየኝም» ብላ ብሶቷን በዝርዝር ነገረችው።

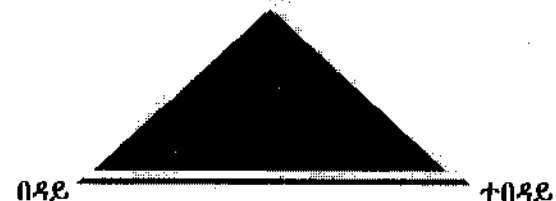
መጋቢውም «ያለፈውን ወደኋላ ትተሽ ወደፊት መሄድን መማር ያዋጣሽል። የቀድሞ ባልሽን ይቅር ብለሽ ታራኩን ካልዘጋሽ በላላምና በደስታ መኖር አትችዪም» አላት። ታደለችም የቀድሞ ባሏን ይቅር ማለት የምትችልበት አቅም እንደሌላት ነገረችው። «በእርግጥ አቅም ላይኖርሽ ይችል ይሆናል። ነገር ግን ይቅር ካላልሽው የራስሽን የሕይወት ደስታ በእጅሽ እንደዘጋሽ በማለብ በራስ ማዘን እንጂ ባልሽን መውቀስ አይገባሽም። እርግጥ እርሱ አንድ ጊዜ በድሎሻል። አሁን ግን የራስሽ ወላት አንቺው ራስሽ ነሽ» ብሎ ነገራት። የመጋቢውን ግግር ስለከበዳት ዝም አለች። ከዚያም በጸሎት ጨረሱና ተሰዩ።

ታደለች ወደ ቤቷ ከተመለሰች በኋላ መጋቢው ያላትን ነገር ማሳሰል ቀጠለች። «ቢያንስ ለራሴ ደስታና ሰላም ብዬ ያንን ሰው ይቅር ማለት አለብኝ» አለበት። ከዚያም አንድ ቀን ወደ መጋቢው ቢሮ መጣችና «እኔ በሰላም መኖር ስለምፈልግ ብቻ ያንን ሰው ይቅር ብየዋለሁ» አለችው። መጋቢው በእርግጥ ታደለች ከነበረችበት ሁኔታ አሁን አንድ እርምጃ ወደ ተገቢው ግብ የተራመደች መሆኗን ሰላተንዘበ አብረው ከተነጋገሩ በኋላ ጸልየው ተለያዩ። ታደለች ይቅርታ ያደረገች ቢመስላትም የነፍሱ እርካታ አላገኘችም። ስለዚህም አሁንም ወደ መጋቢው መጣች። «እኔ ችግር ምን እንደሆነ ባላውቅም አሁንም ውስጣዊ ሰላምና እርካታ ማግኘት አልቻልኩም» ብላ ነገረችው። እርሱም ጥቂት አስበና «ሰው ለራሱ ጥቅም ብቻ ብሎ የሚያደርገው ነገር አውነተኛ የሕይወት እርካታና ሰላም አይሰጠውም» አላት። «ምን ማድረግ አለብኝ?» አለችው። ከዚያም ክርስቶስ እንዴት ይቅር እንዳላት እንድትገነዘብ አገዛት። «አውነተኛ እርካታን የሚሰጠው ክርስቶስ የእኛን በደል ይቅር እንዳለን እኛም የበደሉንን ሰዎች ይቅር ማለት ነው። ከእርሱ ምሕረት ተቀብለን ለሌሎች ምሕረት በመስጠት ነው» በማለት በዝርዝር ነገራት።

ታደለችም ሁኔታውን ከራስዋ ጥቅም አንጻር ብቻ መመልከት ራስ ወዳድነት በመሆኑ ክርስቶስ እርስዋን ይቅር እንዳላት ስለ እርሱ ብላ ይቅር ማለት እንደሚገባት ተገነዘበች። መጋቢውም በጸሎት ረዳት። ከልብዋ ለበደላት ለቀድሞ ባልዋ ይቅርታ አደረገች። ሕይወትዋ በደስታና በእርካታ ተሞላ። ምንም እንኳ ያሰፈ የሕይወት መባሰዎች ቢኖሩአትም ሕይወትዋን በአዲስ ጎዳና ለመምራት ውስጣዊ ጋይልን አገኘች።

ይቅርታ በሰዎች መካከል ባለው ግንኙነት ብቻ ታይቶ ለግል ጥቅም ለማግኘት የሚፈጸም ድርጊት ብቻ ሳይሆን የመለከት ተሳትፎ ያለበት መሆኑን መገንዘብ ዘንድነት ያለውን ፍሬ ከማፍራት አንጻር ትልቅ አስተዋጽኦ አለው። ይቅርታ በበዳይና በተበዳይ መካከል ብቻ ያለ የሁለትዮሽ ግንኙነት ሳይሆን አግዚአብሔርም ያለበት የሦለትዮሽ ግንኙነት ነው።

አግዚአብሔር

እንደ መጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ይቅርታ ከግል ጥቅም ጋር ብቻ የተያያዘ አይደለም። ይቅርታ ሲኖር አያንዳንዱ በዚያ ሂደት ውስጥ የተሳተፈ ሰው የሚያገኘው መልካም ብድራት ይኖራል። ሆኖም ዋና ዓላማው የክርስቶስ ደቀመዝሙርነት የሚጠይቀውን ሕይወት ለመኖር

ከሚመነጭ ፍላጎት ነው። ክርስቶስ ይቅር እንዳላችሁ ይቅር ተዛባሱ የሚለው እሳብ ይህን ይገልጻል።

ይቅርታ የራሱን ድክመት የመገንዘብ ውጤት ነው

ሰዎች በእኛ ላይ በደል ሊፈጽሙ እነርሱን ይቅር ለማለት እኛም እንደ እነርሱ ጋጢአተኞችና ደካሞች እንደሆንን መረዳት ያስፈልጋል። እኛም እንደ ማንኛውም ሰው በሌሎች ላይ በደል መፈጸም የምንችል ደካሞች እንደሆንን ከተረዳን በበዳዮች ላይ ለመፍረድ በፍርድ ወንበር ላይ ከመቀመጥ ይልቅ ለእነርሱ በማሰብ ይቅርታ እናደርግላቸዋለን። በበዳይ ላይ የሚሰማን መጥፎ ሰሜት እኛም እንደ እርሱ ጋጢአተኛና እርሱ ያደረገውን ነገር ማድረግ እንደምንችል ሰንረዳ የጋሰው መጥፎ በሜታችን ይበርዳል። የራሳችንን ድክመት በትክክል ማወቅ ሰዎችን ይቅር ለማለትና ይቅርታንም ለመቀበል የሚኖረን ፈቃደኝነት ከፍተኛ ይሆናል።

በዮሐንስ ወንጌል ምዕራፍ ስምንት ውስጥ ስታመነዝር የተያዘች ሴት ታሪክን እንመሰክራለን። ሴትየዋ በደል ፈጽማለች። በዚህ ድርጊትዋም የሞት ቅጣት ይገባታል። እርሷም ወደ ፍርድ ያመጡ ሰዎች ለእርሷም ምንም ርገራጌ አላሳዩም። እነርሱ ምንም ጋጢአት እንደ ሌለባቸው ዓይነት ሰዎች ሆነው እርሷን ከሰሱት። ይህም ብቻ ሳይሆን ጌታ በሚመልሰው ምላሽ ላይ ተመስርተው በእርሱ ላይ ሌላ ከሰ ለመመሥረት ዕቅድ ነበራቸው። ጌታ ኢየሱስ እንደ ሰው ጋጢአት ከፈጸመ ለዚያ ጋጢአት ተመጣጣኝ የሆነ ቅጣት ሊሰጠው እይገባም የሚል ትምህርት አላስተማረም። ሰው የዘራውን ማጨድ እንደሚኖርበት ያውቃል።

ጌታ ኢየሱስ ሰዎች በሌሎች ላይ ለመፍረድ ከመነሣታቸው ቀደም ብሰው የራሳቸውን ሕይወት መፈተሽ እንደሚኖርባቸው እስገነዘበ። የሴትየዋን ከላሸች የጠየቀው ጥያቄ «ከእናንተ ጋጢአት የሌለበት አስቀድሞ ይውገራት» (ዮሐ8:7) የሚል ነበር። ይህ አሳብ ሰዎቹ በሴትየዋ ላይ ከመፍረዳቸው በፊት ራሳቸውን እንዲመለከቱ የሚያደርግ ነው። እያንዳንዳቸው በውስጣቸው «እኔም እንደ እርሷ ጋጢአተኛ ነኝ» የሚል መልዕክትን በመስማታቸው ከዚያ ሥፍራ ሄዱ። ራሱን በሚገባ የሚያይ ሰው በሌላው ላይ ቶሎ ለመፍረድ አይችኩልም። «ነውር ነገር ያለው ሰው የሌላውን ነውር አይገልጥም» ይባላል። የራሱን ደካማ ጎን በትክክል የተረዳ ሰው በሌሎች ድክመት ከመፍረድ ይልቅ ከዚያ ድክመት የሚወጡበትን መንገድ አብርሶባቸው ይፈልጋል።

እንግዲህ ከዚህ እንጻር ተበዳይ በእርሱ ላይ በተደረገው በደል መጎዳቱ የታወቀ ቢሆንም እርሱም ሰው መሆኑንና እንደ ማንኛውም ሰው ሌላውን ሊበድል የሚችል ተገቢ ያልሆነ ገግግር ሊኖር ወይም ድርጊት ሊፈጽም እንደሚችል መረዳቱ ለበዳይ ይቅርታ እንዲያደርግበት ዕድል ይሰጠዋል። «እኔም እንደ እርሱ ደካማ ሰው ነኝ» የሚሰውን ግንዛቤ ማግኘት ራሱን ከመፈተሽና ከማወቅ የሚመነጭ ውጤት ነው። ራሱን የማያውቅ ሰው በሌሎች ውስጥ ያለው ክፉ የማድረግ እምቅ ችሎታ በእርሱ ውስጥ እንደሚኖር አያስተውልም። ከዚህም የተነሣ በሌሎች ላይ ይፈርዳል። በደል

የፈጸሙትን ሰዎች «እንዴት እንዲህ ሊያደርጉ ቻሉ» «ከርስቲያን ወይም እገልጋይ ሆነው እንዲህ ዓይነት በደል በሰዎች ላይ ይፈጽማሉ?» አያሰ ይኮንናቸዋል። ወደ ውስጣዊ ሕይወቱ ቢመሰክሩት ግን በሰዎች ውስጥ ያያቸው ነገሮች በእርሱም ዘንድ ይኖራሉ። የራሱን ድክመት መረዳት ለበዳይ ይቅርታ ለማድረግ ያግዛል የተባለው ከዚህ እሳብ በመነሳት ነው።

በዙዎቻችን የሰዎችን ደካማ ጎንና ለህተታቸውን ለማየት ችሎታ ሊኖረን የራሳችንን ለህተት ለማየት ግን ማየት የተሳነን ነን። ሰዎችን ከመከነፍችን በፊት ራሳችንን ማየት መቻል ለሕይወታችን ነፃነትን ይሰጣል። ሕሊናችንን የሚከሰ ነገር እንዳይኖር ያደርጋል። የራሳችንን ደካማ ጎን በመረዳት ከእግዚአብሔር ምሕረትን ለመጠየቅ በምንፈልግበት ጊዜ በሌሎች ሰዎች ላይ የሚፈርድ ድፍረት እይኖረንም። እኛም እንደ እነርሱ በደሎች መሆናችንን እንቀበላለን። ከዚህም የተነሳ በሌሎች ለሰዎች በደል ላይ ጋይሰኛ ፈራጆች እንሆንም። ኮናኝና ፈራጅ የሚያደርገን የራሳችንን ሕይወት ድክመት በሚገባ እለማወቃችን ነው።

የራሳችንን ደካማ ጎን መረዳት ለበደሉን ሰዎች ይቅርታ ለማድረግ የሚረዳን ከሆነ ራሳችንን በትክክለኛው ሁኔታ እንዴት ማወቅ እንችላለን? የሚለው ቀጣይ ምላሽ የሚፈልግ ጥያቄ ይሆናል።

ራሱን በእግዚአብሔር ፊት ማየት፡፡ መጽሐፍ ቅዱስ የራሱን ትክክለኛ ማንነት ለማወቅ የሚረዳው አንዱ እርምጃ ብርሃን ከሆነው ከጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ጋር የቀረበ ግንኙነት መመሥረት እንደሆነ ያስተምራል። ከእግዚአብሔር ጋር መልካም ኅብረት ማድረግ ማለትም በብርሃን ውስጥ መመሳሰል ራሱን በትክክል ለመረዳት ያግዛል። ይህ ማለት በተቃራኒው በጨለማ ውስጥ መመሳሰል የራሱን እውነተኛ ገጽታ አያሳይም ማለት ነው። «እርሱ በብርሃን እንዳለ በብርሃን ብንመሳሰል ለእያንዳንዳችን ኅብረት አለን» (1ዮሐ1:7)። ክርስቶስ በሕይወታችን ውስጥ በሙላት እንዲገባ ለንፈቅድሰት በልባችን እና በእእምሮአችን ውስጥ ጨለማ ሥፍራ አይኖርም። የክርስቶስ ብርሃን በልባችን ውስጥ ያለውን ሥፍራ ሙሉ በሙሉ ይቆጣጠራል።

በዚህ ብርሃን ውስጥ በመመሳሰል ከክርስቶስ ጋር ኅብረት ከኖረን ክእርሱ ሕይወት እንማራለን። እርሱን ተመልክተን ራሳችንን ለንመለከት ደግሞ ጋጢአተኞች እንደሆንን ለሰዎንገንዘብ ጋጢአታችንን እንናዘዛለን። ክርስቶስ የሕይወትን ሁለንተናዊ ገጽታ ለማሳየት እንደ ገጽሕ መስታወት ነው። ማን እንደሆንን ለማወቅ በክርስቶስ ፊት መቆምን መሰማመድ እጅግ አስፈላጊ ነው። እርሱ እኛ ምን እንደምንመስል በትክክል ያሳየናል። በዚህም ሂደት ዕለት ዕለት ሕይወታችንን በመመርመር ለመንጸት ወደ እርሱ እንቀርባለን፤ ከእርሱም ዘንድ መንጸትን እናገኛለን።

ራሳችንን በክርስቶስ ፊት በማቅረብና ከእርሱም ጋር መልካም ኅብረት በማድረግ ከሰዎች ጋር ግንኙነት ለናደርግ ሰላማዊ የሆነ ኅብረት ይኖረናል። ምክንያቱም ራሳችንን ማን እንደሆንን በትክክል መረዳታችን በፊት ከሆነው በላይ እንደሆንን አናስብም። እኛም እንደ ሌሎች በደለኞች መሆናችንን

እንመለከታለን። የተሻለ ነገር አለን ብንል እንኳን በእርሱ ምሕረት ወደ ጸጋው ዙፋን ፊት ቀርበን የጋጢአታችንን ይቅርታ ማግኘት መቻላችን ነው።

የወዳጆቻችንን ምክርና አስተያየት በማዳመጥ- እኛ ስለራሳችን እናውቃለን ብለን ከምንናገረው በላይ በቅርባችን ያሉ ሰዎች ወላጆቻችን፣ የትዳር ጓደኞቻችን፣ ጓደኞቻችን፣ የሥራ ባልደረቦቻችን፣ ጎረቤቶቻችን... በደንብ ያውቀናል። የእኛን ጠንካራና ደካማ ጎኖችን ለይተው ስለሚያውቁ እነርሱ የሚነግሩንን ማዳመጥና በዚያ ራሳችንን መፈተሽ እንዲሁ ራሳችንን ማወቅ የምንችልበት መንገድ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ «ብረት ብረትን እንደሚሰል ሰውም ሌላውን ሰው እንደዚሁ ይስለዋል» (ምሳ27:17) ብሎ የሚናገረው ወዳጆች እርስ በርስ ስለሚተዋወቁ እንዲሁ የሌላውን ድክመት እያሳየውና እንዲታረም እየመከረው የተሻለ ሰው እንዲሆን እንደሚያደርገው ያስተምረናል። ሕይወት ስለት ያለው የሚሆነው ከወዳጆች የሚመጣውን ገንዘብ ሂሳብን በማዳመጥ ራስን እውቆ ወደፊት የተሻለ ሰው ስመሆን በመዘጋጀት ነው።

ግጭትን ለመፍታት ያግዛል

በትዳር ውስጥ ስሚፈጸሙ በደሉች ባልና ሚስት በማንኛውም የማማከር ስልቶች መስማማት በሚያቅታቸው ወቅት ከእንዳቸው የሚመጣው የይቅርታ መንፈስ ነገሮችን ወደ ገንዘብ መፍትሔ የማምጣት ኃይል አለው። ይቅርታ እንደገና ግንኙነቱ ይታደሳል ተብሎ የማይታሰበውን ግንኙነት የማደስ ኃይል አለው።

ታሪኩና ራሱል በተጋቡ ሁለት ዓመት ሆኖአቸዋል። ሁለቱም የመጀመሪያ ድግሪ ያላቸውና ጥሩ ደመወዝ የሚያስገኝ ሥራ ያላቸው ናቸው። እርሱ በገጠር የተወለደ፣ እዚያው ተምሮ ሰከፍተኛ ትምህርት ሲያልፍ ነበር ወደ አዲስ አበባ የመጣው። ከዚያም በኮሌጅ ውስጥ ከሚገኙ አማኝ አህቶች መካከል ከአንድዋ ጋር ይተዋወቃል። እርሱም ደግሞ ገጠር ምን እንደሆነ የምታውቀው ወደ መዝናኛ ሥፍራዎች ከወላጆቹ ጋር ስትሄድ መኪና ውስጥ ሆኖ የመንገዱን ግራና ቀኝ ያሉትን ነገሮች ከማየት ያለፈ አልነበረም።

በትውውቅ የተደመረው ጓደኝነታቸው እየጠነከረ መጣ። የኮሌጅ ትምህርታቸውን በሚጨርሱበት ዓመት መጨረሻ ላይ ታሪኩ ራሱልን እንደሚወዳትና ሲያገባት እንደሚፈልግ በግልጽ ይነግራትና ፈቃደኝነቱን ይጠይቃል። ራሱል አስተዋይ ስለነበረች ጥያቄውን በጸጋ ተቀባላ ነገር ግን በዚህ ጉዳይ ላይ መጸለይና ማሰብ አለብኝ በማለት ከእርሱ ተለያለች። ከዚያም ለብዙ ሳምንታት ከጸለየችበትና በጥልቀትም ካሰበችበት እንዲሁም ወላጆቿንና የቤተክርስቲያኗን መጋቢ ካማከረች በኋላ ስታሪኩ ጥያቄ እምነታዊ መልስ ሰጠችው።

በተመረቁ ከሁለት ዓመት በኋላ በወላጆቻቸው ስምምነት በቤተክርስቲያን ወግና ሥርዓት መሠረት ተጋቡ። አብረው መኖር ሲጀምሩ ፍቅራቸው በቅድመ ጋብቻ እንደነበራቸው ሲሆንላቸው አልቻለም። ታሪኩ

እርሱ ከሰዎች ጋር ብዙም እንዳትገናኝ ይፈልጋል። ወደ እርሱም ቤተሰቦች ቤትም መሄድን እምብዛም አይፈልግም። በሕይወትዋ እርሱ የሚላትን ሁሉ ተግባራዊ እንድታደርግ ይፈልጋል። ራሱል በሰመደችው የከተማ ሕይወት ዘይቤ ለመኖር ስትፈልግ ታሪኩ ግን ይህን ጉዳይ እጥብቆ ስለሚቃወም ራሱልን በቃላት ያጠቃቃል። የእርሱም ክርስትና እንዲሁ ለሰም እንጂ ከልብ ሆኖ በተግባር የሚገለጽ እንዳልሆነ ይነግራትና ይከንናታል። እንዳንድ ጊዜ ደግሞ በቅጣ ስሜት ተሞልቶ ይስድባታል። አልፎ አልፎ ደግሞ በጥፊ ይመታታል።

ራሱል በላባትዋና በአናትዋ መካከል እንዲህ ያለውን ነገር ሳታይ ያደገች ስትሆን በትዳሯም እንዲህ ዓይነት ሁኔታ ያጋጥመናል ብላ በጭራሽ አላሰበችም ነበር። ባቤትዋ ውስጥ የተፈጠረውን ሁኔታ በማስተካከል ጥረት ብታደርግም ሁኔታው አየከፋ ሄደ። ከዚያ ለአንዲት አገልጋይ ጉዳዩን ነገረችትና በጸሎት እንድታገዛት ጠየቀችት። አገልጋዩም በጸሎትም በተጨማሪ «ሁለታችሁንም እንድ ላይ ባነጋግራችሁ ጥሩ ይመስለኛል» አለች። ራሱል ወደ ቤታቸው መምጣት እንደምትችል በመጋበዝ በቀጠርላቸው መጣችና መነጋገር ጀመሩ። ታሪኩ ሁኔታውን ሌሎች ሰዎች በመስማታቸው እጅግ ተቆጣ። ቁጭ ብሎ ለመነጋገር ባይፈልግም አገልጋዩም ስለሰመነችው አሽ ብሎ ተቅመጠ፤ ሆኖም ውይይቱ ምንም ፍሪ አልነበረውም። ትዳራቸው የባለ የጭቅጭቅ ቤት ሆነ። ብዙ ሽማግሌዎች መጥተው ለማስታረቅ ቢሞክሩ ምንም አልተሳካም። በመጨረሻም ሰው ሁሉ ትዳራቸው መፍረሱን መናገር ጀመረ።

ከዕለታት አንድ ቀን ታሪኩ ከአንድ ክርስቲያን አማካሪ ጋር በአጋጣሚ ተገናኝቶ በትዳር ውስጥ የሚከሰተውን ግጭት እንዴት መፍታት እንደሚቻል ጠየቀው። አማካሪው ባልና ሚስት መውሰድ የሚገባቸውን ጥቂት ጠቃሚ እርምጃዎችን ነገረውና በዚያ ላይ ለትንሽ ጊዜ ተነጋገረው ተለያዩ። ያን ዕለት ታሪኩ ቶሎ ወደ ቤቱ ገብቶ በመገኘቱ ከፍሎ መጸለይ ጀመረ። አማካሪው «እግዚአብሔር ለሚስትህ መልካም ባል እንድያደርግህ ለራስህ ጸላይ» ያለው አባብ ልቡን ሰርስሮ ገብቶ ስለነበር «ኔታ እግዚአብሔር ለአኔ ደረሰልኝ! ለራሱል መልካም ባል መሆን እንድችል እርዳኝ!» ብሎ ጸሎቱን ቀጠለ። ራሱል ከሥራ ስትመጣ ታሪኩ መገኘታ ከፍሎን ከውስጥ ቆልፏል። እንዲህ ዓይነት ነገር አድርጎ ስለሚያውቅ ግራ ገባት። በራሱ ላይ ክፉ ሊያደርግ አለበ ይሆን? ብላም አሰበች። ከበሩ ሥር ጠጋ ብላ ስታዳምጥ በኃይለኛ ጸሎት ውስጥ መሆኑን ተረዳች። እርሱም ሌላ ሥራዋን ትታ ከበሩ ሥር ሆኖ መጸለይ ጀመረች። በወጉ ጸሎት ተደርጎበት በማይታወቅበት ቤት ውስጥ ዛሬ በመንፈስ ቅዱስ ኃይል የተቀጣጠለ ጸሎት ተደረገ።

ታሪኩ በሕይወቱ ተነክቶ በማያውቀው ሁኔታ በመንፈስ ቅዱስ ተነክቶ ራሱን በትክክል ማየት ችለ። መንፈስ ቅዱስ ትክክለኛ ማንነቱን አሳየው። እግዚአብሔር በየት እንሰቶ አሁን የት እንዳደረሰውና ግን ይህን መያዝ እቅቶት ሕይወቱን እየጎዳ እንዳለ አስተዋለ፤ ታሪኩ እግዚአብሔርን ፊት ለፊት የተገናኘው መሰበው። ከዚህ በኋላ ለሚስቱ ክርስቲያን ባል እንደሚሆን ቃል ገብቶ ተነሳና ራሱል ወዳለችበት ከፍል መጣ። እርሱም

እየጸሰዋል ነበር። እርሱ ግን ቢታላቅ ድምጽ እያሰቀሰ በእግሮቹ ላይ ወድቆ ሰፊ ጸመባት በደል ሁሉ ይቅርታ ጠየቃት። ሁሉም ከዚያ ሥፍራ ተነስተው መነጋገር ጀመሩ። ዛሬ የሕይወት ሕልማቸው እውን የሚሆንበት መንገድ ላይ መጓዝ እንደጀመሩ ተሰማቸው። ሰወላጆቹ ስልክ ደውሰው ጉዳያቸው መፍትሔ እንዳገኙ ነገሩባቸው። እነርሱም «ምን ተጓምር ተከሰቶ ይሆን መስማማት የቻሉት» በማለት በእድናቆት ተሞሉ። በእርግጥ ተጓምር ተከሰቷል። በእንደ አማካሪ ቃል ተጠቅሞ መንፈስ ቅዱስ ታሪኩን ወደ ተከሰባች ንስሐ በመምራት የፍቅር ዋዜማ ላይ የደረሰን ትዳር ከውድቀት አዳነ። ዛሬ ልጆቻችን ወልደው በሰላምና በደስታ እብረው እየኖሩ ናቸው።

ይቅርታ በግንኙነት ውስጥ ግጭት ሲፈጠር ተጓምራዊ በሆነ መልክ መፍትሔ ሊሰጥ የሚችል መድኃኒት ነው። ስለዚህ ግጭት አልፈታ ብሎ ግንኙነቱ ተስፋ ሲቆረጥበት የአንደኛው ወገን ይቅርታን ማሰብ ግንኙነቱን ከመበጠስ ማዳን ይችላል። ግጭት ውስጥ እያሉ የይቅርታ መንፈስ እንዲገኝ ደግሞ ከይቅርባ ያለ እምነት ጋር ግንኙነት በማድረግ ራሱን በእርሱ ፊት ማየት መቻል አስፈላጊ ነው።

ለዎች በቁጣና በቀል ስሜት ተነሳስተው ወንጀል እንዳይፈጽሙ ያግዛል

በቀል የይቅርታ ተቃራኒ ነው። አንድ ሰው ከተበደለ በኋላ ይቅርታ ሲያደርግ ለበቀል ያለው መነሳሳት ይቀንሳል እንዲሁም ከበዳይ ጋር እንደገና የቀድሞ ግንኙነትን ለማደስ የሚኖረው ዝንባሌ ይጨምራል። ለበቀል ያለው መነሳሳት መቀነስና ጎብረትን ለማደስ ፍላጎት መኖሩ በሁለቱ ሰዎችና ከእነርሱ ጋር በተያያዙ ነገሮች ላይ ወንጀል እንዳይፈጸም የራሱን ድርሻ ያበረክታል። ይቅርታ በዳኖችን በምሕረት የሚቀበል በመሆኑ እነዚያን ሰዎች ለመጉዳት እርምጃ እንዳንወስድ ይረዳናል። በግንኙነት ውስጥ በደል በሚፈጸምበት ጊዜ ሰዎች ይቅርታ መደራረግ እንደሚገባቸውና እንዴት ደግሞ ይቅርታ መደራረግ እንዳለባቸው ማስተማር የወንጀል ድርጊቶችንም ለመቀነስ ይረዳል።

ይቅርታ ያለማድረግ የግል ምርጫ ቢሆንም በሕይወት ላይ የሚያስከትለው ጉዳይ አጅግ ከፍተኛ ነው። የቁጣና የበቀል ስሜት ከማንም በላይ የሚገዳው ራሱን ነው። በቀል በእእምሮህ ውስጥ አንተነትህን የሚበላ በሽታ ይሆናል። መርዝ በሰውነትህ ውስጥ ቢገባ የሚሰማህን ስሜት ያህል ሕይወትህን ይሰበልባል። የቃጥላል። በአንተ ላይ በተፈጸመው በደል የደረሰህ ሁለንተናዊ ጉዳት እንዲፈወስ ከማድረግ ይልቅ ጉዳቱ ጎልቶ እንዲወጣና የሕይወትህ ኃይል በሙሉ ሌሎችን ለመጉዳት በማቀድ ላይ ይውላል። በበደል ምክንያት የደረሰው ቀስል እንዲፈወስ በቀልን ትተህ ወደ ይቅርታ መምጣት ይኖርብሃል።

ይቅርታ የእእምሮ ሰላምን ይሰጣል

በሕይወት የእእምሮ ሰላምና አረፍት የሚገኝበት መንገድ ጠላትን በመቀበል ላይሆን ለበዳይ ይቅርታ በማድረግ ነው። ይቅርታ ማድረግ

ሕይወትን በሰላምና በእርጋታ መኖር የሚቻልበትን ዕድል ይሰጣል። የበቀል ስሜት በምንም መልኩ ለሕይወትህ አረፍትና ሰላም እንደማያመጣልህ ተረዳ። የበቀል ውጤቱ የሕይወትህን ሰላም መሰረቅና በበዎች ክፉ ንግግር ወይም ድርጊት የደረሰህን ቁስል ማበፋት ነው።

ክፉን በክፉ መመለስ ለሰው ልጅ የሕይወት አርካታን እይሰጥም። ሆኖም ሰው ሲበደል በዳዩን ቢበቀል የእእምሮ አረፍትና ሰላም የሚገኝ ይመስለዋል። ውጤቱ ግን ጭንቀትና በእእምሮ በበዳይ ቁጥጥር ሥር መኖር ነው። በዳይን ለመበቀል ማሰብ ወይም ተግባራዊ ማድረግ በዳይን እንደሚገዳ ሁሉ ተበድሎ ሲበቀል የሚያበጠውንም ይጎዳል። በዳይ ለበደሉን ነገር ምንም የጸጸት ስሜት ባይሰማው እንኳ ይቅርታ ማድረግ ተበዳዩን ነጻ ያደርገዋል።

የሰው እእምሮ ግጭትን መፍጠር እንደሚችል ሁሉ ሰላምንም መፍጠር ይችላል። ሰላም በሕይወት እንዲሁም በሌሎች ጋር በሚኖር ሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ የተገዳሮት ወይም የችግር አለመኖር ምልክት ወይም ውጤት አይደለም። ከሰዎች ጋር ሰላማዊ የሆነ ጎብረት ለማድረግ አስቀድመን በእእምሮችን ውስጥ ሰላም መኖሩን ማረጋገጥ ያስፈልጋል። የግል ሰላም በጎብረት ውስጥ ከሚገኘው ሰላም ይቀድማል። በሰላም የተሞላ ልብ በጎብረት ውስጥ ለሚኖረው ሰላማዊ ግንኙነት መሠረት ይሆናል። ውስጣዊ ሰላም በዘላቂነት ተጠብቆ ሊኖር የሚችለው ከውጫዊ እሱታዊ ተጽዕኖዎች ሊጠበቅ ነው። ይህን መከላከል የሚቻለው ደግሞ ከሰዎች ሁሉ ጋር በሰላም ለመኖር በመወሰንና ወደዚያው የሚያደርስ ተግባራዊ እርምጃዎችን በመውሰድ ነው። ከእነዚህ ተግባራዊ እርምጃዎች መካከል አንዱ ክፉን በመልካም ማሸነፍ ነው። በዚህ ሂደት ውስጣዊ ሰላም ይጠበቃል።

በጎብረት ውስጥ ግጭት በሚፈጠርበት ጊዜ ከሰዎች በመለየት ወይም ራስን በማግለል የእእምሮ ሰላም ማግኘት አይቻልም። አንዳንድ ጊዜ በግንኙነት ውስጥ ከበደሉን ሰዎች በመሸሽ በሰላም ለመኖር እናሰባለን። «ከእነርሱ ተለይቼ ብናር አኮ እንዲህ ዓይነት ችግር አይገጥመኝም ነበር» በማለት በመካከላችን የተፈጠረውን ችግር ሳንፈታ ወይም ስተፈጠረው በደል ይቅርታ ሳንሰጥ ወይም ሳንቀበል እንሰያለን። የእእምሮ ሰላምና አረፍት ራስን ከጎብረት በማግለል አይመጣም። መለየትን የመጣው ነገር በደል መፈጸሙ በመሆኑ በልብ ውስጥ የተፈጠረው ሽኩቅ እሳብና ስሜት ከአኛው ጋር አብሮ ይሄዳል። ከሰዎች ተለየን አንዲ ከበደሉ አልተለየንም። የታፈነው አሳብና ስሜት አንዳንድ ጊዜ ብቅ አያለ ይረብሽናል። ውስጣዊ ሰላማችንን ይጎዳናል። በበደሉኝነት ስሜት የሚመላለስ ሰው ሰላም ሊኖረው አይቻልም። የልብ ሰላም እንዲመጣ በእእምሮ ውስጥ የሚከሰን ነገር መፈወስ አለበት።

በእእምሮአችን ሰላምን የሚሰጠው መሠረቱን ፍቅር ባደረገው እቀራረብ ወደ በዳይ ወይም ተበዳይ መቅረብና በደሉን በይቅርታ ማስወገድ ነው። ይህ ልብ-ሰፊነትን ይጠይቃል። ጃክ ኮርንፍልድ የተባለ ጸሐፊ «ሰላም የሚመጣው ልባችን እንደ ሰማይ ከፍት፣ እንደ ውቅያኖስ ደግሞ ሰፊ ሲሆን ነው»

በማለት የተናገረው እሳብ በግንኙነት ውስጥ በደልን በይቅርታ አስወግዶ ሰላማዊ ሕይወት ለመምራት ልብ-ሰፊነት አስፈላጊ መሆኑን ያመለክታል።²⁰

ስለዚህ በሕይወታችን ሰላምና እረፍትን ለማግኘት በስብዓዊ ግንኙነት ውስጥ የሚፈጠሩትን በደሎች ይቅርታ በመስጠትና በመቀበል አንስቶታለን። እምቢ እያሉ የሚያስቸግሩንን በደሎች ወደጎሳ እንተዋቸው፤ ይቅርታን በመክልከል በሕይወታችን ላይ ጦርነትን አናውጁ። የልብ ሰላም የሚገኘው በይቅርባይነት መርሕ በመኖር ነው።

ይቅርታ የበታችነት ስሜትን ያስወግዳል

ለዎች በአኛ ላይ የሚፈጽሙት በደል ማንነታችን ላይ አሉታዊ ተጽዕኖ አለው። በደል ቀድሞ ለራሳችን ያለንን እይታ ይጎዳል። በአኛ ላይ በደል የፈጸሙብን አኛን በመናቃቸው እንደሆነ በማስብ ሰዎች ይንቁናል የሚለውን ግንዛቤ አንድንይዝ ያደርገናል። ሰዎች በአኛ ላይ የሚፈጽሙት የተሰያዩ በደሎች በተሰያዩ መጠን እኛ ስለራሳችን ያለንን እይታ ቀስ በቀስ ይሸረሸራል። በዳይ በአኛ ስለአኛ የሚናገራቸው መጥፎ ታላትና በአኛ ላይ የሚፈጽማቸው ከፋ ድርጊቶች ለአኛ የሚገቡ ነገሮች እንደሆኑ ከተቀበልን ማንነታችን ይጎዳል። በዳይ ስለአኛ የሚናገረውና የሚያደርገው ነገር መልካም ባስመሆኑ እነዚህን አምኖ መቀበል ለበታችነት ስሜት ያጋልጣል። «በዳይ እንዲህ ሰላላች እኔ እንዲሁ ነኝ» ብሎ መቀበል ማንነትን ከፋኛ ይጎዳል።

ለምሳሌ ሰዎች ሲሰድቡን ስድቡን እንዲሁ አንተውም። በግላችን ሆነን ስናስበው «ሰካ እኔ እንዲህ ዓይነት ሰው ነኝ!» ብለን እናሰባለን። በአኛ ላይ የተባሉትን ከፋ ነገሮች ለተወለነ ጊዜ መቋቋም ብንሞክርም እንዲህ ዓይነት ነገሮች ድግግሞሽ ሲኖራቸው ከሕይወታችን ጋር በማዋሐድ ማንነታችንን እንዲቀይሩ አንፈቅዳለን። በእርግጥ ከሌሎች ሰዎች ጋር እኩል እንዳልሆነንና የሚጎድለን ነገር እንዳለን እናምናለን። በዚህ ሁኔታ ውስጥ ሆነን ከሌሎች ሰዎች ጋር በተሳይ ስበደሉን ሰዎች እይታ ራሳችንን ስንመለከት ስእነርሱ ያነሰን ማንነት እንዳለን እንቀሰሳለን።

በሌሎች ሰዎች የሚፈጸምብን በደል ማንነታችንን በቀጥታ ሊጎዳ የሚችልበት ሁኔታ ሲኖረው ይችላል። ለምሳሌ የተፈጸመብን ክህላዊ በደል ሆኖ በክህላችን ላይ የሚታይ ጉዳት ወይም ጠባላ በደሉ ከመፈጸሙ በፊት ራሳችንን በምንመለከትበት ሁኔታ አንመለከትም። ስውጫዊ ክህላችን ላይ የተፈጸመው በደል ማንነታችን ላይ አሉታዊ ሰውጥ አምጥቷል ማለት ነው። በእብዛኛው ግን በደል ማንነትን የሚጎዳው የፈጸመው በደል በራሱ

በቀጥታ በሚያደርሰው ጉዳይ ላይሆን እኛ በደሉን በተረዳንበት ግንዛቤ መጠን ነው። የበደሉ ትርጉም በደሉ አንዲሁ ከሚያመጣው ጉዳይ ይበልጣል። በደል ሲፈጸምብን ትርጉም እንስጣለን። ለምሳሌ አንድ ሰው ቢሰድብን እያንዳንዱ ሰው ይህን ስድብ የሚተርጉምበት ሁኔታ የተሰያየ ይሆናል። አንዳንዶቻችን ስድቡ ስለአኛ ከሚናገረው መልዕክት ይልቅ ስለተናጋሪው መጥፎ ማንነት እንደሚናገር ይረዳሉ። ሌሎቻችን ደግሞ ስድቡ ስለአኛ መጥፎነት ማረጋገጫ መልዕክት እንደሆነ እንገነዘባለን። በሁለቱም መካከል ልዩነትን ያመጣው እያንዳንዳችን መልዕክቱን የተመለከተንበት እይታ ነው።

ደምሴ ጎልማሳ ሲሆን በትምህርት ቤት ከተዋወቀው ወዳጁ ጋር ለረጅም ጊዜ መልካም ግንኙነት ነበረው። ከዕለታት እንደ ቀን ጓደኛው የእርሱን ቤተሰብ ሙያ በማንቋሽሽ ተናገረ። ጎላም ጉዳዩ ላይ ሲነጋገሩ ጓደኛው የደምሴ ወላጆች የሚሠሩት ሥራ ከሥራዎች ሁሉ የመጨረሻ መጥፎ ሥራ እንደሆነና በዚህም ሙያ ላይ የተሠማሩ ደግሞ ከሰው ተራ የሚመደቡ እንዳይደሉ በድፍረት ገሰጸለት። ደምሴ ይህን ነገር ሲለማ ራሱን መቆጣጠር ስለተሳነው ወዳጁን ለመምታት ዱላ ይዞ ከጎላው ሲርጥ ሰዎች በመሐል ገብተው ገላገሉአቸው።

ደምሴ ከወዳጁ ይህን ክፉ ንግግር መስማቱ እጅግ አሳዘነው። ዘወትርም አሳቡን ያሰላለል ነበር። ቀስ በቀስ ወዳጁ እንዲህ ካለው ሌሎች ሰዎችም ስለእርሱ ተመሳሳይ እይታ እንዳለቸው በማስብ ሰዎች ሁሉ እኔንና ቤተሰቦቼን ከሰዎች በታች እንደሆንን ያስባሉ የሚል ግንዛቤ ላይ ደረሰ። ከሰዎች ጋር በሚገናኝበትም ጊዜ ሰዎች ሁሉ ስለእርሱ «መጥፎነት» እንደሚያስቡና እንደሚናገሩ ያስብ ጀመር። ቀድሞ ለራሱ የነበረው መልካም እይታ ተበላሽ። በሕይወቱ የነበረው በራስ የመተማመን መገፈሱ ቀስ በቀስ እየተመታ ሄደ። ከሰዎች ጋር የነበረው ግንኙነት ተበላሽ። በሥራው ላይ የነበረው ውጤታማነትም እየቀነሰ መጣ። ወዳጁ «የአንተ ቤተሰቦች ሥራ የተናቀ ነው» ብሎ የተናገረ ሲሆን ደምሴ ግን የተረዳው «አንተና ቤተሰቦቼህ የተናቃችሁ ናችሁ» የሚል መልዕክት ነው። ይህን መልዕክት ለራሱ ዕለት ዕለት እየተናገረ ራሱን እሳመነ። «እኔም ቤተሰቦቼም የተናቅን ነን» ማለት ጀመረ። ወዳጁ የተናገረው ንግግር የደምሴን ማንነት እጅግ ጎዳው። ደምሴ ለራሱ ያለው እመሰካከት አሉታዊ ከመሆኑ የተነሣ የበታችነት ስሜት እያጠቃው ሄደ።

የበታችነት ስሜቱ በሁለንተናዊ ሕይወቱ ላይ አሉታዊ ተጽዕኖ እያስከተለበት እንደሆነ ተረድቷል። እንደ ቀን በትምህርት ቤት የሚያውቀውን እንደ ክርስቲያን የሥነልቦና ባስሙያ ለማማከር ሄደ። አብረው ሰጥቂት ጊዜ እንደተነጋገሩ እሁን እንደ ቀድሞ ጊዜያት በራስ የመተማመን መገፈስ እንደሌለውና በፊት ይሠራቸው የነበረውን ሥራ ለመሥራት እንኳ ብቃት እንዳለው ማስብ እንደተሳነው፤ ከሰዎች ጋር የነበረው መልካም ግንኙነት እየተበላሸበት እንደመጣና ሰዎች ስለእርሱ ጥሩ ነገር ያስባሉ ብሎ ለማመን እንደሚከብደው አሜወተው። አማካሪው ስለመንስኤው ሲጠይቀው ዳር ዳሩን እየሄደ በመጨረሻ ላይ ግን እንዲህ

²⁰ Kornfield, J. (2002). *The Art of Forgiveness, Lovingkindness, and Peace*. P. 156

ዓይነት ስሜት በአይወቱ መከሰት የጀመረው አንድ ወቅት ከወዳጁ ጋር በነበረው ጨዋታ መካከል ወዳጁ የተናገራቸው ቃላት እንደሆኑ ገለጸ።

ደምሴ ከሥልቦናው ባለሙያ ጋር ይህን ስሜት ማሸነፍ የሚቻልበትን ሁኔታ መቀየስ ጀመረ። ከእነዚህ ገንቢ መንገዶች አንዱ የበደለውን በዳዩን ይቅር ማለት እንደሆነ ተቀላጠ። ወዳጁን ይቅር ለማለት የተዘጋጀ ባይሆንም በዚህ ጉዳይ ላይ መሥራት እንዳለበት ስለተረፈ ይቅርታ ለማድረግ የሚያስችለውን እስተሳሰብ ማሰላስል ጀመረ። ከጥቂት ወራት በኋላ ደምሴ ወዳጁ ዘንድ በመሄድ ከንግግሩ የተነሳ የተለማውን ስሜት ገለጸበት። ወዳጁም ያንን ዓይነት ንግግር መናገሩ ተከክል እንዳልሆነና የገላ ቀር አስተሳሰብ ይዞ እንደሆነ እንጂ ማንኛውም ሥራ ከቡር እንደሆነ ማሰብ እንደሚገባው ተናግሮ ስለነግግሩ ይቅርታ ጠየቀው። ደምሴ ይህን ጉዳይ በዚህ ሁኔታ ከጨረሰ በኋላ ስለራሱ ያለው አመለካከት ቀስ በቀስ እየታደሰ ሄደ። ከከርስተያን ሥነልቦና ባለሙያ ጋር በነበረው ግንኙነትም ወደፊት እንዲህ ዓይነት ሁኔታ ቢያጋጥመው እንዴት ሊያስተናግደውና በምን ዓይነት አይታ መመልከት እንደሚገባው ተወያይቶ ሂደቱን አጠቃሰለ። አሁን ደምሴ ሰራሱና ሰሌሎች ጤናማ እይታ አለው።

ለዎች በደል ሊፈጽሙብን ማንነታችን ሲጎዳ ማለትም ለዎቹ የበደሉን በደል ለሰሚገባንና አኛ ከእነርሱ በታች እንደሆንን ማሰብ ከጀመርን በደሉ ሁሉንተናዊ ሕይወታችንን እንዲጎዳ መፍቀዳችን ነው። እንዲህ ዓይነት እይታ ቀስ በቀስ ሕይወታችንን እየበላ እዎንታዊ ገጽታችንን በልቶ ጨርሶ ከአፍራሽ እይታ ጋር ብቻ እንድንቀር ያደርገናል። ከዚህ ዓይነት የሕይወት ማንነት ቁበል መፈወስ የምንችለው በደሉን በተለየ ሁኔታ በመተርጎም ነው። በደል ማንነታችንን በማይጎዳ መንገድ እንዴት መተርጎም እንችላለን?

በደል በማንነታችን ላይ ሊያበክትለው የሚችለው አሉታዊ ተጽዕኖ ሊገታ የሚችለው ለበዳዮች ይቅርታ በማድረግ ነው። ይቅርታ ማድረግ ስተበዳይ ተገዢ ከመሆን ነጻ አውጥቶ ከበዳይ እኩል ወይም በላይ እንድንሆን ዕድል ይሰጠናል። ለበዳይ ይቅርታ ሰናደርግ ስለራሳችን የሚሰማን ስሜት መልካም ይሆናል። ራሳችን ከበዳይ ሥር እንደሆንን አይሰማንም። በደሉ በእኛ ላይ ያሽከመውን ሽከም እርግፍ አድርገን በመጣል በተፈጸመብን በደል አንጻር ሳይሆን በሌሎች ገንቢ ሁኔታዎች አንጻር መመልከት እንጀምራለን። ለሰዚህ ይቅርታ ከበታችነት ስሜት ወጥተን ለራሳችን ትክክለኛ ምስልና እይታ እንዲኖረን ያግዘናል። ይቅርታ የተጎዳውን ማንነታችን ያድሳል፤ ይጠግናል።

ይቅርታ አካላዊ ጤንነት ይጠበቃል/ ያሸሽላል

በይቅርታ ዙሪያ የሚደረጉትን ልዩ ልዩ ሳይንሳዊ ጥናቶችን የሚመራው ኤቨርት ኤል ዎርዝንግቶን ጁኒየር የተባለ የሥነልቦና ባለሙያ «ይቅርታ በፍልቀ-ስሜት ውበጥ የሚካሄዱትን ልምዶችን በእርግጥ የሚለውጥ

ውሳኔ ነው። ይህ በፍልቀ-ስሜት የሚደረገው ለውጥ ከመልካም የእእምሮና እካላዊ ጤንነት ጋር የተያያዘ ነው» በማለት ተናግረው ነበር።²¹

በለዎች ተበድለው ይቅርታ ማድረግ በለው ጤንነት ላይ እዎንታዊ ተጽዕኖ እለው። ይቅርታ ከማያደርጉ ሰዎች ጋር ሲነጻጸር የደረሰባቸውን በደል እየቆጠሩ የማያሰላሰሉና በዳይን ይቅር የሚሉ ተበዳዮች የመንፈስ ጭንቀት፣ የጡንቻ መከማተር፣ የደም ግፊትና የልብ ሕመም አያጠቃቸውም። ይቅርታ ማድረግ የሰውነት ውጥረትን ይቀንሳል።

ይቅርታ አሰማድረግ የሰውነት የበሽታ መከላከል አቅምን ያዳከማል። በሽታ ተከላካይ ሆርሞኖች እንዳይመነጩ እንቅፋት በመሆን ሰውነትን ለተለያዩ በሽታዎች ያጋልጣል።

ለዎች በእነርሱ ላይ በደል ሲፈጽሙባቸው ሰዎች ይቅርታ በሚያደርጉበት ወቅት በውበጣቸው የተፈጠረው ቁጣና መራራ የሆነ ስሜት ተገቢ የሆነ መውጫ መንገድ ያገኛል። ይህ ደግሞ በቁጣና በምሬት ምክንያት ከሚመጣባቸው በሽታዎችና ውስጣዊ የሥነልቦና ጉዳቶች እንዳይጎዱ ያደርጋል። ከዚህ አንጻር ይቅርታ ማድረግ ስልብ በሽታ ከሚያጋልጡ ስሜቶች ለመከላከል ጥቅም እለው ማለት ነው።

ማጠቃለያ:

✦ ለለዎች ይቅርታ ማድረግ በከፊል እኛ ስለራሳችን ባለን እይታ፣ አስተሳሰብና ምስል ላይ የተመሠረተ ነው። ለራሳችን አዎንታዊ እይታ ሲኖረን ለሌሎች ሰዎች ከፋ ድርጊት መልካም አጻፋ መመለስ እንችላለን።

✦ ይቅርታ ራስን በትክክል የማወቅ ውጤት ነው። በእኛ ውስጥ ከፋ ሰማድረግ እምቅ ችሎታ መኖሩን የምናውቅ ከሆንን ራሳችንን በዳዮች ቦታ አስተምጠን እንድናስብላቸው ያግዘናል።

✦ ይቅርታ ውስጣዊ ሕይወትን የሚገነባና የሚያስመልም እንዲሁም በለዎች መካከል ሰላማዊ የሆነ የእርስ በርስ ግንኙነት እንዲኖር የሚያደርግ ፍሬ አለው። ለዎችን ለፈጸሙት በደል ይቅር ማለት የሚኖረው ብድራት ከሚያስከፍለው ዋጋ ይበልጣል። ይቅር ማለት የሚችል ሰው ሌሎችን ብቻ ሳይሆን ራሱንም በተገቢ ሁኔታ የሚወድ ሰው ነው።

✦ ይቅር ማለት መቻል ከተለያዩ አካላዊና ሥነልቦናዊ በሽታዎች መፈወስ የሚያስችል በእጃችን ውበጥ ያለ መድኃኒት ነው። እንዲሁም ሰብዙ ማሕበራዊ ግንኙነት ቀውሶች መፍትሔ የሚሆን አጻፋ ነው።

²¹ A Campaign for Forgiveness, website

- (1) ራስን በመውደድ፣ በመቀበልና በይቅርታ መካከል ያለው ግንኙነት ለሕይወታችሁ ተግባራዊ የሆነበትን ተጨባጭ ምሳሌዎችን ጥቀሱ።
- (2) ይቅርታን ከመልካም ሥነምግባር አንጻር ማየት ምን ያህል ሙሉ ገጽታውን ያሳያል? አማኝ ያልሆኑ ሰዎች ለራሳቸው ጥቅም ብለው በጥያቄቸውን ይቅር ቢሉ ይቅርታቸው ሙሉ አይደለም ማለት ይቻላል? ለምን?
- (3) በሕይወታችሁ ከለዎች ጋር ባላችሁ ግንኙነት ተበድላችሁ በጥያቄችሁን ይቅር ብላችሁ ታውቃላችሁ? ይቅርታ እንድታደርጉ ያገዛችሁ ነገር ምን ነበር? በጥያቄችሁን ይቅር በማለታችሁ አገኘን ብላችሁ መናገር የምትችሉት ጥቅሞች ምንድናቸው?

የይቅርታ ሕይወት ምሳሌዎች

የክርስቶስ ተከታዮች በጥያቄቸውን ለመበቀል ከማለብ ይልቅ ለእነርሱ ሰጥተው የሆነውን ነገር እንዲያደርጉ ተጠርተዋል። መጽሐፍ ቅዱስ እንድንመርቃቸው፣ እንድንገርካቸውና እንድንጸልይላቸው ያስተምረናል። ምክንያቱም የተጠራው ለዚህ ሰቀቀደሰ ዓላማ በመሆኑ ነው። ከእግዚአብሔር የተቀበልነው ጸጋ ለሌሎች ሰዎችም ጸጋን እንድናሳይ የሚጋብዝ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ኢፍትሐዊ የሆኑ ነገሮች ቢደረግባቸውም ይቅርታ ያደረጉ ሰዎችን ታሪክ ያቀርብናል።

ከእነርሱም መካከል የሚከተሉት ይገኙበታል። የእነርሱንም ሕይወት ባጠናን ቁጥር ከእነርሱ እንፃር እምላት መሠረታዊ ነጥቦችን እንማለራን፡ በደል የፈጸሙባቸው ሰዎች ለምን በደል ፈጸሙባቸው? እነዚህ ሰዎች ይቅርታ እንዲያደርጉላቸው ወይም ክፉን በመልካም እንዲያሸንፉ የረዳቸው ምንድነው? ይቅርታ ማድረጋቸው በምን ተገለጸ? ይቅርታ የማድረጋቸው ውጤቱ ምን ነበር? እና እኛ ለሕይወታችን ዛሬ መማር የምንችለው ትምህርት ምንድነው? የሚሉትን ነጥቦች እንመለከታለን።

የሴፍ: «እግዚአብሔር ግን ለበጎ አደረገው»

ያዕቆብ ከሁለት ሚስቶቹና ከሁለት ሴት እገልጋዮች የወለዳቸው አሥራ ሦስት ልጆች ሲኖሩት ከእነዚህም ውስጥ አሥራ ሁለቱ ወንዶች ሲሆኑ እንደዋ ግን ሴት ነበረች። ከእነዚህም የሴፍ አሥራ አንደኛው ልጅ ነው። አሥር ወንድሞቹ የሴፍን አይወዱም ነበር።

ለዎች አርሰ በርሰ የሚበዳደሩባቸው ምክንያቶች ብዙ ቢሆኑም በአብዛኛው ሰዎች በሌሎች ላይ በደል የሚፈጽሙት ሌሎች ሰዎችን ከመጥላት ለሜት የተነሣ ነው። በግንኙነት ውስጥ ሰዎች እርሰ በርሰባቸው የማይዋደዱ ከሆነ አንዱ ለሌላው ጥላቻ እያሳደገ ይሄድና ጥላቻው ቀስ በቀስ ወደ ድርጊታዊ በደል ይሸጋገራል። ከዚህ አንጻር የሴፍ ወንድሞች በገዛ ወንድማቸው ላይ ተከታታይነት ያለውን በደል ያደረሱበትን ምክንያቶች እንመልከት።

በየሴፍ ላይ በደል ለምን ተፈጸመ?

ወንድሞቹ በየሴፍ ላይ በደል እንዲፈጽሙ ካነሳሉአቸው ምክንያቶች ሦስቱን በዘፍጥረት ምዕራፍ (37) ላይ ካለው ታሪክ እንደሚከተለው እንመለከታለን።

➤ የሴፍ በአባቱ በያዕቆብ ዘንድ እጅግ የተወደደ ልጅ ነበር። ያዕቆብ የሴፍን ስምን እንደ ወደደ የተገለጠ አሳብ ባይኖርም የመጀመሪያው ምናልባት ከሚወዳት ከሚሰቱ ከራሔል የወለደው ልጅ ስለሆነ ይሆናል። ሁለተኛው ደግሞ የሴፍ ብላቴና ሆኖ ከወንድሞቹ ጋር በጎችን ይጠብቅ በነበረበት ወቅት የከፋታቸውን ወሬ ለአባቱ ለሰሚያመጣ ይሆናል። ያዕቆብ የሴፍን ከወንድሞቹ ሁሉ ይልቅ ይወደው ነበር። ይህን ፍቅሩንም በብዙ ጎብር ያጌጠች ልብስ ለእርሱ በማልበስ ይገልጥ ነበር። የሴፍ ወንድሞች አባታቸው የሴፍን ከእርሱ ይልቅ እንደሚወድድ ባዩ ጊዜ የሴፍን ጠሉት። የአባቱ የተወደደ ልጅ በመሆኑ ወንድሞቹ አልወደዱትም። እርሱን መጥላታቸውንም በንግግራቸው ይገልጹት ነበር። ወንድሞቹ ከየሴፍ ጋር የለላም ንግግር አይነጋገሩም። በውስጣቸው ከሞላው ጥላቻ የተነሣ ከእርሱ ጋር ለሰማዊ የሆነ ንግግር ማድረግ አልቻሉም።

በግንኙነት ውስጥ ሰዎች ከልባቸው መጥላት ሲጀምሩ ከጠሉት ለው ጋር ሰላማዊ ንግግር ማድረግ ያቅታቸዋል። በሰማዊ የነበረው ንግግራቸው ወዲያውኑ ይለወጥና ከአንደበታቸው የሚወጣው ቃል «ነገርን» የሚቀስቅስ ይሆናል። «ነገር ነገር» ያለኛቸዋል። በሆነ ባልሆነ መንገድ «ነገር» ይፈልጋሉ። እነዚህ ሰዎች እንዲህ የሚያደርጉት ወድደው ላይሆን ለውስጣቸው ያለው ጥላቻ በለሞላ አላበቻል ብሎአቸው ነው። ጥላቻውን

የሚገልጡበት መንገድ ገና በላልተገሰጠላቸው ወይም ሁኔታው ምቹ ስላልሆነላቸው ቢያንስ በንግግራቸው መጎንተል ይጀምራሉ። አንደበት በልብ የሞሳውን ስለሚናገር ጥላቻቸው ከአንደበታቸው ላይ ይነበባል። ከእኛ ጋር በላላም ይኖሩ የነበሩ ሰዎች በሰላም ሲያናገሩን ሲያቅታቸው በልባቸው ውስጥ ጥላቻ እንዳለ መገመት ይቻላል።

➤ እግዚአብሔር በየሴፍ ሕይወት ውስጥ መልካም ዓላማ እንዳለው በማወቃቸው እርሱን ጠሉት። «በለሕልሙና ስለ ነገሩ ይልቁን ጠሉት» (ዘፍ37:8)። የሴፍ ሕልሙን ለወንድሞቹ ነገራቸው። የሴፍ የሕልሙ ፍቺ ምን እንደሆነ የተረዳ አይመስልም። ነገር ግን የእርሱ ወንድሞች ሕልሙን እንደሰሙት በትክክል ፈትተውት ነበር። «በእኛ ላይ ልትነግሥብን ይሆን? ወይስ ልትገዛ ይሆን?» (ዘፍ37:8) ብለው መናገራቸው ሕልሙ የሴፍ ወደፊት ትልቅ ሰው እንደሚሆንና ወንድሞቹ ለእርሱ እንደሚገዙ የሚያመለክት ነው። የሴፍ ወንድሞች ይህን አውቀዋል። እግዚአብሔር በየሴፍ ሕይወት ውስጥ ሲያደርግ ያለበውን ነገር ተረድተዋል። እግዚአብሔር በወንድማቸው ሕይወት ሲያደርግ ያለበውን መልካም አሳብ ከተገነዘቡ በኋላ የሰጡት ምላሽ ግን ከወንድሞቹ የሚጠበቅ አልነበረም። በጣም ጠሉት።

➤ የሴፍ ወንድሞች ተመሳሳይ የሆነ ሁለተኛው ሕልም ሲገለጥለትና ሲሰሙ በእርሱ ቀኑበት። «ወንድሞቼም ቀኑበት» (ዘፍ37:11) ይላል። ሁለተኛው ሕልም እግዚአብሔር በየሴፍ ሕይወት ለማከናወን ያለበው ነገር የተቆረጠ እንደሆነ የሚያረጋግጥ ስለነበር ወንድሞቹ የሴፍ በእነርሱ ላይ አለቃ ሲሆን እንደሚችል በእርግጥ አወቁ። በዚህ ጊዜ ይበልጥ ቀኑበት። የዚህ ቅንፃት መንስኤው ምንድነው? ቢባል ወንድሞቹ ለየሴፍ የሆነው ነገር ለእነርሱ እንዲሆን መፈለጋቸው ነው። ይህን ግን ለራሳቸው ማድረግ አይችሉም። የሴፍ ራሱ ከእግዚአብሔር ያገኘው ነገር አንዲ በራሱ ኃይል ወይም ችሎታ ያገኘው ነገር አልነበረም። ለየሴፍ የሆነውን ነገር ለራሳቸው ለማድረግ የሚችሉበት መንገድ አልነበረም። ከዚህም የተነሳ እነርሱ ማግኘት የማይችሉ ከሆነ ደግሞ የሴፍ እንዳያገኘው ለማድረግ አለቡ። «እኛ የማናገኝ ከሆነ እርሱም ማግኘት የለበትም። ከዚህም የተነሣ ለእርሱ ሲሆን አይችልም» በሚል አሳብ ተሞሉ።

የልብ ጥላቻ በአንድ ሥፍራ ዝም ብሎ አይቀመጥም። ጥላቻ ቀስ በቀስ እያደገ የሚሄድ ክፉ ዘር ነው። ጥላቻ ወደ ቅንፃት ያድጋል። ቅንፃት ደግሞ ወደ ከፋ ድርጊት ያድጋል። የሴፍ ወንድሞች የሴፍን ሲገዱት በሚችሉበት ሁኔታ ሲያገኙት እርሱን ለመማደል ተማከሩ። የሴፍ ወንድሞቹ በእርሱ ላይ ክፉ ነገር ያደርጋሉ ብሎ አሳበደም። ለእነርሱ የሚያስፈልገውን ምግብ ይዘላቸው እነርሱ ወደሚገኙበት ሥፍራ ሲመጣ ወንድሞቹ ከፋት አይተው እርሱን ለመማደል ተማከሩ። እርሱን ለመማደል ያለቡትም የሴፍ በእነርሱ ላይ የፈጸመው በደል ወይም ክፉ ሥራ በመኖሩ አልነበረም። የእነርሱ ጉዳይ ከየሴፍ ሕልም ጋር ነበር። «ያ ባለ ሕልም ይኸው መጣ። አሁንም ኑ እንግደሰውና... ከሕልሞቼም የሚሆነውን እናያለን» (ዘፍ37:20) በሚል ምክንያት ነበራቸው።

የዮሴፍ ወንድሞች ምክክር ከፋ ነበር። አደንዳቸው በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት ያለው አልነበረም። እግዚአብሔር የማይከብርበትና ሰዎች የማይታነጹበት ምክክር ቢሆንም በውይይት ወደ አንድ ወሳኔ ለመምጣት ጊዜንና ኃይላቸውን ለጥተው ነበር። የገዛ ወንድማቸውንና ምንም ክፉ ያላደረገውን የዋሃ ሰው ለመግደል ስብሰባ ተቀምጠው መመካከር! የዮሴፍ ወንድሞች አሳብ በምክክር ደረጃ አልቀረም። ወደ ተግባር ለወጡት። ዮሴፍ አነርሱ ጋር ሲደርስ «የለበሳትን በብዙ ኅብፎ ያጌጠኹትን ቅሚሱን ገፈፉት! ወሰደውም ወደ ጉድጓድ ጣሉት» (ዘፍ37:24)። ወንድሞቹ ዮሴፍ ምንም ክፉ ነገር ባልሠራበት ሁኔታ አንገላቱት። ከዚያ በኋላ ደግሞ በተገኘው አጋጣሚ በመጠቀም ከመግደል ይልቅ ለጊዜያዊ ጥቅማቸው ወይም እርሱን ከነሕልሙ ከአገራቸው ለማጥፋት ብለው የገዛ ወንድማቸውን ለባርነት ሸጡት። በዚህ ሁኔታ ዮሴፍ ከቤተሰቡ ተለይቶ ወደ ግብጽ አገር ወረደ።

ሰዎች ከእኛም ቀድመው እግዚአብሔር በሕይወታችን ሊያደርግ ያለበውን መልካም አሳብ ሊያውቁ ይችላሉ። ለዚህ ግን ሁለት ዓይነት ምላሽ ሊሰጡ አንደሚችሉ መረዳት ጠቃሚ ነው። የመጀመሪያው ምላሽ እግዚአብሔር በሕይወታችን ውስጥ ለማከናወን የፈለገው ነገር ከግብ እንዲደርስ እንደ አንድ ሰው ከገናኝን በመቆም የበኩላቸውን ድጋፍ መስጠት ነው። አንዳንዶች ከእግዚአብሔር ዘንድ ራሳይ የተሰጠውን ሰው መደገፍን እንደ ሕይወታቸው ተልዕኮ ከድርጊትም ሊቀበሉ ይችላሉ። ራሳይ ከግብ እንዲደርስ እንደ አንድ ሰብዓዊ ወዳጅ ማድረግ የሚገባቸውን በጎ ነገር ሁሉ ያደርጋሉ። ለናይ ድጋፋቸውን ስንመለከት ባለራሳዮቹ እነርሱ እንደሆኑ መገመት አስከሚያስችል ያህል ይደርሳል።

ሁለተኛው በጥላቻ ለሜት በመያዝ «ይህ መልካም ራሳይ ከእኔ አልፎ ለምን ወደ እርሱ ሄደ?» በሚል ስሜት እግዚአብሔር በሕይወታችን ያለው ዓላማ ከግብ እንዳይደርስ እኛን ከምድር ላይ ማጥፋት ወይም ዓላማው እንዳይፈጸም ሊያደርጉ የሚችሉትን እንቅፋቶች በየመንገዱ ሁሉ ላይ መደርደር ነው።

ሰዎች የሚጠሉትና የሚቀኑበት መልካም ሕልም/ራሳይ ባለው ሰው ላይ ነው። ከእነርሱ አንደሚበልጥ በሚያውቁት ሰው ነው። ከእነርሱ በታች በሆነ ሰው ላይ አይቀኑም። ስለዚህ የሰዎቹ ችግር ከሰዎች ጋር ሳይሆን ከራሳይ ጋር ነው ማለት ነው። ራሳይ ከግብ እንዳይደርስ ነው የሚፈለገው። ባለራሳዮቹ ከሞቱ ራሳይ የሚጠፋ ይመስላቸዋል። ነገር ግን ባለራሳይን እንዲ ራሳይን መግደልና ማጥፋት አይቻልም።

ከሰዎች ጋር በጎብረት ውስጥ አያለህ ከሌሎች ሰዎች ይልቅ ከምትቅርባቸው ሰዎች በደል ሊደርስህ ይችላል። መበዳደል የሚመጣበትን መንገድ ማወቅ ይጠቅምሃል። ይህም በደል እንዳይፈጸም ለመከላከል ከማገዙም በላይ በደል ሊፈጸምም ይቅርታ ለማድረግ እገዛ ይኖረዋል።

ከእነርሱ ጋር በጎብረት ውስጥ አያለህ ሰዎች በሚከተሉት ምክንያቶች በአንተ ላይ በደል ሊፈጽሙ ይችላሉ። ሰዎች በአንተ ላይ በደል የሚፈጽሙት።

- > ለአንተ መልካም ያደረጉ አየመለባቸው አንተን ይበድላሉ። አንዳንድ ሰዎች ለአንተ መልካም ማድረግን ያሰባሉ። ሆኖም ድርጊታቸው አንተን ይሳዳሃል። ከድርጊታቸው በስተጀርባ የነበረው ዓላማ ግን አንተን መጉዳት አይደለም። ዓላማቸው መልካም ቢሆንም ግን አንተ በድርጊቶቻቸው ትበድላለህ።
- > አንተ በሆንክው ወይም ባደረከው ነገር የሚፈጸምብህ በደል ተገቢ እንደሆነ በመገመት ነው። በአንዳንድ ሰዎች አይታ በደል የሚደርስብህ በባሕርይህ ወይም አንድ ነገር በማድረግህ የሚሰጠህ ብድራት እንደሆነ ይታሰባል። በአንተ ላይ በደል ሊፈጽሙም ባደረጉት ነገር ከማዘንና ይቅርታ ከመጠየቅ ይልቅ ለአንተ የሚገባውን ብድራት መስጠታቸውን ይናገራሉ።
- > ሆን ብለው አንተን ለመጉዳት ዓላማ በማድረግ በአንተ ላይ በደል ይፈጽማሉ።
- > ራሳቸውን መቆጣጠር ባለመቻላቸው አንተን ይበድላሉ። የሚያደርጉትን ነገር እንዲያደርጉ የሚያስገድዳቸው ውጫዊ የሆነ ተጽዕኖ አለባቸው። ስለዚህ በዚህ ራሳቸው መቆጣጠር በማይችሉት ተጽዕኖ ሥር ሆነው ይበድላሃል።
- > ሰዎች ላያውቁ በሠሩት ጥፋት ወይም ስህተት አንተን ይበድላሉ። ሰዎቹ የሠሩት ስህተት አንተን ዋጋ ያስከፍልሃል።

ዮሴፍ ለወንድሞቹ ይቅርታ እንዲያደርግ ምን አገዘው?

በዘፍጥረት ምዕራፍ 37 ላይ እንደ ተመለከተው የዮሴፍ ወንድሞች በእርሱ ላይ የፈጸሙት በደል ከወንድሞች የሚጠበቅ አልነበረም። የገዛ ወንድማቸውን ዳግመኛ ላለማየት እንዲሁም እግዚአብሔር በእርሱ ሕይወት ሊያከናውን ያለበው ሕልም ከግብ እንዳይደርስ በማለብ ከሚወደው አባቱ ለዩት! እርሱ ወደማያውቀው የባርነት ሕይወት አላልፈው ለጡት።

ዮሴፍና ወንድሞቹ የተገናኙበትን ዓውድ መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ይነግረናል። በከነዓን ምድር ረሃብ በሆነ ጊዜ የዮሴፍ ወንድሞች አህል ፍለጋ ወደ ግብጽ ወርደው ከወንድማቸው ጋር ተገናኙ። ከዚያም አባታቸውንም ይዘው ወደ ግብጽ ወረዱ። የያዕቆብም ቤተሰብ በግብጽ መኖር ጀመረ። ከጊዜ በኋላ አባታቸው ያዕቆብ ሞተ። እስካሁን ድረስ በወንድማቸው በዮሴፍ ላይ ስለፈጸሙት በደል ይቅርታ አልጠየቁትም ነበር። አሁን ግን አባታቸው ሲሞት «ምናልባት ዮሴፍ ይጠባን ይሆናል! ባደረግንበትም ከፋት ሁሉ ብድራት ይመልስብን ይሆናል» (ዘፍ50:15) በማለት አለቡ። ሥጋት በሕይወታቸው ሞላ። ከዓመታት በፊት የፈጸሙት በደል አሁንም ከአካላቸው አልጠፋም። በወንድማቸው ላይ የሠሩት ድርጊት ትክክል እንዳልሆነ ሕሊናቸው ያውቅ ነበር።

ያለ ይቅርታ በጊዜ ርዝመት በደል ከሰው እእምሮ እይሠረዝም። እንዳንዶች በደል በጊዜ ብዛት የሚረሳና የሚጠፋ ይመስላቸዋል። በእርግጥ የሚቀላቅስ ነገር ከሌለ የሌለ ነገር ሲመሰል ይችላል። ያን ጉዳይ የሚመሰል ነገር ሲገኝ ግን የተፈጸመው በደል ገዛድ ይወጣል።

የዮሴፍ ወንድሞች እሁንም ቢሆን በወንድማቸው ላይ ያደረጉትን ኃጢአት ለመናዘዝና ይቅርታ ለመጠየቅ ያነሳሳቸው ከልባቸው ለሰፈጸሙት በደል እዝነውና ተጸጽተው ላይሆን እባታቸው ሰለሞተ ምናልባት ዮሴፍ ብድራታቸውን ሊባጣቸው እንደሚችል እሰበው ነው። ይቅርታ እንዲጠይቁ ያነሳሳቸው ሰፈጸሙት በደል ተበዳይ ተገቢውን እርምጃ ለመውለድ የሚያስችል ችሎታ እንዳለው በመረዳታቸው ቅጣቱን በመፍራት ነበር። ይቅርታ መጠየቁ በውጫዊ ግፊት የመጣ ነው። ከፍርሃቱ ግዝፈት የተነሣ መልዕክተኛ ወደ ዮሴፍ ልከው ይቅርታ ጠየቁት። በውጭ ግፊት የሚደረግ ይቅርታ መጠየቅ ግንኙነትን የማደስ ኃይሉ እነሰተኛ ነው።

ለወንድሞቹ ጥያቄ ዮሴፍ የሰጠው ምላሽ የሚደነቅ ነበር። ዮሴፍ «አትፍሩ፤ እኔ በእግዚአብሔር ፋንታ ነኝ? እናንተ ከፋ ነገርን እሰባችሁብኝ እግዚአብሔር ግን ዛሬ እንደሆነው ብዙ ሕዝብ እንዲድን ለማድረግ ለመልካም አለበው። እሁንም አትፍሩ እኔ እናንተንና ልጆቻችሁን እመግባችኋለሁ» (ዘፍ50:20-21) በማለት እጸናናቸው። ዮሴፍ ወንድሞቹን ይቅር ሲላቸው የተፈጸመው በደል በዚያው እንዲያበቃ እንጂ ቀጣይነት እንዲኖረው አላደረገም። ቀጣዩ ትውልድ ለሰዚህ በደል እንዲያስብ አልፈለገም። እነርሱ በሰምምነት ዘመናቸውን ጨርሰው ልጆቻቸው ግን በወላጆቻቸው ሥፍራ ሆነው እንዲበቃቀሱ ምንም ዕድል አልሰጣቸውም። ለበዳዮቹና ለልጆቻቸው መልካም ነገርን ለማድረግ ራሱን አዘጋጀ።

ዮሴፍ ወደ ግብጽ ወርዶ ባይላካለት ኖሮ ለወንድሞቹ ይቅርታ ያደርግላቸው ይሆን? ለዎች ሲበድሉህ እግዚአብሔር ጣልቃ ገብቶ ወዳቀደህ ግብ ሲያደርስህ ለበደሉህ ለዎች ይቅርታ ማድረግ ቀላል ሊሆን ይችላል። ነገር ግን በሕይወትህ ለመፈጸም ያሰብከውን ራስዬ በመንገድ እንዲቀር ቢያደርጉ ምን የምታደርግ ይመሰላሃል? የሕይወትህ ራስዬ ባሰብከው መንገድ እንዳይላካ በመደረጉም እንድ መልካም ነገር እለ ብለህ በማለብ ይቅርታ ልታደርግላቸው ፊቃደኛ የምትሆን ይመስልሃል?

ይቅርታ ማድረግህ በምን ይታወቃል?

ዮሴፍ ለበደሉት ወንድሞቹ ከልብ የሆነ እውነተኛ ይቅርታ ማድረጉ በምን ተገለጠ? ተበዳይ ለበዳይ ይቅርታ ማድረጉ የሚታወቀው ቀጣይነት ባለው ሁኔታ በቃልና በድርጊት ለበዳይ መልካም ነገር ሲያደርግ ነው። ወንድሞቹ ይቅርታ እንዲያደርግላቸው ሲጠይቁት ዮሴፍ ያናገራቸው በትሕትናና በመልካም ቃል ነበር። ከዚህም ባለፈ ሁኔታ የበደሉትን ለዎችና ልጆቻቸውም እንደሚመግባቸው ነገራቸው። ለእነርሱ መልካም ነገር ለማድረግ ቅድመ ሁኔታ እላስቀመጠም። «አትፍሩ» በማለት ከተሰማቸው ለሜትም ነጻ እንዲወጡ አጽናናቸው። ዛሬ ወይም ነገ ሊበቀለን ይችላል

ብለው እያሰቡ በፍርሃትና በጭንቀት ሰሜት ከመኖር ወጥተው በሕይወታቸው የደሰታ መንፈስ እንዲፈለ አገዛቸው።

ዮሴፍ ለበደሉት ለወንድሞቹ ይቅርታ ማድረጉ ከተገለጠባቸው መንገዶች መካከል የሚከተሉት ይጠቀሳሉ፡-

- ↓ ወንድሞቹ ከፈጸሙበት በደል የተነሣ እነርሱን ለመበቀል ሥልጣንና ኃይል ቢኖረውም የዚህ ዓይነት ዓላማ አልነበረውም
- ↓ በወንድሞቹ ላይ ቂም አልያዘም
- ↓ ራሱን በወንድሞቹ ሥፍራ በማለቀመጥ ከሠሩት በደል የተነሣ በውበጣቸው ያለውን ፍርሃትና ጭንቀታቸውን በመረዳቱ «ይቅር በሰን» ብለው መልዕክተኛ ሲልኩበት አለቀበ (50:17)፤
- ↓ ወንድሞቹ ዮሴፍ ዛሬ ወይም ነገ ሊበቀለን ይችላል ብለው ዘወትር እንዳይፈሩ «አትፍሩ» (50:19) በማለት ያለ ምንም ስጋት እንዲኖሩ በግልጽ ፊት ለፊት ነገራቸው
- ↓ ዮሴፍ ወንድሞቹን «በደግ ቃል እናገራቸው።» እርሱ ከእነርሱ ጋር የነበረው የንግግር ይዘትና አቀራረቡም ደግ ነበር።
- ↓ ለእነርሱና ለልጆቻቸው የሚያበረረታቸውን ሁሉ ለማድረግ ያለውን ቁርጠኝነቱን ገለጸላቸው (50:21)። እነርሱ ወደ ግብጽ ከገቡበት ጊዜ ጀምሮ እስከ ሞት ድረስ ለእነርሱና ለልጆቻቸው መልካምን ነገር ሁሉ ከማድረግ አልተቆጠበም። ተለፋ ብቻም ላይሆን በተግባር የተገለጠና የሚገለጥ ቃል በመስጠት እበረታታቸው።
- ↓ በእርሱ ላይ ሰተፈጸመው በደል በዳዮቹን እና ልጆቻቸውን ለመበቀል አላብ አልነበረውም። በእርሱ ላይ የተፈጸመው በደል ታሪኩ የተዘጋ መሆኑን በግልጥ በቀጣይነት ለሚመጣው ትውልድ ቂም እንዳይተላለፍ በይቅርታ ዘጋው።

ከዮሴፍ ሕይወት ለይቅርታ የሚረዱ መሠረታዊ አሳቦች

ዮሴፍ ለበደሉት ወንድሞቹ ይቅርታ እንዲያደርግ ያገዙት የተለያዩ ውስጣዊ ሁኔታዎች ነበሩ። እርሱ ለእግዚአብሔር፣ ለሰተፈጸመበት በደልና የበደሉን ውጤት እንዲሁም ለሰ ወንድሞቹ የነበረው እስተላለቦችና እመለካከቶች ይቅር እንዲላቸው ረድተውታል። ከዮሴፍ ሕይወትና ልምምድ በመነሳት በዎች ተበድለው ይቅርታ እንዲያደርጉ የሚያግዙ መርሆዎች ይኖራሉ። ከእነዚህም የሚከተሉትን እንመልከት፡-

☞ የሁኔታዎች የበላይ ተቆጣጣሪ እግዚአብሔር እንደሆነ ማመን፡- ዮሴፍ በግብጽ አገር ውስጥ ከፍተኛ ባለሥልጣን በመሆኑ በወንድሞቹ ላይ የወደደውን ነገር ማድረግ ይችላል። በግብጽ አገር ውስጥ ማንም ሰው ያለእርሱ ፈቃድ እጁንም እግሩንም ማንሣት አይችልም። በእያንዳንዱ ሰው እንቅስቃሴ ላይ የመፍረድ ሥልጣን ነበረው። በደላኞች የሆኑ ወንድሞቹ በፍርሃት ተይዘው ወደ እርሱ ለምሕረት ሲመጡ «እኔ በእግዚአብሔር ቦታ ነኝ?» በማለት መለሰላቸው። ዮሴፍ የሰው ልጅን ሕይወት መጀመሪያና መጨረሻውን የሚወስነው እግዚአብሔር ብቻ እንደሆነ ጠንቅቆ እውቋል።

እግዚአብሔር ያለበው መልካም ነገር ከግብ ሳይደርስ እንደማይቀር ተረድቷል። በሕይወቱ ብዙ መልካም ያልሆኑ ነገሮች ቢያልፉም እግዚአብሔር ግን ከእርሱ ጋር በመሆን እርሱ ዛሬ ለዎች ለማግኘት የሚመችት ሥፍራ ላይ ደርሷል። በሁኔታዎች ሁሉ ውስጥ የለዎችንም ከፋ ድርጊት በመልካም ለውጦ ያከበረው እርሱ የሚያመልከው ሕያው እግዚአብሔር እንደሆነ በሚገባ ገብቶታል። ከዚህም ግንዛቤና እምነት የተነሣ ከፋ ያደረጉበትን ወንድሞችን መበቀል አልፈለገም።

በሕይወት እንዳንኖር ለዎች ከፋ ነገር ቢያደርጉብንም ወይም እግዚአብሔር በእኛ ሊፈጽም ያለበው ራእይ ከግብ እንዳይደርስ ለዎች ማናቸውንም መለናከል ቢያስቀምጡ እግዚአብሔር በዙፋኑ ላይ ሆኖ ሁኔታዎችን ወደሚፈልግበት አቅጣጫ መለወጥ እንደሚችል እምነን በትዕግሥት እንቁም። ለዎች ከፋ ነገር ሲያደርጉብንም ከልባቸው ተንኮል የተነሣ ከፋ ነገር በእኛ ላይ ቢፈጽሙም ጌታ እግዚአብሔር ግን የእነርሱን ከፋ ሥራ ሕይወታችንን ቀርጾ ለተሻለና ለከበረ ሥፍራ እያዘጋጀን ነው። ይህ አሳብ እግዚአብሔር ተልዕኮውን በሕይወታችን እንዲፈጽም መንገድ ከመከፈትም ባሻገር ከፋ ነገር የፈጸሙብንን ለዎች ራእያችን ከግብ እንዲደርስ መሣሪያዎቻችን እንደሆኑ በመረዳት በለበደላቸው ይቅር እንድንላቸው ያስችለናል።

ሕይወታችንን ያቀለሱንን ለዎች ይቅር የምንለው እነርሱን ለመበቀል ለለማንችል አይደለም። «ወይኔ! እትም ቢኖረኝ ኖሮ አላየቸው ነበር» አያልን የበደሉንን ለዎች በመበቀል እትም ለለማይኖረን ይቅር የምንላቸው ከሆነ ያደረገው ይቅርታ ሳይሆን በዳዋቻችን አሁንም ከእኛ በላይ ስለሆኑ እንዳይገዱን ፈርተን ወይም ከእነርሱ ጋር ግንኙነት በመመሥረት የምንፈልገውን ነገር ለማግኘት ይቅርታን እንደ መሣሪያ ለመጠቀም ነው።

የተፈጸመውን በደል ወይም ኃጢአት ወይም ከፋ ድርጊት መቀበል፡- የሴፍ ወንድሞቹ በእርሱ ላይ ከፋ ነገር እንደፈጸሙ አልሸሸንም። «እናንተ ከፋ ነገር አለባችሁብኝ» ማለቱ ወንድሞቹ በእርሱ ላይ ከፋ እንዲሆን እርሱን ለባርነት እንደሸጡት መግለጽ ነበር። በእርሱ ላይ ከፋ ነገር መሥራት ብቻ ሳይሆን ዓላማቸውም ከፋ ነበር። የሴፍ እንዲጠፋ ሕልሙም ከንቱ ሆኖ እንዲቀር የታቀደ ነበር። የሴፍ ወንድሞቹ በእርሱ ላይ ያደርጉትን በደል እንዳልተፈጸበት አልተናገረም። «ይህ ቀላል ነገር ነው» በማለት የሆነው ነገር እንዳልሆነ ወይም ከሆነው በታች እንደሆነ አላሰበም። መንፈሳዊ ለው በመሆኑ «እናንተ እኮ ላታውቁ ነው እንጂ በወንድማችሁ ላይ እንዲህ ዓይነት በደል አትፈጽሙም ነበር» በማለት መንፈሳዊ ሽፋን አልሰጠውም። ወንድሞቹ ሆን ብለው በልባቸው ከፋት በእርሱ ላይ የፈጸሙትን በደል በትክክል ተናግሯል።

በግንኙነት ውስጥ ለዎች እርሱ በርስ ሲበዳደሱ እውነተኛ የሆነ ይቅርታ የሚመጣው የተፈጸመውን በደል ወይም ኃጢአት በትክክል መናገርና ምን

እንደሆነ ለይቶ በማውጣት ነው። ድርጊቱም ሳይታለብ ድንገት ሳይሆን በዓላማ ከፋ ነገርን በማሰብ እንደተከናወነ መግለጽ አለፈላጊ ነው።

እግዚአብሔር ከፋ ድርጊትን ለመልካም ማድረግ እንደሚችል አምኗል። ወንድሞቹ በእርሱ ላይ ያደረጉትን ከፋ ነገር ለመልካም አሰበው። በእርግጥ ወንድሞቹ እርሱን ለማጥፋት ለባርነት ቢሸጡትም እግዚአብሔር ግን የሴፍ በግብጽ አገር ውስጥ ባለሥልጣን እንዲሆን እንደ መንገድ አድርጎ ተጠቀመበት።

ለዎች በደላቸው ፊት ለፊት የሚጋፈጣቸው ጊዜ ይመጣል። የየሴፍ ወንድሞች ፍርሃት ያዛቸው። ወንድማቸው የሴፍ ለእነርሱ የሚያስፈልጋቸውን ምግብ ይዘላቸው እነርሱ በገባችን ይጠብቁ በነበሩበት ሥፍራ በመጣ ጊዜ እርሱን ማንም ሊያስጥሰው በማይችልበት ሁኔታ አገኙት። በልባቸው ያለቡትንም ከፋት በእርሱ ላይ አደረጉ። ሥልጣን በእጃቸው ነበር። በየሴፍ ጎን የሚቆምና ከእጃቸው የሚያስጥል ኃይል አልነበረም። በገዛ ወንድማቸው ምሕረት የሸ እርምጃ ወለዱበት። ቀን የሚያመጣው አይታወቅምና ነገር ተገልብጦ አሁን ደግሞ በተራቸው የየሴፍ ወንድሞች ለባርነት በሸጡትና እግዚአብሔር ግን ባከበረው ወንድማቸው የሴፍ ፊት ቆመ። ዛሬ ደግሞ የሴፍ የወደደውን ነገር በሕይወታቸው ላይ መፍረድ የሚያስችል ሥልጣን አለው። ከእነርሱ መካከል ይህ ሊሆን ይችላል ብሎ ያለበ ማንም አልነበረም። በለው ግፍ የተጣለ ሰው በእግዚአብሔር ምሕረት ተነሥቶ ያልተጠበቀ መልካም ሥፍራ ይገኛል። እግዚአብሔር አይጣል እንጂ በሰው መጣል ጊዜውን ጠብቆ ወደ መልካም ይለውጣል።

ገና በሕልም ደረጃ በነበረበት ወቅት በየሴፍ አንበግድም በሚል ዓመጽ ወንድማቸውን ከፈታቸው አራቱት። ዛሬ ግን ጊዜ ጣላቸው። ከልባቸው ቢሆንም ባይሆንም ለባርነት ለሸጡት ሰው መስገዳቸው የግድ ነው። እግዚአብሔር ከገዛታችን ሥፍራ እንስቶ ላከበረው ሰው ዛሬ መስገድ በምርጫ አይደለም። ወንድሞቹ የሴፍን «እባክህ የአባትህ እምላክ ባሪያዎች የበደሉህን ይቅር በል» በማለት መጥተው በፈቱ ለገደሉት።

የየሴፍ ወንድሞች ሁኔታ የሴፍን አላለደለተውም። አቀራረባቸው ትሕትና የተሞላበት ነበር። «ባሪያዎች» በማለት ራሳቸውን ጠሩት። የሚጠሉት ቃል ነበር ዛሬ ግን ግድ ሆኖባቸው ትክክለኛ ሥፍራቸውን አውቀዋል። ሆኖም የሴፍ «ይኸውላችሁ ሕልሙ ተፈጽመ» «እግዚአብሔር ሆይ ጠላቶቼን ከእግሬ በታች ስለረገጥኩህ አመለካገላለሁ» አላለም።

የሴፍ የወንድሞቹን ቃል በለማ ጊዜ «አስቀስ» ይላል። የሴፍ ስምን አስቀሰ? የሴፍ ራሱን በወንድሞቹ ቦታ አስቀመጠ። የገዛ ወንድማቸውን በመጥላት ለባርነት አላልፈው ለጥተው እግዚአብሔር ግን ከፋ ሥራቸውን በመልካም ለውጦ እርሱን እከብሮ ወንድሞቹ የዕለት ምግባቸውን ለማግኘት እንኳ እርሱን እንዲመለከቱ በማድረጉ አሁን ደግሞ አናደርግም ያሉትን ሲያደርጉ በዓይኑ ሲመለከት ምን ሊለማቸው እንደሚችል አለበት። ከፋ

በፈጽሞበት ሰው ፊት በትሕትና መቆም በራሱ ከባድ ፍርድ እንደሆነ ተመሳክተ። በውስጣቸው ከሚሰማቸው ስሜት የተነሣ ይበቀላን ይሆን ብለው ማለባቸው የማይለገገም መሆኑን ተረዳ። ይህን ሁኔታ ሲያስብ ግን አሳቀሰ።

የበደሉንንና እግዚአብሔር በልባችን ያስቀመጠው ራዕይ በሕይወታችን እንዳይፈጸም እንቅፋት የሆነብንን ሰዎች ከጊዜ በኋላ እግዚአብሔር በእጃችን አሳልፎ ቢለጥ እንዴት እናስተናግዳቸው ይሆን? እግዚአብሔር ለፍርድ በእጃችን አሳልፎ እንደሰጠን በማለብ ብድራታቸውን እንሰጣቸዋለን ወይስ ለእነርሱ እናዘናለን? የልባቸው ከፋት ምን ያህል ከፋ እንደሆነ እንዲማሩ እንከንናቸዋለን? ዛሬ ባለን ሥልጣን በመጠቀም በሕይወታቸው ወይም በኑሮአቸው ማግኘት የሚፈልጉትን ነገር እንዳያገኙ እናደርጋለን? የእግዚአብሔር ምሕረት ምን ያህል ጥልቅ እንዲሁም ከእስምሮአችን በላይ እንደሆነ በመረዳት መልካም ያደረገልንን እርሱን በማለብ ከመልካም ነገር እንዳይጎድላቸው እንዲሁም በሕይወታቸውም ምን ይመጣብን ይሆን እያሉ በሥጋት እንዳይኖሩ ተገቢውን ነገር ሁሉ እናደርጋለን?

የዮሴፍ ወንድሞች ሁለንተናዊ ሕይወት በዮሴፍ እጅ እንደሆነ ተረድተዋል። እርሱ እንዳደረጋቸው እንደሚሆኑ ገብቶአቸዋል። በዚህ ጊዜ በሕይወታቸው ላይ የበደሉት ወንድማቸው ሙሉ ሥልጣን እንዳለው አውቀውታል። ለእነርሱ የእግዚአብሔር ያህል ሆኖባቸዋል። እርሱ ግን ሲመልሰላቸው «እኔ በእግዚአብሔር ፋንታ ነኝ?» አላቸው። ወንድሞቹ እርሱን በእግዚአብሔር ፋንታ እድርገው እንዳይመለከቱት ነገር ግን ራሳቸው ከእግዚአብሔር ጋር ግንኙነት እንዲያደርጉ አደረጉ። በሕይወታቸው ስላደረጉት በደል የተሰማቸው ወቀሳ ካለ ከእግዚአብሔር ጋር እንዲጨርሱ ዕድል ሰጣቸው። በፈጽሞት በደል የሴፍ የተጎዳ ቢሆንም በደላቸው በእግዚአብሔር ላይ የተፈጸመ በመሆኑ እግዚአብሔርን አሳዝነዋል። በዮሴፍ ሕይወት ውስጥ ዓላማ የነበረው እግዚአብሔር ራሱ ነው። የእርሱ ዓላማ ከግብ እንዳይደርስ በተቻላቸው መጠን ሰብዓዊ እንቅፋቶችን አስቀምጠዋል። ስለዚህ ከዮሴፍ ጋር ሳይሆን ከእግዚአብሔር ከራሱ ጋር መገናኘትና ትክክለኛ ገስሐ በእርሱ ፊት መግባት እንደሚገባቸው አመለክታቸው።

በማንኛውም ሁኔታ ውስጥ ሰዎች በእኛ ላይ በደል ቢፈጽሙ በራሳችን ብድራትን ከመመለስ እንጠንቀቅ። መጽሐፍ ቅዱስ ራሳችን እንዳንበቀል «እግዚአብሔር ቁጣ ፈንታ ሰጡ እንጂ እትበቀሉ! በቀል የእኔ ነው፤ እኔ ብድራትን አመልሳለሁ» (ሮሜ12:19) በማለት ያስተምረናል።

ማጠቃለያ

✦ ጥላቻ ቀስ በቀስ ወደ መጥፎና ጎጂ ድርጊታዊ እርምጃ ይለወጣል። ስለዚህ ጥላቻ ቶሎ ተገቢ መፍትሔ ካላገኘ በስተቀር በሌላው ላይ ምሕረት የለሽ በደል ለመፈጸም ምክንያት ይሆናል።

- ✦ በእግዚአብሔርና በሰዎች መወደድ በሌሎች ሰዎች ውስጥ ቅንፃትን በመፍጠር ሰበደል ሊያነሳላቸው ይችላል።
- ✦ በዳዮች ተበዳይን ይቅርታ በመጠየቅ ካልፈቱት በስተቀር ፍርሃትና ጭንቀት ከእስምሮአቸው እይጠፋም። የጊዜ ቆይታ በደልን አይደመስበም። በደል የሚወገደው በይቅርታ ብቻ ነው።
- ✦ እግዚአብሔር ከፋ ሰዎች በየዋሆች ላይ የሚፈጽሙትን በደል ለተበዳዮች ሰኬት ሊጠቀምበት እንደሚችል፤ ለበዳዮች ርኅራኄ ማሳየትና እንደ ማደጊያ መንገድ መቁጠር በዳዮችን ይቅር ለማለት የሚረዱ አስተሳሰቦች ናቸው።

የማሳሰል ጥያቄዎች

- (1) የሴፍ ባይሳካለት ኖሮ ወንድሞቹን ይቅር ይል ይሆን?
- (2) በሰዎች ከፋ ሥራ ምክንያት የሕይወት ሕልማችን ከግብ ሳይደርስ ቢቀር እነርሱን ይቅር ለማለት ምን ያህል የልብ መነሳሳት ይኖረናል?
- (3) እንዴ ወገን ሲበደል ከቆየ በኋላ በሆነ እጋጣሚ ሥልጣን ቢያገኝ መበቃቀል እንዳይኖር በበዳይና በተበዳይ በኩል ሊኖሩ የሚገባቸው አስተሳሰቦችና እርምጃዎች ምን ይመስሉእችኋል?

ዳዊት: «እግዚአብሔር... ስደበው ብሎ አገዝታልና ይርገመኝ»

ንጉሥ ዳዊት ከቤርሳቤህ ጋር በፈጸመው ዘመት የተነሣ በገዛ ታማኝ የጦር መሪውና በቤተሰቡ ላይ ባደረሰው በደል እግዚአብሔርን አሳዝኖ ነበር። ሆኖም ከልቡ የሆነ እውነተኛ ንስቶ በመግባት ምሕረት በማግኘቱ ይቅርታ ምን ያህል ሰበው ልጅ አበፈሳረ እንደሆነ የተረዳ ሰው ነበር። እግዚአብሔር ዘንድ ለጋጢእቱ ይቅርታን የተቀበለ ሰው ስለነበር እርሱን ለበደሉት ሰዎች ይቅርታ ለማድረግ ብዙ ሲቸገር እንመለከተውም።

በሕይወት ዘመኑ ዳዊት ከብዙ ሰዎች ጋር ግጭት የነበረው ሰው ቢሆንም በዚህ ክፍል ውስጥ በእርሱና በሳሚ መካከል በነበረው ግንኙነት ውስጥ የተፈጸመውን በደል እንዴት እንዳስተናገደ እንቃኛለን።

ሳሚ ዳዊት ላይ ለምን በደል ፈጸመ?

ሳሚ በዳዊት ላይ የፈጸመው በደል ምን ነበር? ለምን እንዲህ እደረገ? ብለን ብንጠይቅ ምላሹን ከ24ሙኤል 16 ላይ እናገኛለን። ሳሚ ከብንያም ወገን የሆነ ሰው ነበር። ዳዊት ደግሞ ከይሁዳ ነገድ ነበር። በሳሚ እይታ ከይሁዳ ወገን የሆነው ዳዊት ከብንያም ወገን የሆነውን ሳኦልን መተካቱ ቅር አሰኝቶታል። ሳሚ ዳዊት በሳኦል ሥፍራ ንጉሥ መሆኑን ከወገን ወይም ከጎሣ ጉዳይ ጋር እያያዘው። ሳሚ ሳኦልን የፍቀደው ዳዊትን ያነገሠው እግዚአብሔር መሆኑን አልተረዳም ወይም ከልቡ አልተቀበለውም ነበር። ሳኦል ንጉሥ እንዳይሆን ያደረገው ደግሞ የእርሱ ከብንያም ወገን መሆኑ ሳይሆን እርሱ እግዚአብሔርን ባለመታዘዙ ምክንያት ለንጉሥነት የተናቀ ሆነ። የእርሱ ወገን የነበረው ሳሚ ግን ዳዊት በራሱ ኃይል ንጉሥነትን እንደ ወሰደበት አሰበ።

ሳሚ በዳዊት ንጉሥ መሆን ላይ ያለውን ቅሬታ ለመግለጽ አጋጣሚ ይፈልግ ነበርና በእንደ ወቅት ዳዊት በመከራ ውስጥ ባለበት አጋጣሚ ዳዊትን ረገመው፤ በዳዊት ባሪያዎችም ላይ ድንጋይ ይወረውር ጀመረ። በሕዝቡ ዘንድ የተከበረውን ንጉሥ አዋረደው። ሳሚ በንጉሥ ዳዊት ላይ ከተናገራቸው ነገሮች «ሂድ እንተ የደም ሰው ምናምንቴ፤ ሂድ። በፋንታው ነገሠሃልና እግዚአብሔር የሳኦልን ቤት ደም ሁሉ መሰሰብህ! እግዚአብሔርም መንግሥትን ለልጅህ ለአቤሌሎም እጅ አሳልፎ ሰጥቶታል፤ እነሆም እንተ የደም ሰው ነህና በመከራ ተይዘሃል» (2ሳሙ-16:7-8) የሚል ይገኝበታል።

ሳሚ የተናገረበት ቃል ለንጉሥ የሚገባው አልነበረም። ንጉሥን ምናምንቴ ብሎ መሳደብ አሥነምግባር የጎደለ ተግባር ነው። በሳሚ እይታ ዳዊት በዚህ መከራ ውስጥ የገባው በሌሎች ሰዎች በተለይም በሳኦል ቤት ባደረገው በደል ምክንያት ነበር። ዳዊት ሳኦልንና የእርሱን ቤተሰብ አባላት በመግደል ሂደት ውስጥ እጁ ባይኖርበትም የሳኦል ወገን ግን ዳዊትን

ተጠያቂ ከማድረግ አልባበነም። የልጁ የአቤሌሎም በዳዊት መንግሥት ላይ በዓመጽ መነሳትም ከእግዚአብሔር ዘንድ ዳዊትን ለመቅጣት የተላከ ድርጊት እንደሆነ ተተረጎመ። ሳሚም ዳዊት ሲሳደብ ምንም ጥንቃቄ ያላደረገው አንዱ ምክንያት እግዚአብሔር ዳዊት ስበፈጸመው በደል እየቀጣው በመሆኑ እንዲሁም መንግሥቱንም ለልጁ አሳልፎ በመሰጠቱ ዳግመኛ ወደ ሥልጣኑ ይመለሳል ብሎ ባስማሰበ ነበር።

እብዛኛውን ጊዜ በልባቸው ውስጥ ያልተቀበሉን ሰዎች ለእኛ የሆነውን ሰኬት እይወዱም። በተለይም እኛ ሰኬት ያገኘው እነርሱ ተጎድተው እንደሆነ የሚያሰቡ ከሆነ በሕይወታቸው የዘቅታ ወቅት በሚሆንበት ጊዜ በልባቸው ውስጥ ተደብቆ ያለውን ጥላቻቸውን ገዛድ ያወጣሉ። በሕይወታቸው በገጠማቸው ፍሬ ቢበት ወይም ሕይወታቸውን በሚፈልጉበት አቅጣጫ መምራት አለመቻላቸውን በእኛ ፍሬያማ መሆን ምክንያት ከግባቸው እንዳልደረሱ ያሳብባሉ። በእግዚአብሔር እሳብና በጽድቅ መንገድ ሂደን የሕይወት ሰኬት እንዳገኘን እይመስላቸውም። በሕይወት ጎዳና የገጠመንን መከራና ተግዳሮት እንደ እግዚአብሔር ፍርድ ይቆጥራሉ። ከደረሰበን ፈተና እንድ ቀን መውጣት እንደምንችል ሳያሰቡ በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ የማይረሳ ንግግር ወይም ድርጊትን ይፈጽማሉ። በእርግጥ እንዲህ እንዲያደርጉ ከሚያደርጋቸው እንዱ ምክንያት ለሕይወታቸው ኪሣራ እኛን ተጠያቂ እድርገው ማሰባቸው ነው።

ዳዊት ይቅርታ እንዲያደርግ ምን እገዛው?

ሳሚ ዳዊትን ሲራግም ያዩ የዳዊት ወዳጆች እንግደለው ወይ? ብለው ሲጠይቁት ዳዊት ፈቃደኛ አልነበረም። የዳዊት ግንዛቤ ከሳሚ የተለየ ነበር። ዳዊት ይህ መክራ እየደረሰበት ያለው እርሱ በሳኦል ቤት ላይ በደል በመፈጸሙ ምክንያት እንዳልሆነ በእርግጥ ያውቃል። በሕይወቱ ዘመን ሳኦልን በታማኝነት ያገለገለና እርሱ ሲያሳድደውም በእጁ ውስጥ ገብቶ እርሱን ላለመግደል የወሰነ ሰው ነበር። ይህ ሳሳሚ ባይገባውም ዳዊት የሚረሳው ጉዳይ አልነበረም። ዳዊት የሳሚ ከስ መሠረተ ቢሰና ከቅንዓት በመነሳት በተገኘው አጋጣሚ የሰም ማጥፋት ዘመቻ እንደሆነ ገብቶታል።

ሳሚ በንጉሥ ላይ ሲደረግ የማይገባውን ክፉ ነገር ሲያደርግ ዳዊት እርሱን ላለመግደል የወሰነበትና ይቅርታም እንዲደረግበት ያደረገበት ምክንያቶች ምን ነበሩ?

ዳዊት የሳሚን ስድብ እግዚአብሔር እርሱን ለማስተማር የሚጠቀምበት መሣሪያ እንደሆነ ተገንዝቧል። «እግዚአብሔር ዳዊትን ስደበው ብሎ አገዝታልና ይርገመኝ፤ ለምን እንዲህ ታደርጋለህ? የሚለው ማን ነው?» (2ሳሙ-16:10) አለ። ዳዊት የሳሚ ስድብ እግዚአብሔር በእርሱ ሕይወት ውስጥ እንዲያልፉ ከላከቸው መከራዎች አንዱ እንደሆነ ተረዳ። ከዚህም የተነሣ በራሱ ሥልጣን ለሳሚ ስድብ ምላሽ ለመሰጠት አልፈለገም።

☞ ዳዊት ከቤርሳቤህ ጋር የፈጸመው ግንኙነት እንዳይታወቅበት ያደረገው ሙከራ ባለመሳካቱ እና እራዩን በማስገደቡ እግዚአብሔር በዳዊት ላይ ተቆጥቶ ነበር። «ከራሱ ቤት ክፉ ነገር አስነሳላለሁ» (2ኛመ-12:11) ብሎታል። እብራኩ የወጣው ልጁ በእርሱ ላይ በመነሳቱ እንዲሁም የሳሚ ለድብም ከእግዚአብሔር ዘንድ ለትምህርቱ የተላኩ መከራዎች እንደሆኑ አስተውሏል። ለሰሆነም ሳሚ ባደረገው ጥፋት ላይ ቶሎ አርምጃ አልወሰደም።

☞ ዳዊትም እንደ ሳሚ ሰዎችን ሲበደል የሚችል ሰው መሆኑ የተረዳ ሰው ነበር። ዳዊት የራሱን መልካም ለም ለማበጠበቅ ብሎ እራዩን ጥፋቱን እንዲሸፍንለት በሰውር ያደረገው ሙከራ ባይሳካለት ሲቀር እንዳስገደለው ያውቃል። በዚህ ጥፋትም እግዚአብሔርን እሳዝኗል። እርሱ የሀገር መሪና መንፈሳዊ ሰው ሆኖ እንዲህ ዓይነት ትልቅ ጋጢአት እንደ ፈጸመ ሁሉ ሳሚም ሌሎችን መበደል እንደሚችል እንደሚገነዘብ ማለብ ይቻላል። ሰው ሁሉ ሌሎችን የመበደል እምቅ ችሎታ እንዳለው የተረዳ ይመስላል።

☞ ዳዊት ሳሚ ከሳኦል ወገን ሆኖ በእርሱ ላይ እንዲህ ያለውን ለድብ መናገሩ የሚጠበቅ ጉዳይ እንደሆነ ተረድቷል። የገዛ ልጁ በእርሱ ላይ ከተነሣ ከሳኦል ወገን የሆኑትን ብዙ ክፉ ነገር ቢያደርጉ የሚገርም አሰመሆኑን በሚገባ ተገንዝቧል። «እነሆ ከወገኔ የወጣው ልጄ ነፍሴን ይሻል፤ ይልቁንስ ይህ የብንያም ልጄ እንዴት ነዋ?» (2ኛመ-16:11) ይላል። የገዛ ልጁ የእርሱን ሥልጣን ለመውሰድና ከተቻለም እርሱን ለማጥፋት ከተሞከሩት ሳሚ ደግሞ የሳኦል ዘመድ ሆኖ ዳዊትን መርገሙ የሚደንቅ እይደለም። በዚህ ሁኔታ ዳዊት ሳሚን መታገስ ወይም መቻል አበፈላጊ መሆኑን ገለጸ።

በሕይወታችን በሆነው መልካም ነገር የግል ወይም የወገናቸው ጥቅም እንደተነሳ የሚያለቡ ሰዎች ይኖራሉ። እነዚህ ሰዎች በሚያገኙት አጋጣሚ በመጠቀም እኛን ለማጥቃት አርምጃ ሊወስዱ እንደሚችሉ ከወዲሁ ማሰብ ከእነርሱ ጋር ባለን ግንኙነት ልቡለፊዎች እንድንሆን ይፈቅዳል። ከጠላት ክፉ ነገር እንጂ መልካም ነገር ስለማይጠበቅ ተገዢውን የአእምሮ ቅድመ-ዝግጅት ማድረግ ያስፈልጋል። ጠላት መልካም ነገር ሲያደርግልን እንጂ ክፉ ነገር ሲያደርግብን እያስደንቅም።

☞ እግዚአብሔር ፈጥኖ እንዲፈርድለት የሚያደርግ ድርጊት እንደሆነም ተረድቷል። «ምናልባት በዚህ ቀን መከራዬን እይቶ ለእርግማኑ መልካም ይመልበልኛል» (2ኛመ-16:12) አለ። በደረሰበት ሁኔታ ውስጥ ዳዊት የሚከተሉት መረዳቶች ነበሩት፡-

- ✦ እግዚአብሔር የእርሱ የሆኑት በመከራ ውስጥ እንዲያልፉ ቢፈቅድም በሕይወታቸው ዝሰው በእርሱ ተለፋ እንዲቆጠሩ እንደማይፈልግ፡

- ✦ የመከራው ጥንካሬ መብዛት ደግሞ እግዚአብሔር ቶሎ ምላሽ እንዲለጥ እንደሚያነሳሳው፡
- ✦ እግዚአብሔር ከጠላቶች የሚመጣው መርገም ወደ በረከት መሰወጥ የሚያስችል ብቃት እንዳለውና ከክፉ ነገር ውስጥ መልካም ውጤት ማውጣት የሚችል መሆኑን

☞ ዳዊት እራዩንን ሲበድል ማንም በግልጽ አላወቀም። ሆኖም እግዚአብሔር የሆነውን ነገር ተመልክቶታል። ተበዳይ ራሱን ለመከላከል ዕድል ባይኖረውም እግዚአብሔር ራሱ በተበዳይ ሥፍራ ሰመሆን በዳዩን ዳዊትን ጠየቀው። ዳዊት ለፈጸመው በደል ይቅርታ ቢያገኝም ጥፋቱ ከሚያስከትለው አሉታዊ ብድራት ግን አላመለጠም። ዳዊት እግዚአብሔር በበዳይ ላይ እንደሚፈርድና ለተበዳይ ደግሞ እንደሚፈርድለት ከራሱ ሕይወት ተምሯል። ከዚህም የተነሣ ሳሚን በራሱ ሥልጣን ለመበቀል አልፈለገም። ጉዳዩን ለእግዚአብሔር ሰጠ።

☞ ዳዊት ሳሚን መበቀልና አለመበቀል ያለውን ትርፍና ኪሣራ ያለላ ይመስላል። ሳሚ በዳዊት ሥልጣን ላይ በቀጥታ የተሳተፈ ሰው ባይሆንም የመፈንቅለ-መንግሥቱን ዓላማ ይደግፍ ነበር። ሌሎች ደግሞ ከእቤሉም ጋር በመሆን ቀጥተኛ ተሳትፎ ነበራቸው። ሁኔታው ከተረጋጋ በኋላ እነዚያ ሰዎች በዳዊት ሥልጣን ሥር ወድቀዋል። ሳሚን ከተበቀለ በእርሱ ላይ የተሰበሰቡትንም ሰዎች ሁሉ መበቀል ይጠበቅበታል። ይህን ማድረግ ደግሞ በመንግሥቱ ውስጥ ቅሬታ፣ መከፋፈልንና መበቃቀልን በማብዛት አለመረጋገጋትን ስለሚፈጥር ታሪኩን በምሕረት መዝጋት የበለጠ ትርፍ እንዳለው እምኗል።

እንዳንድ ጊዜ መንፈሳዊ ነገር ባይገባንም እንደ ባለእምሮ ይቅርታ ማድረግና አለማድረግ በሕይወታችን እሁንና ወደፊት ሊያስከትል የሚችለውን ጥቅምና ጉዳትን በማመዛዘን አርምጃ መውሰድ ያስፈልጋል። በሰከነና በተረጋጋ እእምሮ ካሰብን ደግሞ ይቅርታ ማድረግ ከበቀል የተሻለ ዘላቂነት ያለው መልካም ውጤት ይኖረዋል።

☞ ሳሚ ዳዊትን ይቅርታ የጠየቀበት ወቅት ምቹ ነበር። በእርሱ ላይ የተቃጣው መፈንቅለ-መንግሥት ከሽፎ ዳዊት ወደ መንግሥቱ ክብር ሲመለስ ነበር። ሳሚ ይቅርታ የጠየቀው የዳዊት ሕይወት በደለታና በምሥጋና በተሞላበት ጊዜ ነበር። የእርሱ ወዳጆች ሳሚን ለመግደል ሲያለቡ ዳዊት «ማንስ ቢሆን ዛሬ በእስራኤል ዘንድ ሰው መሞት አለበት? እኔ በእስራኤል ላይ ንጉሥ መሆኑን ያወቅሁበት ቀን እይደለም?» (2ኛመ-19:22) በማለት መናገሩ በትልቅ ደበታና አርካታ ውስጥ መሆኑን ያሳያል። በሰዚህ እርሱ ያለበት የሰሜት ሁኔታ ዳዊት ስሌሎች መልካም እንዲያደርግ የሚያነሳሳው ነበር።

በዳይ ተበዳይን ይቅርታ ለመጠየቅ ሲያስብ ተበዳይ ያለበትን የሰሜት ሁኔታ በቅድሚያ ማወቅ አዎንታዊ መልስ ለማግኘት አስፈላጊ ነው። ለዎች በጥሩ ስሜት ውስጥ በሚሆኑበት ጊዜ ስለራሳቸው ጥሩ እይታ ስለሚኖራቸው ለሌሎች ለዎች በጎ የሆነውን ነገር ለማድረግ ዝንባሌ ይኖራቸዋል።

☞ ሳሚ ንጉሡን የሰደበው በአደባባይ እንደሆነ ሁሉ ጥፋቱን በመናዘዝ ይቅርታ የጠየቀውም በአደባባይ መሆኑ ምቹ ሁኔታን ፈጥሯል። በአደባባይ ለተፈጸመ በደል በግልጽ በደሉን አምኖ ይቅርታ ሲጠየቅ ይቅር አለማለት በተመልካቾች ፊት ትዝብት ውለጥ ያስገባል። ተበዳይ ግን ምሕረት ቢያደርግ ለዎች ስእርሱ ያላቸው አከብሮት ይጨምራል።

ከላይ የተጠቀሱት ግንዛቤዎች ዳዊት ለሳሚ ይቅርታ እንዲያደርግለት ረድተውታል። ይቅርታ የመልካም አለተሳሰብ ውጤት ነው። በደል ሲፈጸምብን ከእግዚአብሔር መልካምነትና እርሱ እየሆነ ያለውን ሁኔታ እንደሚመለከትና ተገቢውን ብድራት በጊዜው እንደሚለጥ ማሰብ እንዲሁም በደሉን በበጎ ጎኑ ማየት መቻል ለበዳይ ይቅርታ ሰማድረግ ይረዳሉ።

የዳዊት ይቅርታ በምን ተገለጸ?

በእርግጠኝነት ዳዊት ሳሚን ይቅር ብሎታል ወይ? ዳዊት ሳሚ በእርሱ ላይ በፈጸመው በደል ምክንያት ለመግደል የሚያስችለው ሙሉ ሥልጣን ነበረው። ሳሚ የፈጸመው በደል ደግሞ በሕግም የሚያስቀጣው ጉዳይ ነበር። የሙሴ ሕግ «ፈራጆችን አትሳደብ! የሕዝብንም አስቃ አትርገመው» (ዘጸ22:28) ይላል። ይህን ሕግ ተሳልፎ የተገኘ ለው በሞት ይቀጣል።

የዳዊት ሥልጣን መኖሩ ብቻ ሳይሆን የዳዊት ታማኝ ወዳጆች ሳሚን ለመግደል ፈልገው ዳዊትን ፈቃድ ጠይቀዋል። «የጽሩያም ልጅ አቢሳ ንጉሡን ይህን የሞት ውሻ ጌታዬን ንጉሡን ስለ ምን ይረግማል? ልሄድና ራሱን ልቁረጠው?» (2ሳሙ16:9) ብሎ ጠይቆ ነበር። ከዚህን ንግግር ሳሚ ራሱን መከላከል የማይችል የሞት ውሻ ያህል እንደነበር መረዳት ይቻላል።

የዳዊት የመከራ ጊዜ ሲያበቃና ከልጁ የተነሣበት ጦርነት ከተጠናቀቀ በኋላ ዳዊት ወደ ኢየሩሳሌም ሲመለስ እንደገና ከሳሚ ጋር ተገናኘ። ሳሚ በዳዊት ላይ ከልጁ መፈንቅለ-መንግሥት መከራ ነመደረጉ የሥልጣኑ ማከተሚያ እንደሆነ መስሎት ነበር። ዳዊት ግን ነገ ወደ ሥልጣን ይመለሳል ብሎ ቢያስብ ኖሮ ልቡ ዳዊትን ቢጠላም በእንደበቱ ሕዝብ ባለበት ሥፍራ እንዲህ ያለውን የሰንፍና ቃል ባልተናገረም ነበር። «ለሚያልፍ ቀን የማያልፍ ቃል አትናገር!» የሚለው ቃል ቢያስተውል ኖሮ ሳሚ ይህን አይናገርም ነበር። ወደ ሥልጣን ይመለሳል ተብሎ ያልታለበው ንጉሡ ወደ መንግሥቱ ተመለሰ። አሁን ሳሚን ምን ይዋጠው? የምሳሰ ወለምታ አይታሽምና መድኃኒቱ ምን ይሆን? ሳሚ አንድ ነገር በማድረግ ብቻ ምናልባት ከሞት ሊተርፍ እንደሚችል አለበ። ንጉሡ ፊት ቀርቦ በአደባባይ ይቅርታ መጠየቅ!

ዳዊት ወደ ቤተመንግሥቱ ሲመለስ በመንገድ ከተገናኙት ለዎች አንዱ ነበር። ሳሚ በንጉሡ ላይ በፈጸመው በደል ማዘኑን ተናግሮ ዳዊት ይቅርታ እንዲያደርግለት በመነው። «ጌታዬ ሆይ- ኃጢአቱን አትቁጠርብኝ ጌታዬ ንጉሡ ከኢየሩሳሌም በወጣህ ቀን ባሪያህ የበደለህን አታስብብኝ! ንጉሡም በልቡ አያነረው። ባሪያ በደለኛ እንደሆንሁ አውቁአስሁና» (2ሳሙ19:19-20) አለው። ሳሚ ራሱን በንጉሡ አጅ ላይ ጣለ። አሁን ንጉሡ ወደ ከብሩ የተመለሰ በመሆኑ እንደ ተድሞ መራገም አይችልም። ሳሚ በዳዊት እግር ፊት ተደፋ፤ ንጉሡንም ይቅርታ ጠየቀው። በዚህም ጊዜ የዳዊት የጦር መሪ የነበረው አቢሳ «ሳሚ እግዚአብሔር የቀጣውን ለድቦአልና ሞት የተገባው አይደለምን?» (2ሳሙ19:21) ብሎ ሲገድለው በተነሣ ጊዜ ዳዊት ሳሚን እንዳይገድለው ነገረው። በአጠቃላይ፡-

- ↓ ዳዊት ሳሚን መግደል የሚፈልጉ ለዎች እንዳይገድሉት ከለከላቸው
- ↓ ለሳሚ ይቅርታ አደረገለት
- ↓ ሳሚን ወደፊትም ቢሆን እንደማይገድለው በመሐላ አረጋገጠለት።

ንጉሥ ዳዊት በሽመገለና ወደ ሞቱ ከተቃረበ በኋላ ግን ላንገሠው ለልጁ ለሰሎሞን የተለያዩ ምክሮችን ለጥቶት እንዲሁም ያላለቁ ሥራዎችን አስታውሶት ነበር። ንጉሥ ዳዊት ለሰሎሞን ከለጣቸው የቤት ሥራዎች መካከል አንዱ ስለ ሳሚ ጉዳይ ነበር።

እኔም ወደ መሃናይም በሄድሁ ጊዜ ብርቱ እርግማን የረገመኝ የብራቂም አገር ለው የብንዖማዊው የጌራ ልጅ ሳሚ እነሆ በአንተ ዘንድ ነው እርሱ ግን የርዳኛሰን በተሻገርሁ ጊዜ ሲቀበለኝ ወረደ እኔም በሰይፍ አልገድልህም ብዬ በእግዚአብሔር ፊት ምዩለታለሁ። አንተ ግን ጥበበኛ ለው ነህና ያለ ቅጣት አትተው፤ የምታደርግበትንም አንተ ታውቃለህ! ሽቡቱንም ከደም ጋር ወደ መቃብር አውርድ (1ነገ2:8-9)።

ከላይ የተጠቀሰውን ጥቅስ ስንመለከት ዳዊት ሳሚን ከልቡ ይቅር ብሎ ነበርን? ዳዊት ሳሚ በመከራው ጊዜ ስለሰደበውና ስለረገመው ሕጉ በሚፈቅደው መሠረት መግደል ሲችል ሳሚ እንዳይገድለው በመጠየቁ ተወው። በተለይ ወደ መንግሥቱ በሚመለስበት በዚያን ወቅት ሳሚን መግደል ተገቢ ሆኖ አልታየውም። ዳዊት በሕይወት ዘመኑ ሳሚ እርሱን በመሳደቡና በመርገሙ ምክንያት ሳለመግደል የገባው መሐላ ጽኑ ነበር። ነገር ግን ሲሞት በተቃረበ ጊዜ ወደ መንግሥቱ ዙፋን የሚመጣው ሰሎሞን የሳሚን ጉዳይ በጥንቃቄ መያዝ እንደሚገባው ማሳለቢያ ለጠው።

ዳዊት በራሱ ዘመን በአጁ ሳሚን ባይገድለውም ሰሎሞን ግን በጥበቡ ተጠቅሞ እንዲቋቋሙና ሽቡቱንም ከደም ጋር ወደ መቃብር እንድወርዱ ማሳለቡ ሳሚን ከመበቀል የተለየ ሊሆን ይችላል ብሎ ማሰብ ሊያስችል ይችላል። ዳዊት በመከራውና በስደቱ ጊዜ በሕይወቱ ላይ የደረሰው ቁስል የባሰ እንዲጠዘጥዘው ያደረገው ለው በደል ዛሬም እንደ ትኩለ ነገር እንደሚለማው መገመት አዳጋች ነው። በእግዚአብሔር ፊት በልቡ መልካምነት የሚታወቀው ለው እስከ ሕይወቱ መጨረሻ ሳሚ

ያደረገበትን ነገር በልቡ ቂም ይዞ ቆይቶአል ማለት የማይጣጣም አሳብ ነው።

ዳዊት ለላሚ ከልቡ ይቅርታ አድርጎለት ከሆነ ለምን እንዲህ ዓይነት ማሳሰቢያ ለልጁ ሰጠው?። በእርግጥ ዳዊት ለላሚ ያለውን ነገር አሁንም ድረስ ያስታውሳል። ላሚ ይቅርታ ሊጠይቀው ዳዊት በሰይፍ ስለት እንደማይገድለው እንደማለለት ያውቃል። እንዲያውም ዳዊት መሐላው በእግዚአብሔር ፊት እንደሆነም ተናግሯል። ይህን በሐያው እግዚአብሔር ፊት የገባውን ቃል ኪዳን ለማፍረስ አልፈለገም። ታዲያ የዳዊት መልዕክት ምን ነበር?

የንጉሥ ዳዊት ለሰ ላሚ ባሕርይ የሚያውቀው አንድ ዋና ነጥብ ነበር። ላሚ ከፍተኛ ወይም አጋጣሚን በመጠቀም እግዚአብሔር ለዳዊት ቤት የሰጠውን መንግሥት ለመገልበጥ ሙከራ ከማድረግ የማይመለስ ለው መሆኑን ተረድቷል። ስለሆነም ወደ መንግሥት ዙፋን የመጣው ልጁ ለሉምን ላሚን እንደ ወዳጁ በማለብ በመንግሥቱ እንዳያምነው ማሳሰቡ ነበር። ላሚ ሁኔታዎች ከተመቻቹለት የሰሎሞንንም መንግሥት ለማፍረስ ጥረት ከማድረግ ስለማይመለስ ተገቢ ጥንቃቄ ማድረግ አስፈላጊ መሆኑን አሳወቀው። እንዲህ ዓይነት ሰው ደግሞ በራሱ ወጥመድ ውስጥ ገብቶ ፍርዱን መቀበል እንዲችል ወሰንን ለእርሱ ማበጀት ያስፈልጋል። ስለዚህ ሰሎሞን በጥበቡ በመጠቀም ለላሚ ወሰንን በማበጀት ላሚ በራሱ ኃጢአት እንዲሞት እንዲያደርገው መከረው።

ከዚህ ሁኔታ የምንረዳው የዳዊት አሳብ ላሚ በእርሱ ላይ ለፊጽመው ለደል መበቀል ሳይሆን እግዚአብሔር ለእርሱና ለቤተሰቡ ለሰጠው መንግሥት ጠንቅ በመሆኑ ይህ ሰው በትኩረት መያዝ እንዳለበት ካለው ፍላጎት የመነጨ ነበር ማለት ይቻላል።²²

ማጠቃለያ

- ↓ በልባቸው ቂም የያዙ ሰዎች እንደጠላት ያለቡትን ለው ለማጥቃት ምቹ ጊዜን ይጠብቃሉ። የሕይወት ዝቅታ እንደ አጋጣሚ በመጠቀም በልባቸው ያለውን አሳብና ያቀዱትን ተንኮል ተግባራዊ ለማድረግ ይነሣሉ።
- ↓ ሰዎች ስለበድሉን እግዚአብሔር ለማስተማሪያነት የሚጠቀምበት መሣሪያ እንደሆነ መረዳት በዳይን ይቅር ለማለት ምቹ ሁኔታን ይፈጥራል።
- ↓ በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ «የአኔ ጥቅም ተነክቷል» ብለው የሚያለቡ ሰዎች ካሉ ሁኔታዎችን ወይም ጊዜ ጠብቀው በእኛ ላይ ለደል

ሊፈጽሙ እንደሚችሉ ቀድሞ ማወቅ ከእነርሱ መልካም ነገሮችን ጠብቀን እንዳንጎዳ እንዲሁም ከበደሉን በኋላ ይቅርታ ለማድረግ ያግዘናል።

- ↓ ቅንነት ባለው መንገድ በመሄድ በሰዎች መበደል እግዚአብሔር ለጉዳዮችን ቶሎ ምላሽ እንዲሰጥ የሚያነሳሳ እንደሆነ ማሰብ ለበዳይ በራሳችን መንገድ ምላሽ እንዳንሰጥ ይረዳናል።
- ↓ በመከራ ጊዜ በሰዎች ተበድሎ ኃላፊነቱን ለእግዚአብሔር መስጠት ሁኔታዎች ሊመቻቹም በዚያው አሳብ መጽናት አስፈላጊ ነው።
- ↓ በዳይን ይቅር ማለት ከልብ ሊሆን የሚገባ ቢሆንም ሁኔታን ጠብቆ ሊያጠቃን የሚችል ዓይነትን ሰው በጥንቃቄ መያዝ አስፈላጊ ነው። እንዳንድ ሰው አንድ ጊዜ በደል ፈጽሞ ይቅርታ ካገኘ በኋላ እርፎ ከመቀመጥ ይልቅ እንደገና ከፍተኛ ቢያገኝ ከማጥቃት ስለማይመለስ በጥበብ መያዙ የተሻለ ነው።

የማሰላለል ጥያቄዎች

- (1) በማሕበረሰቡ ውስጥ ካለን ሥፍራ የተነሣ ወዳጆቻችን በዳዮቻችንን ሊበቀሱ ሊፈልጉ «አይሆንም» ለማለት ምን ያህል ውስጣዊ ጉልበት አለን? እንዴትስ እንዲህ ዓይነት መንፈሳዊ አቋም ማግኘት እንችላለን?
- (2) አንድ ሰው በድሉን ይቅርታ ቢጠይቀን ነገር ግን ለበደሉ የሚገባ ቅጣት በግልጽ የታወቀ ቢሆን በሕግ ተጠቅሞ ከመቅጣት ይልቅ ይቅርታ ማድረግ የሚያቅተን ለምንድነው? ይህን ዓይነት ባሕርይ እንዴት ማሳደግ እንችላለን?
- (3) በድሉን ይቅርታ ያደረግንለት ሰው ሌላም ጊዜ አጋጣሚ ጠብቆ ሊያጠቃን እንደሚችል ለናውቅ ለምን ዐይነት ዘዴ ራሳችንን መከላከል እንችላለን?

²² ዳዊት ለሉምንን በላሚ ጉዳይ ላይ የመከረው የመጨረሻ ምክር መልዕክቱ ምንድነው? የሚለው ብዙዎችን ያከራክራል። በዚህ ከፍል የቀረበውም አሳብ እንዲቀር ብዙዎች አለተያየት ሰጥተዋል። ሆኖም የደራሲው ግንዛቤ በመሆኑ አሳቡን መጽሐፍ ቅዱስን መሠረት በማድረግ ማሻሻል ይቻላል።

እስጢፋኖስ: «ጌታ ሆይ ይህን ኃጢአት አትቁጠርባቸው»

በእዲስ ኪዳን ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ በመመስከር በተነሳባቸው ተቃውሞ፣ ሰደትና መከራ ተቀብለው ሕይወታቸውን መስዋዕት ካደረጉ የእምነት አርበኞች መካከል የመጀመሪያው የእምነት ጀግና እስጢፋኖስ ነበር። ስለኢየሱስ እየመለከረ በእርሱ ላይ መከራ ያደረሱትንና እንዲሞትም በድንጋይ ሰሚውግሩት ሰዎች የእግዚአብሔርን ይቅርታ እየሰማላቸው በክብር ወደ ክርስቶስ የዘላለም መንግሥት ዘለቀ። በዚህ ሰው ሕይወት ውስጥ ይቅርታ እንዴት ተግባራዊ አንደሆነ በዝርዝር እንመለከታለን።

በእስጢፋኖስ ላይ በደል ሰምን ተፈጸመ?

እስጢፋኖስ የተረዳውን እውነት በወቅቱ ለነበሩት የእምነት መሪዎችና ለሕዝቡ አስተሳሰብ። የመልዕክቱ እምብርት አይሁዶች በወግና በሥርዓታቸው መሠረት መልካምና ቅዱስ ነው ብለው የሚያምኑትን ሃይማኖታዊ ድርጊቶችን በመተው ኢየሱስ ክርስቶስን የአስተሳሰባቸውና የአምልኮአቸው መሠረት እንዲያድርጉ የሚማጸን ነበር። እስጢፋኖስ ይህን የወንጌል መልዕክት ያስተላለፈበት ዋና ዓላማው ሰዎች ሲወርድ ሲዋረድ በመጣው አስተሳሰብና እይታ ብቻ ተይዘው ስለነበር ከዚህ እይታ መውጣት እንዲችሉና ኢየሱስን እንደ መሲሕአቸው እንዲቀበሉ ለማግባባት ነበር።

የሌሎችን እምነት የሚገዳደር ትምህርት ሲያቀርብ እስጢፋኖስ ዓላማው ሰዎች ጌታ ኢየሱስን የሕይወታቸው ማዕከል እንዲያደርጉ መንገድ ለማመቻቸት ቢሆንም ሰሚዎቹ ግን በዚህ ሁኔታ አልተረዱትም። እርሱ የተረዳውን እውነት ከመግለጽ ያሰፈ ተልዕኮ አንዳለው በመገመት የተጠበቀውን እዎንታዊ ምላሽ በእሱታዊ ምላሽ ለወጡ። በሰሚዎቹ እይታ የእስጢፋኖስ መልዕክት በቀጥታ እምነታቸውንና እምነቱ የሚገለጥባቸውን ወግና ሥርዓቶችን ለማጥፋት ያሰመ ሄራ ተደርጎ ተወሰደ። ከዚህ ግንዛቤ የተነሣ እርሱን ለማስወገድ ተነሡበት።

በወቅቱ የነበሩ የሃይማኖት መሪዎች ስለ ኢየሱስ የነበራቸው ግንዛቤ ትክክል አለመሆኑን መግለጹ በመጨረሻ ላይ እስጢፋኖስ ኢየሱስ በእግዚአብሔር ቀኝ ቆሞ ማየቱን ለሕዝቡ መናገሩ ለእነርሱ ትልቅ መልዕክት ነበረው። ኢየሱስ ሞቶ አልቀረም፤ ወደ ሰማይ ዐርጓል፤ ሕያው ሆኖም ይኖራል ማለቱ ነበር። ጌታ ኢየሱስ «የብሩክ ልጅ ክርስቶስ እንተ ነህን?» ተብሎ በሲቀ ካህናት በተጠየቀ ጊዜ «እኔ ነኝ የሰው ልጅም በጋይል ቀኝ ሲቀመጥ...» (ማር14:62) የሚል ምላሽ ሰጥቶ ነበር። በዚያን ጊዜ ኢየሱስ ራሱን የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ መናገሩና በጋይል ቀኝ እንደሚቀመጥ መናገሩ እግዚአብሔርን እንደ መሳደብ ተቆጥሮ ለሞት ቁርድ አሳልፎ አሰጠው። ለሁን እስጢፋኖስ ኢየሱስን በእግዚአብሔር ቀኝ ቆሞ ማየቱ በዚያን ጊዜ የነበሩ የእምነት መሪዎች ስለ ኢየሱስ የነበራቸው

አስተሳሰብና በእርሱ ላይ የወሰዱት እርምጃ ትክክለኛ አለመሆኑን ማረጋገጡ ነበር።

እስጢፋኖስ ኢየሱስን በእግዚአብሔር ቀኝ ቆሞ አንደ እየ ለሕዝቡ መግለጹ ማን የማን ወገን እንደሆነ በትክክል ግልጽ የሚያደርግ መልዕክት ነበር። እነርሱ የእግዚአብሔር ወገን ነን እያሉ በእግዚአብሔር ሰዎች ላይ በደል ሲፈጽሙ በእውነተኛው ዳኛ ፊት እንደሚቆሙ ያሳያል። በምድራዊ ዳኛ ፊት ንግግሩና ድርጊቱ እንደ ወንጀል የተቆጠረው ግን የልዑል እግዚአብሔር ወገን መሆኑን ይመሰክራል። በዚህ መልዕክቱ እስጢፋኖስ «አናንተ ከእግዚአብሔር ጋር ነን ብላችሁ በእርሱ ስም በደል ትፈጽማላችሁ፤ እርሱ ግን አይቀበላችሁም» ማለቱ ነበር።

የኢየሱስ ንግግር እግዚአብሔርን እንደ መሳደብ አንደ ተቆጠረ ሁሉ የእስጢፋኖስም ያየውን ነገር መናገሩ ተመሳሳይ ዕድል ገጠመው። የእስጢፋኖስ ራዕይ ማየት ሰሚዎቹ ወደ ኢየሱስ እንዲመሰሱ ተጨማሪ ማስረጃ ነበር። ሆኖም ሰዎቹ ንስሐ ለመግባት ፈቃደኞች አልነበሩም። ይልቅ እርሱን ለማስወገድ እንደ ማስረጃ ሆነላቸው።

ተሰሚነት ወይም ሥልጣን ያላቸው ሰዎች በሌላው ላይ በደል ለመፈጸም ሲፈልጉ የቅን ሰው ንግግር ለዓላማቸው ሊመች በሚችለው ሁኔታ በመተርጎም ለሚፈጽሙት በደል «ትክክለኛ» ምክንያት ሲያገኙ ይችላሉ። ሆኖም እውነትን ለመቀበል የማይፈልግ አካል እውነት የተናገረውን ለመበደል ሰበብ ማግኘቱ እውነተኛውን መልዕክት ሐሰት አያደርገውም።

ሕዝቡ የእስጢፋኖስን ትምህርት ከሰማ በኋላ በቀና መንፈስ አልተቀበለውም። «ይህን በስሙ ጊዜ በልባቸው በጣም ተቆጡ ጥርሳቸውንም አፋጩበት» (የሐዋ7:54) ይላል። ይህ ሁኔታ ሰዎቹ በእርሱ ላይ የነበራቸው ቁጣ ምን ያህን መራራ እንደነበር ያመለክታል። ሰዎች በቁጣ ተሞልተው ነገር ግን ቁጣቸውን የሚገልጹበትን መንገድ ሲያጡ ጥርሳቸውን ያፋጩ። ስለኢየሱስ ክርስቶስ የመዳን መንገድነት እስጢፋኖስ ያቀረበውን ክርክር በትክክለኛው መንገድ መመለስ እንደማይችሉ ሲገባቸው አእምሮአቸው ታወከ። እውነቱን ከመቀበል ይልቅ በከፍተኛ የቁጣ ስሜት ውስጥ ገቡ። እርሱን ጥርሳቸው ውስጥ እስገብተው እንደሚያገኙት ያህል ተሰምቶአቸው ጥርሳቸውን አፋጩበት።

ሕዝቡ እስጢፋኖስን ለመግደል የሚያስችላቸውን ማስረጃ አስባስበዋል። በሕግ መጽሐፍ ውስጥ እግዚአብሔርን የተሳደበ ሰው በድንጋይ ተወግሮ መሞት እንዳለበት ተደንግጓል። ለዚህ ጥፋተኝነት ደግሞ ቢያንስ ሁለት ምስክሮች መኖር አለባቸው። ከዚያ በኋላ ጥፋተኛውን ሰው ከከተማ ውጭ በመውሰድ በድንጋይ ወግሮ መግደል ይቻላል (ዘሌ24:14፣16፣ ዘዳ17:7)።

እስጢፋኖስ ይቅርታ እንዲያደርግ የረዳው ምን ነበር?

እስጢፋኖስ የወንጌል እውነት በትክክል ሳልተረዱት ሰዎች ወንጌልን ከሰበካቸው በኋላ ሰዎች በቁጣ ስሜት ሊሞሉና በእርሱ ላይ በደል ለመፈጸም መዘጋጀታቸው በእርሱ ሕይወት ውስጥ በእግዚአብሔር የተከናወነ ሥራዎች መኖራቸውን አረጋግጠውታል። እነዚህም መንፈሳዊ ልምዶች እስጢፋኖስ ሰበዳዮቹ ይቅርታ እንዲያደርግና እግዚአብሔርም ይቅር እንዲላቸው እንዲጸልይላቸው ረድተውታል።

❖ በመንፈስ ቅዱስ መምላት፡- የሐዋርያት ሥራ ጸሐፊ የእርሱ ተቃዋሚዎች «ይህን በሰሙ ጊዜ በልባቸው ተቆጡ ጥርሳቸውንም እፋጩበት» ይላል። ተቃዋሚዎችና እስጢፋኖስ በተስያዩ ልምድ ውስጥ ነበሩ። ተቃዋሚዎች በቁጣ ስሜት ሊሞሉ እስጢፋኖስ ደግሞ በመንፈስ ቅዱስ ተሞላ። ሁለቱም ልምዶች ሰዎችን ወደ ድርጊት ሊመሩ የሚችሉ ኃይሎች ናቸው። እንዲያው በቀል ሌላው ወደ ምሕረት።

እስጢፋኖስ በመንፈስ ቅዱስ የተሞላው ስለ ክርስቶስ በመመስከሩ መከራ ሊደርስበት ብቻ አልነበረም። በሕይወቱ የመንፈስ ቅዱስን ሙላት ተከታታይነት ባለው ሁኔታ የሚሰማመድ ሰው ነበር። እስጢፋኖስ ማዕድ እንዲያገለግሉ ከተመረጡት ሰባት ሰዎች መካከል እንዲህ እነዚህ ሰዎች ደግሞ የተመረጡበት እንዲመመዘኛ መንፈስ ቅዱስ የሞላባቸው መሆኑ ተጠቅሷል (የሐዋ6:3)። ከዚህም የመንፈስ ቅዱስ ሙላት የተነሣ እስጢፋኖስ በጸጋና በኃይል የተሞላ ሰው ነበር (የሐዋ6:8)።

እስጢፋኖስ በመንፈስ ቅዱስ የተሞላና በእርሱ ቁጥጥር ሥር ሆኖ ይመሳለስ ስለ ነበር በሥጋዊ ማንነቱ ሰብዓዊ እርምጃ እንዲወስድ የሚያስገደድ አስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ በገበበት ወቅት መንፈሳዊነቱ አልሰቀቀም። ሰዎች በእርሱ ላይ በፈጸሙት ክፉ ድርጊት ተቆጥቶ ክፉ እጽፋ አልመሰሰላቸውም። እንደ እንድ የክርስቶስ እውነተኛ ተከታይ እግዚአብሔርን በመታመን፣ የክርስቶስን ፈላጊ በመከተልና ለሌሎችም መልካም እርዓዩ በመሆን የሕይወት ጉዞውን ጨረሰ። እስጢፋኖስ እንደ እኛ ሰው ነበር። በሰብዓዊነት እይታ ሲደረግ ከሚገባው በላይ ምሕረት በተሞላበት መልኩ ገንቢ ምላሽ እንዲሰጥ ያደረገው በመንፈስ ቅዱስ ሙላት ውስጥ መገኘቱ ነበር።

በመንፈስ ቅዱስ ሙላት ውስጥ የሚኖሩ የክርስቶስ ተከታዮች የመንፈስ ፍሬ በሕይወታቸው ሳያቋርጥ ይታይባቸዋል። ሰዎች በእነርሱ ላይ በደል ሊፈጽሙም መልካሙ ፍሬ ወደ መራራነት እይሰወጥም። በሰላምና በመከራ ጊዜ ሁሉ በሕርያቸው የክርስቶስ ደቀመዛሙር ባሕርይ ነው።

❖ የእግዚአብሔርን ክብር ማየት፡- እስጢፋኖስ በዚያ አጣጣሪ ወቅት ወደ ሰማይ ተመልክቶ የእግዚአብሔርን ክብር አየ። ይህ ክብር የእግዚአብሔር መገለጫ በመሆኑ እስጢፋኖስ በምድር ላይ ሆኖ ይህን ማየቱ መንፈሳዊ ኦካሄዱን ሳይለቅ በመከራ ውስጥ ጸንቶ እንዲቆም ረድቶታል።

የአሳዳጆቹ ዓይኖች በእስጢፋኖስ ላይ ያነጣጠሩና በእርሱ ላይ የተተከሉ ነበሩ። የእርሱ ዓይኖች ግን በሰዎች ላይ ሳይሆን ወደ ሕይወቱ እግዚአብሔር ወደ ሰማይ ይመስክቱ ነበር። በሰዎች ላይ የሚታየው ሁከት፣ ነውጥ፣ ጭንቀትና ፍርሃት ሊሆን ወደ ሰማይ ማየት ለቻለ ግን የሚታየው የእግዚአብሔር ክብር ነው። እስጢፋኖስ ወደ ሰዎቹ ሊመልከት ኖሮ እነርሱ በእርሱ ላይ ሊያደርጉት ያለውን ነገር በማስብ በቁጣ ስሜት ውስጥ ሊገባና ከሞት ስመትረፍ ሰብዓዊ እርምጃዎችን መውሰድ እንደሚገባው ሊያስብ ይችላል ነበር። ወደ ሰማይ መመልከት ግን ሰማያዊ እመሰክሳለሁ ለመያዝ፣ ከዚህ ተፈጥሮአዊ ሞት በኋላ የሚሄድበትን ክብር በማየት በእርሱ ላይ እየደረሰ ያለውን መከራ በትዕግሥት ለመቀበል አስቻለው። ከዚህም በላይ በእርሱ ላይ መከራና ሞት እያደረሱ ያሉትን ይቅር ለማለት የሚያስችለውን ጸጋ አገኘ።

❖ ኢየሱስን በእግዚአብሔር ቀኝ ቆሞ ማየት፡- የእስጢፋኖስ ንግግርና መልዕክት ለሰሚዎቹ እግዚአብሔርን እንደ መሳደብ ተቆጠረ። የእርሱ መልዕክት እውነት እንደሆነ የሚመስክርም ጠፋ። በጊዜው ለሕዝቡ «እናንተ ሰዎች የዚህ ሰው መልዕክት እውነት ነው» ብሎ የመስከረ ሰው አልነበረም። ከምድር እውነተኛ ምስክር ባይኖርም እስጢፋኖስ በተገለጠለት ራእይ ውስጥ እንደ እውነትን ተረድቷል። እርሱ የሚመስክርበት ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በእብ ቀኝ ቆሟል። እውነተኛ ምስክር የሆነው ኢየሱስ እስጢፋኖስ ምን እየሠራ እንደሆነ እይቷል። እስጢፋኖስ ስለ ኢየሱስ በሕዝቡ ፊት መስከረ።

በእርሱ ላይ መከራ ሲመጣ እንደሆነ በተገነዘበበት ሁኔታ ውስጥ ኢየሱስን ቆሞ ማየቱ «እንተ እውነተኛ ምስክር እየተመለከትክኝ ስለሆነ ደስ ብሎኛል፤ እንተ ባሪያዎችህን የማትተው ጌታ ተመስገን፤ እንግዲህ እስከ መጨረሻው እንድዘልቅ ጸጋህን አብዛልኝ» የሚል ይመስላል። የሚወደው ጌታው ኢየሱስ ደግሞ «በወንጌል ትምህርት ውስጥ «ሰብዚህ በሰው ፊት ለሚመስክርልኝ ሁሉ እኔ ደግሞ በሰማያት ባለው በእባቱ ፊት እመስክርሰታሁ» (ማቴ10:32) ያልኩት ቃል እውነት መሆኑን እወቅ፤ አገልጋዮቹ ስለ እኔ የሚከፍሉት ዋጋ በእውነተኛ ምስክር ይያዛል» እንደሚለው የተገነዘበ ይመስላል።

በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ በሰዎች ላይ በደል ሊፈጸም የክርስቶስ ተከታዮች ሰማይ ተከፍቶላቸው ኢየሱስን ቢያዩ በበዳዮቻቸው ላይ ምን ዓይነት እርምጃ ይወስዳሉ ብለህ ታስባለህ? ኢየሱስን ያዩ ሁሉ የእርሱን ፈላጊ ስመከተል ውጭ አማራጭ የላቸውም። ኢየሱስ ጠላቶቹን ይቅር እንዳላቸው ሁሉ በዳዮችን ይቅር ብሎ ማለፍ የደቀመዛሙር ትክክለኛ እርምጃ ነው።

ኢየሱስ ለሰው ልጆች ኃጢአት መከራን ከተቀበለ በኋላ በሰማይ በእባቱ ቀኝ ቢኖርም የእርሱ እውነተኛ ተከታዮች በምድር ላይ ስለ ሰሙ ብለው

መከራ ሲቀበሉ ዝም ብሎ አይቀመጥም። በእነርሱ ላይ የሚደርሱትንና እነርሱም የሚያደርጉትን ሁሉ በትኩረት ይከታተላል።

እስጢፋኖስ እነዚህን ነገሮች ያገኘው ወደ ታች ሳይሆን ወደ ላይ ወደ ሰማይ በማየት ነበር። እውነተኛ መገለጥና እርዳታ የሚመጣው ወደ ላይ በማየት ነው። መግቢያና መውጫያ የሚያሳጣ አስቸጋሪ ሁኔታ ሲገጥም መፍትሔው ወደ ላይ ወደ እግዚአብሔር መመልከት ነው። እስጢፋኖስ ወደ ላይ በመመልከት ያገኘው ነገር በገጠመው የመከራ ፈተና ውስጥ መንፈሳዊነቱን ሳይለቅ የኢየሱስን ፈላጊ በመከተል ማለፍ እንዲችል የማይበቃውን መገለጥ ነበር። እርሱ አያለፈበት ያለው ሁኔታ የእግዚአብሔር ፈቃድ መሆኑን ተረዳ። ከዚያም በመልካም አካሄድ ጉዞውን ጨረሰ።

የእስጢፋኖስ ይቅርታ በምን ተገለጸ?

እስጢፋኖስ ተቃዋሚዎቹ በድንጋይ አየወገሩት ሁለት ዓይነት ጸሎት ጸለዩ። የመጀመሪያው ነፍሱን በእግዚአብሔር አደራ አሳልፎ መልጠት ነበር። «ጌታ ኢየሱስ ሆይ ነፍሴን ተቀበል» (ዮሐንስ 17:59) የሚል ሊሆን ሁለተኛው ደግሞ «ጌታ ሆይ ይህን ኃጢአት አትቁጠርባቸው» (ዮሐንስ 17:60) የሚል ነበር። በዚህ ዓለም እንድ ሰው በሌላው ላይ የማፈጽመው ከፍተኛ በደል ቢኖር ግድያ ነው። ከዚህ የሚበልጥ ጭካኔና ምሕረት የለሽ ከፋ ድርጊት ምን ይኖራል? በእስጢፋኖስ ላይ የተደረገው በደል እንዲህ ዓይነት ነበር። እርሱ ግን ሲገድሉት አየወገሩት ላለ እግዚአብሔር ኃጢአታቸውን እንዳይቆጥርባቸው ምሕረትን ለመነሳቸው። በእርሱ ላይ እየፈጸሙት ያለው ድርጊት ኃጢአት መሆኑን አልካደም። በግልጽ ተናግሯል እና የሚያደርጉት ነገር «አትግደል» የሚለውን ሕግ የጣሰ ኃጢአት መሆኑን ቢያውቅም ይቅርታ እንዲደረግላቸው ለመነ። መቼም ከዚህ ድርጊቱ በመነሳት ይህ ሰው በልቡ ትልቅ ፍቅር የሞላበት የክርስቶስ ተከታይ እንደሆነ መናገር ይቻላል።

እስጢፋኖስ ለእነዚህ ሰዎች እንዲህ ዓይነት የምሕረት ጸሎት ማድረግ ነበረበት ወይ? ብለን ብንጠይቅ የተለያዩ ምላሾችን ልናገኝ እንችላለን። ሰዎቹ የክርስቶስን ወንጌል ሰምተው ንስሐ ለመግባት ያልፈቀዱና የእርሱን መልዕክተኞች በመግደል ለማጥፋትና ገና በጅምር ላይ ያለቸውን ቤተክርስቲያን ለማዳከም ቆርጠው የተነሡ ናቸው። ለእንዲህ ዓይነት ሰዎች እግዚአብሔር ኃጢአታቸውን እንዳይቆጥርባቸው መጸበይ ተገቢ ሳይመስለን ይችላል። እስጢፋኖስ ግን ይቅርታ አደረገላቸው፤ እግዚአብሔርም በምሕረቱ እንዲያስባቸው ጸለየ።

እስጢፋኖስ የጌታውን የኢየሱስን ፈላጊ ተከተለ። ሰዎች በጠላቶቻቸው ለሞት ተሳልፈው ሲሰጡና ሲገደሉ እንዲህ ዓይነት የምሕረት ቃል እንዲናገሩ አይጠበቅባቸውም። እውነተኛ ጻፍ የሆነው እግዚአብሔር በደላቸውን እንዲቆጥርባቸውና ቅን የሆነ ፍርድ በእነርሱ ላይ እንዲፈርድ አሳልፈው ይሰጣሉ። ይህ አሳብ ካልመጣላቸው ደግሞ እየተላደበና

እየተራገመ ነፍሳቸው ትወጣለች። ምናልባት አንዳንዶች ደግሞ በተፈጸመባቸው ግፍና መከራ አጅግ ከማዘናቸው የተነሣ በዝምታ ተውጠው ለዘላለም ያሸልባሉ። ጌታ ኢየሱስ ጠላቶቹ በመስቀል ላይ ስቅለውት ሲያንገላቱት «አባት ሆይ የሚያደርጉትን አያውቁምና ይቅር በላቸው» (ሉቃ 23:34) በማለት ጸለየላቸው። ኢየሱስ እግዚአብሔር አብ እርሱን የሚያስቃዩትን ሰዎች ይቅር እንዲላቸው ጸለየ።

ከእስጢፋኖስ ሕይወት ምን እንማራለን?

❖ ሰዎች ስለ ኃጢአታቸው ንስሐ እንዲገቡ መጋፈጥ ዋጋ የሚያስከፍል ተልዕኮ መሆኑን፡- ሰዎች ንግግራቸውና ድርጊታቸው በራሳቸው አይታ ትክክል እንደሆነ በሚያስቡበት ሁኔታ «ንግግራችሁና ድርጊታችሁ ትክክል አይደለምና መንገዳችሁን አስተካክሉ» ብሎ መገስጽ ራሱን ለአደጋ እንደ ማጋለጥ ያህል ይቆጠራል። የእግዚአብሔርን ቃል በመስበክ የሚደርስ መከራ ይኖራል። የቃሉ ተቃዋሚዎች በወንጌል ትምህርት ሕይወታቸው ሲነሱ ንስሐ ገብተው ራሳቸውን ከማስተካከል ይልቅ በተናጋሪዎቹ ላይ በመነሳት ሰደት ሲያስነሱባቸው እንዲሁም መከራ ሊያመጡባቸው ይችላሉ። በዚህ ዓይነት ግንኙነት ውስጥ ሲገባ የክርስቶስ ተከታይ መከተል የሚገባው የሰላም ጎዳና ነው። ለእነዚህ አሳዳጆች መልካም ማድረግና ለእነርሱ መጸለይ እንዲ እግዚአብሔር ከምድረ ገጽ እንዲያጠፋቸው መመኘት ወይም እንዲህ ዓይነት ጸሎት ማድረግ ከክርስቲያናዊ ሥነምግባር የጎደለ ተግባር ነው።

በሰማያት ላለ አባታችሁ ልጆች ትሆኑ ዘንድ ጠላቶቻችሁን ውደዱ! የሚረግሙአችሁንም መርቁ! ለሚጠሱአችሁም መልካም አድርጉ! ለሚያሳድዱአችሁም ጸልዩ! እርሱ በከፋዎችና በበጎዎች ላይ ፀሐይን ያወጣልና! በጻድቃንና በኃጢአተኞችም ላይ ዝናቡን ያዘገባልና (ማቴ 5:44-45)።

❖ ሰዎች በሕይወታችን ላይ በደል ፈጽመው ግራ ሲገባን ወደ እግዚአብሔር መመልከት መሠረታዊ የፈውስ እርምጃ መሆኑን፡- በሰብዓዊ ግንኙነቱ ውስጥ መንፈሳዊ ሚዛንን ያልለቀቀ እርምጃ እንድንወስድ እንዲሁም ሕይወታችንም በደረሰብን በደል ተጎድቶ ተስፋ እንዳንቆርጥ የሚበቃውን ጸጋ ሲለጥ ወደሚችለው ወደ እግዚአብሔር መመልከት ያስፈልጋል። እውነተኛ ረድኤት የሚገኘው ከእርሱ ዘንድ ነው። በጻዮቻችንን ይቅር ለማለት የሚያስችለንን ኃይል የሚሰጠን ጌታ ክርስቶስ ነው። እርሱ በገጠመን አስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ፡-

- > እንደ እርሱ ፈቃድ ማለፍ እንድንችል ያግዘናል (1ቆሮ 10:13)፤
- > በሰብዓዊ አይታ ይሆናል ተብሎ የማይገመተውን ነገር በሕይወታችን ውስጥ ያደርጋል፡- ይህ ይቅር የማይባል ኃጢአት ነው በእነርሱ ግንኙነት መሐል ምን ይከሰት ይሆን? ተብሎ ለሚያሠጋ በደል ምሕረት ማድረግ እንድንችል ያደርጋል (ማቴ 19:26)፤

- በደል ደርሶብን ምን ዓይነት እርምጃ መውሰድ እንዳለብን ግራ ሲገባን ለዚያ የሚያስፈልገውን ጥበብ ይሰጠናል (ያዕ1:5)
- በደረሰብን በደል ሕይወታችን ቆሰሎ ስንተክዝ ያጽናናል (2ቆር1:3-11)።
- በሆነው ሁኔታ ውስጥ ወደ ክርስቶስ ፍጹም መላት ማደግ እንድንችል በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ የደረሰብንን በደል እንደ መልካም የማስተማሪያ መንገድ እድርገን እንድንቀበል አእምሮአችንን ያበራልናል (ሮሜ8:28-29)

❖ ክርስቶስን በመመልከት የእርሱን ፈለግ መከተል፡- እስጢፋኖስ ክርስቶስን ማየቱ የእርሱን ምሳሌነት እንዲከተል ረድቶታል። በዚህ ዓለም በሚደርስብን ማንኛውም ሁኔታ በተለይ ደግሞ በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ በሚደርስብን በደል እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ የሆነ ምላሽ ለመስጠት ከክርስቶስ ጋር የቀረብ ንብረት ተከታታይነት ባለው ሁኔታ ማድረግ አስፈላጊ ነው። ክርስቶስ በሕይወታችን ምን ያህል ዘልቆ እንደገባ የሚፈተሽው ሰዎች በእኛ ላይ ሆነ ብለው በደል ሲፈጽሙ በምንስጠው ምላሽ ነው። ሥጋዊ ማንነታችን ከተደበቀበት ሥፍራ ብቅ የሚሰው ከሰዎች ጋር ስንጋጭ ነው። በዚህ ሁኔታ ውስጥ እያለን ክርስቶስ በተመላለሰበት ሁኔታ መሄድ ከቻልን በእርግጥ በእርሱ ተወርሰናል ማለት ነው።

ማጠቃለያ

- ✦ ሰዎች በግል ጉዳዮቸው ብቻ ሳይሆን የክርስቶስን ወንጌል በመስበካቸውም ከሌሎች ሰዎች በደል ይደርስባቸዋል። የወንጌል መልዕክት ይቅርታ በመሆኑ የክርስቶስ ደቀመዛሙርት ለሚበዱሉአቸው ይቅርታ ማድረግ መሠረታዊ የደቀመዝሙርነት ባሕርይ መግለጫ ነው።
- ✦ ትክክለኛ መንፈሳዊ ልምምድ በተሰይም በመንፈስ ቅዱስ የተሞላ ሕይወት መኖር የሚበድሉንን ሰዎች ይቅር ሰማለት ያስችላል። በልሣን እየተናገሩ ሌሎችን መራገምና መበቀል ሳይሆን የመንፈስ ፍሬ የሞላበት ሕይወት መስማመድ ሞትን የሚያህል በደል ሲፈጸምብን ይቅርታ ለማድረግ ጋይል ይሆናል።
- ✦ መንፈሳዊነት ሰዎች የፈጸሙትን በደል ኃጢአት መሆኑን በግልጽ እንድንናገር ያስችላል በተጨማሪም ለበዳዮች ይቅርታ እንድናደርግ ይረዳል። እግዚአብሔርም ኃጢአታቸውን እንዳይቆጥርባቸው እንጸልይላቸዋለን።
- ✦ ጠላቶቻችን ከዚህ ዓለም እንዲጠፉ፣ እግዚአብሔር ጠፋርን እንዲያስወግዳቸው መጸለይ የመንፈስ ቅዱስ ማደሪያ ከሆኑ የክርስቶስ ተከታዮች የሚጠበቅ ጸሎት አይደለም። እንዲህ ዓይነቱ ጸሎት ከከፋ ስለሆነ ከእግዚአብሔር ዘንድ አዎንታዊ ምላሽ አያስገኝም።

የማሰባሰል ጥያቄዎች

- (1) በሞት እፋፍ ላይ ሆኖ ይቅር ማለትና በየዕለት ኑሮአቸው የሚበድሉን ሰዎችን ይቅር ማለት መካከል ያለው ተመሳሳይነትና ልዩነት ምንድነው?
- (2) መንፈሳዊ ልምምዶቻችን ምን ያህል የይቅርታ ሕይወት እንዲኖረን ረድተውናል? ለምን?
- (3) ክርስቲያኖች በይቅርታ ጌታ ኢየሱስን መምሰል የሚያቅታቸው ለምንድነው?

ሰዎች ለምን ይቅርታ አያደርጉም?

ሰዎች ለምን ይቅርታ እንደማያደርጉ ከመመልከታችን በፊት ይቅር አለማለት ምን እንደሆነ ጥቂት እንመልከት። ይቅርታ አለማድረግ የተለያዩ ተመሳሳይነት ያላቸውን ፍልቀ-ሰሜቶችን በውስጡ የያዘ ተበዳይ በተፈጸመበት በደል ምክንያት የሚያሳያቸው ምላሾች ናቸው። እነዚህም በበደሉ ማዘን፣ መራርነት፣ ጥላቻ፣ ቶሎ የማይበርድ ቁጣ፣ ፍርሃትና የመሳሰሉት ናቸው። ተበዳይ በስተፈጸመበት በደል ሲያበብ ወይም ሲያስባል የሚመጡበት ስሜቶች ናቸው። ይቅርታ አለማለት የሚታወቀው ተበዳይ በስተከሰተው ድርጊት፣ ያስከተለውን ውጤት፣ ምላሹን፣ የበዳይን ዓላማ እንዲሁም ሊሆን የሚችለውን እርምጃ ሲያሳለል ስላይ የተጠቀሱ ስሜቶች ሊሰሙት ይችላሉ።

በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ በሚገኙ መዋቸው ከፋ ንግግሮችና ድርጊቶች የሚበደሉ ሰዎች አንድ ምርጫ አላቸው። የበደላቸውን ሰው ይቅርታ ማድረግ ወይም ይቅርታ አለማድረግ ነው። ከእነዚህ ከሁለቱ አንዱን ብቻ ይመርጣሉ እንጂ በአንድ ጊዜ በሁለቱም እቋም ውስጥ መገኘት አይችሉም። ሆኖም ሁለቱ እቋሞች እርስ በርሳቸው በሕይወታቸው ሊፈራረቁ ይችላሉ። እንዳንድ ሰዎች ተበድሰው ይቅር ማለትን ሲመርጡ ሌሎች ሰዎች ደግሞ ይቅር አለማለትን ይመርጣሉ።

ብዙ ሰዎች በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ በደል ሲፈጸም ይቅር መባባል መልካም ነገር እንደሆነ ያስባሉ። ነገር ግን በግል ሕይወት ላይ ሲደርስ ተበድሎ ይቅር ማለት አስቸጋሪ ሊሆን ይታያል። ይህ ሰዎን ሆነ? ይቅርታ አለማድረግን የሚመርጡ ሰዎች ሰዎን እንዲህ ዓይነት ውሳኔ ያደርጋሉ? ከልባቸው በዳዮቻቸውን ይቅር እንዳይሉ የሚያደርጉ ምክንያቶችን ምንድናቸው?

ሰዎች ይቅርታ የማያደርጉባቸው የተለያዩ ምክንያቶች ይኖራሉ። እነዚህ ምክንያቶች ምን እንደሆኑ ከመመልከታችን በፊት ይቅርታ አለማድረግ ማለት ምን እንደሆነ መገንዘብ አስፈላጊ ነው። ይቅርታ አለማድረግ ማለት በሰዎች ከተበደሉ በኋላ በበዳዮች ላይ መጥፎ የሆኑ ስሜቶችን መያዝ ነው። ተበዳይ በበዳዮች ላይ የቁጣ፣ የጥላቻ፣ የጠላትነት እንዲሁም የቁጭት ስሜትን ይዞ ቀጣይነት ባለው ሁኔታ መኖር ይቅርታ ያለማድረግ መገሰጫ ነው።

(1) በቂም በቀል ስሜት መዋጥ፡- ሰዎች ከተበዳደሱ በኋላ ይቅርታ እንዳይደራረጉ ከፍተኛ እንቅፋት ስሚሆኑ ነገሮች መካከል በቀዳሚነት የሚጠቀሰው ነው። በቀል ምንድነው? በቀል በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ ስተፈጠረው ግጭት ወይም ስተፈጸመው በደል ተገቢ ነው የሚባለውን የእጻፋ የጥቃት እርምጃ እቅድ ማከናወን ወይም መሞከር ነው። በቀል

የሚለው አሳብ የሚነሳው አንድ በደል ከተፈጸመ በኋላ ወይም እንደሚፈጸም ከታሰበ በኋላ በበዳይ ላይ የሚወሰድ እርምጃ ነው።

ሰዎች በደል ሲፈጸምባቸው የሚቆጡት እንዲሁ ሁኔታዎች ከቁጥጥራቸው ውጭ እንደሆኑ በማሰባቸው ነው። ይህን ከእነርሱ ቁጥጥር ውጭ የሆነውን ነገር መመለስ የሚችሉበት እንዲሁ መንገድ ደግሞ ይቅርታን በመከልከልና በቂም በቀል መንፈስ ተሞልቶ እርምጃ በመውሰድ ነው።

ከተበዳይ ወይም ተበቃይ እይታ በቀል ተገቢ እጻፋዊ እርምጃ ሊመስል ይችላል። በዳይ ላደረሰው በደል ተበዳይ ደግሞ በተመጣጣኝ ሚዛን ምላሹን የሚሰጥበት ድርጊት እንደሆነ ያስባል። «ነገር ግን የከፋ ጉዳት ቢደርስ ሕይወት በሕይወት፣ ዓይን በዓይን፣ ጥርስ በጥርስ፣ እጅ በእጅ፣ እግር በእግር፣ ቃጠሎ በቃጠሎ፣ ቁስል በቁስል፣ ግርፋት በግርፋት ታስከፍባለህ» (ዘፀ21:23-25) ተብሎ በኦሪት ሕግ እንደ ተጻፈው ያደርጋል።²³

እንዳንድ ጊዜ ደግሞ በቀል ተበዳይ በዳይ ያደረገው ነገር ትክክል አለመሆኑን በድርጊት ለማስተማሪያነት የሚጠቀምበት መሣሪያ ሆኖ ይታያል። በዳይ የፈጸመው ድርጊት በእርግጥ ትክክል አለመሆኑ ቢታወቅም ከልቡ እንዲገባው ለማድረግ እርሱ ያደረሰውን የሚመጣጠን በደል በእርሱ ላይ መፈጸምን ዓላማ አድርጎ ይነሳል። በዳይ ላደረሰው በደል ምንም ነገር ሳይነካ ወይም ሳይቀጣ እንዲሁ መተው ከሥነምግባር የጎደለ ሥራ እንደሆነ በማሰብ በዳይን ማጥቃት ነው።

በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ በደል ሲከሰት በሰዎች ልብ ውስጥ የሚበቅለው የመጀመሪያው ምላሽ በዳይን መበቀል ነው። የሰው ተፈጥሮ በይቅርታ መስመር ሳይሆን በቂምና በቀል መንገድ እንዲሄድ ይመራዋል። ስለዚህ በደል ሲኖር በቅድሚያ የሚታየው በቀል እንጂ ይቅርታ አይደለም። በቀል ከአዳማዊ ማንነታችን ያገኘው ተፈጥሮአዊ እጻፋ ነው። ሕጻን ተወልዶ ጡት ማጥባትን ማንም ሳያስተምረው እንደሚያውቅ ሁሉ ተበዳይም በዳይን እንዲበቀል ምንም ትምህርት ሳያስፈልገው ያውቃል።

በእኛ ላይ ለደረሰው በደል ቶሎ ብሰን የበቀል እጻፋ ስመመለስ እንሞክራለን። እንዲህ ብናደርግ እረፍት የምናገኝ ይመስለናል። በቀልን አለማሰብና አለመሞሰር እንደ ሰው ሙሉ እንዳለመሆን የሚቆጠርበትም ሁኔታ ይታያል። በቂምና በቀል ስሜት ውስጥ መግባት ግን ወጥመድ ውስጥ ያስገባናል እንጂ ይስጣል ተብሎ የታሰበውን ሰላም አይሰጥም። ከዚህም በተጨማሪ ለግንኙነቱ የሚያመጣው እምነታዊ ውጤት አይኖርም። በበዳይና ተበዳይ መካከል የማያቋርጥ መበዳደል እንዲኖር ሁኔታዎችን ያመቻቻል። ተበዳይ በቀልን ሲጀምር በዳይ የነበረውም ራሱን ለመከላከል እጻፋውን ይሰጣል። በዚህ ዓይነት ኡደቱ ይቀጥላል።

²³ በዚህ አሳብ ላይ ሰፊ ግንዛቤ ለማግኘት፡ ከበደ በክፊ፡ ከሰዎች ሁሉ ጋር በሰላም መኖር፡ ግጭትን የመፍታት ጥበብ (2000 ዓ.ም.) ይመልከቱ።

አንግዲህ በሆነ ሁኔታ ተበድሰህ ጉዳት ደርሶብህ ይሆናል። አሁን የምትፈልገው ፈውስ ነው ወይስ ተጨማሪ ጉዳትን ነው? በቀል እጅግ ደስ የሚያሰኝና ሕይወትን የሚያረካ ብድራት እንደሚሰጥህ ተስፋ ይሰጥሃል። ነገር ግን በእርግጥ የሚሰጥህ ሕይወትህን ቀስ በቀስ የሚያመነምን መርዝን ነው። በደም ውስጥ እንደተዋሐደ መርዝ ሕይወትህን ያቃጥላል። ሕይወትህ አሁን ከተጎዳው በላይ ለመገዳት ካሰብህ በበቀል እሳብና እርምጃህ ቀጥላል። ሰሕይወትህ ፈውስና እረፍት ከፈለግህ ደግሞ በቀልን ተውና ይቅር ብሰህ እዲስ የሕይወት ምዕራፍን ይምር።

ሰዎች ተበድለው ቂም መያዛቸውና ከክፉ ሰሜታቸው መውጣት አለመቻላቸው በበደሉ ምክንያት በሕይወታቸው ላይ የደረሰው ቁስል አለመፈወስን ያመለክታል። ቁስሉ ደግሞ ካልተፈወሰ በዳዮቻቸውን ይቅር ለማለት ኃይል አይኖራቸውም። በሰዚህ ሰዎች ክልባቸው የሆነ እውነተኛ ይቅርታ እንዳይሰጡ የሚከለክላቸው የተጎዳው ሕይወታቸው ፈውስ አለማግኘቱ ነው። «ይቅርታ ከፈውስ ሂደት በኋላ የሚመጣ ሰጦታ ነው»²⁴

(2) የክፉ ተጽዕኖ መኖር፡- ሰዎች አርስ በርሳቸው ይቅር እንዳይባባሱ ከሚያደርጉ ነገሮች አንዱ የክፉ ተጽዕኖ ነው። ሰይጣን ሰዎች በይቅርታ እንዲመሳሰሉ አይፈልግም። ምክንያቱም በይቅርታ ሕይወት ሲመላለሱ የእርሱን አሳብና ዓላማ ማስተናገድ አይችሉም። በሰዚህ በተቻለ መጠን ሰዎች በእነርሱ ላይ የደረሰውን በደል እያሰቡ በጸጸት፣ በቂምና በቀል ሕይወት ውስጥ እንዲኖሩ የማያቋርጥ ጥረት ያደርጋል። አእምሮአቸው ሁልጊዜ ያሰፈውን በደል በማስብ እንዲጠመድ ያደርጋል። ጥቂት የነበረችውን በደል አተልቆ ያሳያል። በዚህ ዓይነት ሁኔታ ውስጥ ሰዎችን ካስገባ በኋላ ከዚያ እንዳይወጡ ዙሪያቸውን ያጥራል።

ይህን የዲያብሎስን አጥር ሰብሮ ከመውጣት ይልቅ አስቀድሞ በእርሱ አጥር ውስጥ ላለመግባት መጠንቀቅ ይቀላል። በደልን ማሰላለፍና ለመበቀል መነሳት ከስው የተፈጥሮ ባሕርይ ጋር የሚሰማማ በመሆኑ አንዳንድ ጊዜ ከስይጣን የመጣ እሳብ እንደሆነ መሰየትም ያዳግታል። ዲያብሎስ ወደ ሰዎች የራሱን አሳብ ያቀርባል። ሰዎች ፈቃደኛ ሆነው አሳቡን ከተቀበሉና ካስተናገዱ አሳቡን ተከትሎ እርሱ ራሱ ወደ ሕይወታቸው ይገባና ይቆጣጠራቸዋል። ሰይጣን ያሰፈውን በደል ወደ አእምሮአችን በተደጋጋሚ ሲያመጣና መንፈሳችንን በቂምና በበቀል ሊሞላን «እምቢ ሰይጣን! በክርስቶስ ስም ከእኔ ራቅ» ብላን መገሰጽ ያስፈልገናል። ረቂቅ የሆነውን የሰይጣንን ሥራ በመሳት ልንታሰልሰት አይገባንም።

²⁴ Simon and Simon (1991) P. 18

ሰይጣን የተፈጸመውን በደል በመጠቀም ተበዳይንም ሆኖ በዳይን ከእግዚአብሔር አሳብና ፈቃድ ለማውጣት ጥረት ያደርጋል። ሁለቱም በደሉን በመሐል ትተው አንዱ ሌላውን ዲላማ በማድረግ ውጊያ እንዲያደርጉ ሁኔታዎችን ያመቻችላቸዋል። ሰዎች በስተፈጸመባቸው ወይም በስፈጸሙት በደል ብዙውን ጊዜ በሚያሰቡበት ጊዜ አእምሮአቸው በበደሉና ከዚያ ጋር በተገናኙ ጉዳዮች ለሰሚያዝ የእግዚአብሔርን ነገር የሚያሰብበት ጊዜ እያገኙም። በአእምሮአቸው የሞላው ሰሰበደል ከሆነ ሕይወታቸው በችግር፣ በጭንቀት፣ በፍርሃትና በጥላቻ ይሞላል። በሰዚኑ አእምሮ የእግዚአብሔርን አሳብ ለማሰብና ለማስተናገድ ምቹ ሁኔታ አይኖራቸውም። በሰዚህ ሰይጣን ሰዎች በሰበደሉ እንጂ ክርስቶስ በመስቀል ላይ ሰለሠራው ሥራ እንዳያሰቡ ያደርጋል። ምክንያቱም ሰሰእርሱ ማሰብ ከቻሉ ሕይወታቸውን የከበበው ውጥረት ይወገዳል። ሰላሙም በሕይወታቸው ይሞላል።

(3) ከኃላፊነት ለመሸሹ፡- አንዳንድ ሰዎች ይቅርታ የማያደርጉበት ምክንያት ኃላፊነት መውሰድ ስለማይፈልጉ ነው። በሕይወታቸው ለሚፈጸመው ችግር ሌሎች ሰዎችን አየውቀሱ ለመኖር ስለሚፈልጉ ሌሎችን ይቅር ማለት አይፈልጉም። ኃላፊነት መውሰድና ይቅርታ ማድረግ አብረው የሚሄዱ ተግባራት ናቸው።²⁵ በዚህ አሳብ መሠረት የበደሉአቸውን ሰዎች ይቅር ካሉአቸው በሕይወታቸው የሚወቅሱት ሰው አይኖርም። «እገሌ እንዲህ ሰላደረገኝ ነው ወይም እገሊት እንዲህ ሰላደረገኝ ነው» አይሉም። በሕይወታቸው ውስጥ ሰደረሰው ወይም ለሚደርስው ጉዳይ ሌሎችን መውቀስ ካልቻሉ ደግሞ ከእነርሱ የሚጠበቀውን ነገር በማድረግ ወደሚጠበቅባቸው ግብ መድረስ አስባቸው። ይህን ማድረግ ሲያስፈራቸው የሚጠቀሙበት እቋራጭ መንገድ «እርሱ እንዲህ ሰላደረገኝ ወይም እርስዋ እንዲህ ሰላደረገኝ ነው» እያሉ ሌሎችን እየከሰሱ መመሳሰል ነው። በዚህ ዓይነት ሁኔታ ውስጥ የገቡ ሰዎች ሌሎችን ይቅር ማለት አይፈልጉም፤ በሕይወታቸውም ፍሬያማ ወደሚሆኑበት ዕድገት አይደርሱም።

ታከለ ገና ወጣት በነበረበት ወቅት ሁለተኛ ደረጃ ትምህርቱን አጠናቅቆ በመንግሥት ከሌጅ ገብቶ በነጻ የመማር ዕድል የሚያስገኘውን ውጤት እላገኝም ነበር። እንደ በውጭ እገር የሚኖር እጎቱ የግል ከሌጅ እንዲማር ከፊያውን ሁሉ እንደሚቻል ቃል ይገባለታል። ሆኖም እንደ ጊዜ የ12ኛ ክፍል መልቀቂያ ፈተናን እንደገና እንዲሞክር ይመከረዋል። ታከለም በሁኔታው ተሰማምቶ ጥናቱን ይቀጥላል። ፈተናውን ቢፈተንም ውጤቱ ግን አሁንም በነጻ እንዲማር የሚያደርገው አልሆነም። እጎቱም በሁኔታው ተገርሞ «ግን እዚያ እገር ገንዘብ ከፍቼ እንተን ማስተማሪ ካልቀረ ስምን ወዳለሁበት እገር አልወስድም?» ብሎ ከበሬቱ የተለየ እሳብ ያቀርብለታል። ታከለ እንዲሁም በዝቅተኛ ኑሮ የሚኖሩ ቤተሰቦችም በእዲሱ እሳብ በጣም ደስ አላቸው። «እንግዲህ ወደ እኔ መምጣት የምትችልበትን ሂደት አሁን እጀምራለሁና በትዕግሥት ጠብቀኝ» ብሎት ዳኅሰ ያለ ተስፋ ሰጠው።

²⁵ Seamands, D. (1988). *Healing from Damaged Emotions*. Victor Books. P.22

ታከሰ ዛሬ ወይም ነገ ውጭ አገር እሄዳለሁ እያለ አምስት ዓመት ያለ ምንም ሥራ ቁጭ ብሎ እጎቱን ጠበቀ። ሆኖም ከተሰፋ ያለፈ ምንም የሚጨበጥ ነገር አልታየም። ታከሰ በሁኔታው ተሰፋ መቁረጥ ጀመረ። በዚህ ሁኔታ ውስጥ እያለ እጎቱ በወር እንደ ጊዜ ለቤተሰቡ ይደውል የነበረውንም ስልክ አቋረጠ። ይህም ብቻ ባይሆን የሚኖርበትን እድራሽ ቀየረ። ጋላም ከእጎቱ ጋር የነበረው ግንኙነት ተቋረጠ። ሰካሽ እጎቱ ታከሰን መውሰድ የሚያስችል እቅም የለውም። ወይም ጥሩ ውጤት ባለማግኘቱ ተሰፋ እንዳይቆርጥ ለመርዳትና ቤተሰቦቹም ለእርሱ ያላቸው እይታ ለጎ እንዲሆን ለማድረግ የተጠቀመበት መሣሪያ ነበር።

ታከሰ እጎቱ በእርሱ ላይ በፈጸመው በደል እጅግ እዘነ፤ በሕይወቱም ተሰፋ ቆረጠ። ብዙ ዓመታት እንዲሁ በከንቱ አለፉ። ሌሎች ዕድሎችን ለመጠቀም በግል መማር ወይም መሥራት የምችልባቸውን ብዙ አጋጣሚዎችን ወደ ውጭ አገር እሄዳለሁ እያለ ባይጠቀምባቸው አልፏል። አሁንም ቢሆን እጎቱ የበደለውን በደል ከማውራት ውጭ ገዢ የሆነ አርምጃ እየወሰደ አይደለም። «በሕይወቴ የተጫወተብኝ እጎቱ ነው። በሕይወቴ የምፈልገው ግብ ጋ እንዳልደርሰ ትልቅ መሰናክል የሆነብኝ አርሱ ነው» እያለ ዘወትር ይኮንዋል። ጓደኞቹ «ቤተሰብ ላይ እንዲሁ ከምትቀመጥ ለምን የተገኘውን ሥራ አትሠራም?» ብለው ሲጠይቁት «እጎቱ ነው እንዲህ ያደረገኝ። ከዚህ ለጋላ ምን ተሰፋ አለኝ» ብሎ ይመልስላቸዋል። ተሰፋ መቁረጡን የተመለከቱ ጓደኞቹና ቤተሰቦቹም ብዙ ግፊት አያደርጉበትም።

መቼም አምስት ዓመትን እንዲሁም በከንቱ ማባከን ይቆጫል። ታከሰ የማይቻለውን ነገር ተሰፋ እንዲያደርግና ዕድሜው በከንቱ እንዲጠፋ ምክንያት በመሆኑ እጎቱ ተጠያቂ ነው። ሆኖም ታከሰ ዕድሜ ልኩን አጎቱን እየኮነ በኖሮ የሚጠቅመውን ውጤት ማግኘት አይችልም። «እንዲህ... አደረገኝ» ብሎ በዳይን መክሰሰ አንድ ሰው ዛሬ መሥራት የሚችለውን ነገር እንዳይሠራ ያደርጋል። የታከሰ ሕልሙ ውጭ አገር ሄዶ መኖርና መሥራት ስለነበር አሁን ባለበት ሥፍራ ሆኖ በመሥራት ለመኖር ውበጣቂ መነሳሳት የለውም። ከዚህም የተነሣ የበደለውን እጎቱን እየኮነ ዛሬ መሥራት የሚገባውን ሥራ ባይሠራ እንዲሁ ይኖራል። መበደሉ ከጋላፊነት አንዲሸሽ መንገድ ከፍቶለታል።

በሕይወታችን ላይ በደል የፈጸሙትን ሰዎች መከሰስ፤ መኮነን በደሉን መሰረዝ እይታልም። በበደሉ ምክንያት መድረስ የሚገባን ሥፍራ ሳንደርስ ቀርተን ይሆናል። ጊዜያችን በከንቱ እንዲባከን አድርገው ይሆናል። ያሰፈውን በደል ማሰብ ወይም በዳይን መኮነን ሥራን ላለመሥራት ወይም ዛሬ መሥራት የሚገባንን ነገር ላለመሥራት ምክንያት ማድረግ የለብንም። በደልን ሰሰንፍና ምክንያት በማድረግ ከጋላፊነት መሸሽ አንድ ጊዜ በሌላ ሰው መበደል ሊሆን ሁለተኛ ደግሞ ራሱን በራሱ መበደል ነው። ስለዚህ በዳዮቻችንን በመከሰስ ከጋላፊነት መሸሽ የትም የማያደርስ አሉታዊ እርምጃ ስለሆነ መተው እማራጭ የለውም።

(4) የግልጽነት አለመኖር፡ - በሰዎች መካከል መኖር የሚገባው ግልጽነት በማይኖርበት ወቅት ተቀራርበውና ተወያይተው በግንኙነት ውስጥ የተፈጠረውን ችግር ከመፍታት ይልቅ መራራቅ ሲመጣ ይቅርታ ለማድረግም ሆነ ለመቀበል ያለው ዕድል እናሳ ይሆናል። ግልጽነት የወዳጅነት መመሥረቻ እንዲ መንገድ ነው። በግንኙነት ውስጥ በደል ሲፈጠር ሰዎች ከመቀራረብ ይልቅ የሚራራቁና እንዲ ከሌላው ጋር ላለመገናኘት ምክንያት የሚፈጥሩ ሲሆን እንደዚሁም በማሕበረሰቡ ውስጥ እንዲ ተበድሱ ወደ በዳይ ወይም በዳይ ወደ ተበዳይ ሄዶ ግጭትን ለመፍታት ጥረት ማድረግን እንደ ነውር የሚቆጥር ከሆነ ይቅርታ ለማድረግም ሆነ ለመቀበል እንቅፋት ይሆናል። ግልጽነት በማይኖርበት ግንኙነት ወይም ማሕበረሰብ ውስጥ በሰዎች መካከል የሚፈጠረው ጥቂት በደል ላይወገድ ይቀርና የግንኙነት ከፍተኛ እየሰፋ ይሄዳል። በዚህ ሁኔታ ደግሞ በይቅርታ ግንኙነትን ከማደስ ይልቅ የጠላትነት መንፈስ በሰዎች መካከል ይሰፍናል።

መጽሐፍ ቅዱስ (ማቴ5:23-24) የሚያስተምረን እንደን በው እንደ በደልነው ሊሰማን ወደዚያ ሰው በመሄድ የግንኙነት ችግርን ማለወገድ እንደሚገባን ነው። በሰዚህ በግንኙነት ውስጥ በደል ሲከሰት ከተበዳይ ወይም በዳይ መራቅ-ግልጽ ሆኖ በበደሉ ዙሪያ ተነጋግሮ መፍታት ከእግዚአብሔር ጋር ለሚኖረን ኅብረት ብሰን ነው። በሰብዓዊ ግንኙነት መካከል በደል ኖሮ መቀያየም እስካሰ ድረስ ከእግዚአብሔር ጋር ጤናማ የሆነ ኅብረት ማድረግ ስለማንችል ወደ ተበዳይ ወይም በዳይ ሄደን ይቅርታ እንጠይቃለን ወይም እንሰጣለን።

(5) የተደረገላቸውን ትልቅ ይቅርታ መዘንጋት፡ - ሰዎች ለፈጸሙት በደልና ጋጢእት እግዚአብሔር ያደረገላቸው ይቅርታ ምን ያህል ትልቅ እንደሆነ ሲከነጉ ሌሎች በእነርሱ ላይ ትንሽ የሚባል በደል ሲፈጽሙ እንኳ ይቅር ለማለት ፈቃደኞች አይሆኑም። በማቴዎስ 18 ታሪኩ የተጠቀሰው አገልጋይ ችግሩ ይህ ነበር። የእርሱ ጌታ እጅግ ብዙ ዕዳ ሲሰርዝለት እርሱ ግን ትንሽ ዕዳ የነበረበትን ባልንጀራውን እንቆ መያዙ ጌታው ስእርሱ ያደረገለትን ምሕረት እስማስተዋሉን ያመለክታል። ስለብዙ በደል ምሕረት የተደረገለት ሰው ሌሎች ዕዳ ላለባቸው ደግሞ ምሕረት ማድረግ ይጠበቅበት ነበር።

እግዚአብሔር ምን የሚያህል በደላቸውን ይቅር እንዳላቸው የማያስተውሉ ሰዎች የሌሎችን በደል ይቆጥራሉ እንጂ በምሕረት ማለፍ አይታይባቸውም። በዚህ ድርጊታቸው መለኮታዊ የሆነው ይቅርታ በእነርሱ በኩል ወደ ሌሎች ሰዎች በመተላለፍ ሕይወታቸውን እንዳይፈውስ ያደርጋሉ። በልባቸው ከሞላው የቂምና የበቀል ሰሜት የተነሣ እግዚአብሔር በእነርሱ መጠቀም አይችልም። ከእርሱ ጋር ኅብረት እንዳላቸው በአንደበታቸው ቢናገሩም በተግባር ግን ከፈቃዱ ውጭ ይኖራሉ።

በዚህ ክፍል ውስጥ የተጠቀሰው ሰው ከጌታው ዘንድ ምሕረት የተቀበለ ቢሆንም በሕይወቱ ግን ይህን ጸጋ አልተሰማመደም። በጸጋ መኖር ቢጀምር ኖሮ እርሱ ሄዶ ለጎደኛው ምሕረትን ያደርግ ነበር። ሰዎች እግዚአብሔርን በድለው ምሕረት አግኝተው ይህ ምሕረት በሕይወታቸው ውስጥ ገብቶ በሚገባ ካልተሰማመዱት በጸጋ ሳይሆን በሕግ ውስጥ ይኖራሉ። ለፈጸሙት በደል በእግዚአብሔር ክፍያ ለመፈጸም ደፋ ቀና ሲሉ ይታያሉ። እነርሱ ከእግዚአብሔር ጋር ያላቸው የግንኙነት ዘይቤ ከሌሎች ለዎችም ጋር ያላቸውን የግንኙነት ሁኔታ ይወሰናል። እግዚአብሔር ምሕረት ሲያደርግላቸው በእውነት ከልቡ ይቅር እንዳላቸው ማመን ያቅታቸዋል።

እያንዳንዳችን «እግዚአብሔር ለምን ይቅር አለኝ?» ብለን ራሳችንን መጠየቅ ያስፈልገናል። ይቅር የተባልንበት እንዴት ምክንያት እኛንም ሌሎች ሲበድሉን ምሕረት እንድናደርግ ነው። ይቅር አለማለታችን ከእግዚአብሔር ዘንድ ለበደላችን ይቅርታን አልተቀበልንም ማለታችን ነው። ይህ ደግሞ ሐሰት ነው። ምክንያቱም እግዚአብሔር ብዙ ኃጢአታችንን በልጁ በክርስቶስ ደም አጥቦልናል። ይቅር ባለማለት ሕይወት የምንኖር በሆነን እውነቱ ምሕረት አልተደረገልንም ሳይሆን በተደረገልን ምሕረትና ይቅርታ እንኖርም ማለት ነው። ስለዚህ ምሕረት እንደተደረገላቸው ልጆች እንኑር። ይህ ደግሞ በተጨማሪም የሚገለጸው ለሚበድሉን ሰዎች ምሕረትና ይቅርታ በማድረግ ነው።

(6) በመንፈሳዊ ሥራዎች መሸፋፈን፡- እንዳንድ ሰዎች በደል ሲፈጸምባቸው ወይም ሲፈጽሙ በቀጥታ ይቅርታን ከመስጠትና ከመቀበል ይልቅ የተለያዩ መንፈሳዊ ድርጊቶችን ወይም ሥርዓቶችን በማከናወን አደባብሰው ማለፍን ይፈልጋሉ። እነዚህ ሰዎች ከሚያደርጉአቸው መንፈሳዊ ሥርዓቶች መካከል አንዱ ስለ ሁኔታው መጸላይ ነው። በስብዓዊ ግንኙነት ውስጥ በደል ተፈጽሞ ገብረት ሲበላሽ መጸላይ ተገቢና ሰዎች ራሳቸውን እንዲመለከቱና እግዚአብሔርም ሰዎች ይቅርታን እንዲደራረጉ ሁኔታዎችን ለማመቻቸት ይረዳል። ነገር ግን ይቅርታ መስጠት ወይም መቀበል በሚያስፈልግበት ጊዜ በጸሎት ማመካከት መልካምን ነገር ማድረግ እያወቁ ለማድረግ ፈቃደኛ ያለመሆን በመሆኑ በእግዚአብሔር ፊት ኃጢአት ነው። «እንግዲህ በጎ ለማድረግ አውቆ ለማይሠራው ኃጢአት ነው» (ያዕ.4:17) ይላል።

እንዳንድ ምዕመናን ከሰዎች ጋር ባላቸው ግንኙነት በከፍተኛ ግጭት ውስጥ ገብተው ይቅርታ ማድረግን የሚተውበት አንዱ ምክንያት በሕይወታቸው ውስጥ መንፈሳዊ እንቅስቃሴዎች መኖራቸው ነው። «እግዚአብሔር እየተጠቀመባቸው» አንደሆነ አድርገው ለሰሚያባቡ «እኔ በደለኛ ብሆን ኖሮ እግዚአብሔር በሕይወቴ ውስጥ እንዲህ ያሰውን ሥራ እይሠራም ነበር» በማለት ተበድሰው ይቅር አይሉም ወይም በድለው ይቅርታ እይጠይቁም። በአንድ ምዕመን ሕይወት መንፈሳዊ ስጦታዎች ተገልጠው ሌሎች ሰዎች በአገልግሎቱ መታነጻቸው ያ ምዕመን ሕይወቱ

በእግዚአብሔር ፊት ገጽሕ እንደሆነ አመልካች አይደለም። እግዚአብሔር ሕይወታቸውን በፊቱ በቀደሱት ሰዎች እንዲሁም ከእርሱ ተሳይተው በራሳቸው ፈቃድ በሚሄዱም ሰዎች ሲጠቀም ይችላል።

እንግዲህ በሁለቱ መካከል ያለው ልዩነት ምንድነው? ማለት ትችላላችሁ። ሕይወታችን ያሰ ይቅርታ በእግዚአብሔር ፊት እየተመለሰበን እግዚአብሔር እንደ ቀድሞው በአገልግሎታችን ሰዎች እንዲታነጹበት የሚጠቀምበት ከሆነ ቆም ብለን ራሳችንን መጠየቁ ጥሩ ነው። «እግዚአብሔር ለምን እንዲህ ያደርጋል?» ብለን ለንጠይቅ ምናልባት የምሕረት ጊዜ ስጥቶን የመጨረሻ ፍርድ እስኪፈርድብን ሳንጠብቅ ጎሳሐ ገብተን ሕይወታችንን እንድናስተካክል ወይም ከእርሱ ሳንቀበል በለመድነው ሁኔታ አያገለገልን በላለን ሰዎች መስሎአቸው ተቀብለውን ይሆናል። እግዚአብሔር በማንም ሰው የመጠቀም ሥልጣን በላለው በዕቃው ተጥቅሞ መጨረሻ ላይ ዕቃውን መጣል ይችላል። አገልግሎ መከብር እንዳስ ሁሉ አገልግሎ መጨረሻ ላይ መጣልም ያለ ብድራት ነው። የገዛ ሕይወታቸውን ሳይሠሩ የተሰዩ ብድራቶችን ለማግኘት የሰዎችን ሕይወት «የሚሠሩ» ሰዎች መጨረሻ ላይ የሚያገኙት ብድራት መጣል ነው (1ቆሮ9:27)።

በሕይወታችን ልዩ ልዩ ስጦታዎች መገለጣቸውና በዚያም ሰዎችን ማገልገላችን የእግዚአብሔር ወዳጆች አያደርገንም። የእግዚአብሔር ወዳጆች እርሱ ይቅር እንዳላቸው ይቅር የሚባቡ ሰዎች ናቸው። የእርሱ ወዳጆች በዕለት ተዕለት ሕይወታቸው የእርሱን ፈቃድ በመፈለግ የሚያደርጉና የይቅርታ ባሕሪውን ለሌሎች ሰዎች በመግለጥ የሚያከብሩት ሰዎች ናቸው።

«ይቅር የማይል ሰው ቢሆንም እግዚአብሔር ይጠቀምበታል» የሚባል አገልጋይ ስምታችሁ አታውቁም? ይቅር በማይል ሰው እግዚአብሔር ሲጠቀምበት ይችላል። ነገር ግን ያ ሰው ምንም ዓይነት ተፃምራትን ቢፈጽም በሰዎች ላይ ቂም የያዘ ሰው በመሆኑ ከእግዚአብሔር ዘንድ ምሕረት ያላገኘ በኃጢአቱ የሚኖር ሰው በመሆኑ ከእርሱ ጋር ገብረት የለውም (ማቴ.6:14፣ 1ዮሐ.3:15)።

(7) ዳግመኛ መጎዳትን መፍራት፡- አንድ ጊዜ በሕይወታቸው ላይ በደል የፈጸሙ ሰዎች ዳግመኛ እነርሱን ለመጎዳት ዕድል እንዳያገኙ ለመከላከል የሚወስዱት እርምጃ ለበዳዮች ይቅርታ እስማድረግ ነው። በዚህ ሁኔታ ከበዳይ ጋር ያለውን አካላዊና የለሜት ርቀት ጠብቀው ለመኖር ያስባሉ። በተለይ ከዚህ በፊት አንድ ጊዜ ወይም ከዚያ በላይ በዳይን ይቅር ብለው ግንኙነት አድርገው በተደጋጋሚ ከተበደሉ እንደገና ይቅር ማለት ለመበደል ሁኔታዎችን ማመቻቸት አንደሆነ ያስባሉ።

በዳይ ይቅርታን ተቀብሎ ግንኙነቱን በማደስ ከእኛ ጋር ገብረት ከጀመረ በኋላ እንደገና በደል ሲፈጽምብን ይችላል። አንድን ሰው ይቅር አልን ማለት

ያ ሰው እንደገና እኛን ሊበደል የሚችልበት አጋጣሚዎችን ሁሉ ዘጋጅ ማለት አይደለም። በተለይ ይቅርታው እርቅን አስከትሎ በበደል ምክንያት የተበላሸው ግንኙነታችን እንደገና ሊጀመርም መበዳደል ይኖራል። ትናንት በድሉኛልና ዛሬ ይቅር እልለውም አንልም። በመሠረተ እሳብ የዚያን ሰው የትናንት በደል ሳንቆጥር ዛሬ ለሚፈጸም በደል ይቅር ማለት ይገባል። ነገር ግን ይህ ሰው በሆነ ምክንያት ከትናንቱ በህተት ተምር ዛሬ ያለውን የግንኙነቱ ወሰን በጠበቀና ኃላፊነት በሚሰማው መንገድ መያዝ ካልቻለ ይቅር ማለት አሁንም ይጠበቅብናል። ሆኖም ክዚያ ሰው ጋር በገብረት ላለመኖር ወይም ላለመቀጠል መምረጥ እንችላለን። ይቅር ብለን በሩቅ ልንጠብቀው እንችላለን። ስለዚህ እንደ ሰው በተደጋጋሚ መጥፎ ድርጊት በእኛ ላይ መፈጸሙ ይቅርታ እንዳናደረግለት በቂ ምክንያት ባይሆንም ግንኙነቱን ግን እንዳንቀጥል አላማች ነጥብ ሊሆን ይችላል።

(8) በዳይ እንዲጀምር መጠበቅ፡- ይቅርታን መጠየቅ ያለበት በደል የፈጸመው ክፍል መሆን እንዳለበት ከማለብ የተነሣ በዳይ አስኪመጣ ድረስ በቂም ተይዞ መኖር ነው። በዳይ ይቅርታ ለመጠየቅ የመጀመሪያ እርምጃ ሳይወሰድ ተበዳይ ለይቅርታ ተሳገሽነት ሊኖረው በዳይ ያደረገው ነገር ትክክለኛ እንደሆነ ማረጋገጥ እንደሆነ ይታሰባል። ስለዚህ በዳይ የፈጸመው ድርጊት ትክክል እንዳልሆነ በመግለጽ እርምጃ ካልተወሰደ ይቅርታ ሥፍራ አይኖረውም።

(9) በዳይን ለመቆጣጠር በማሰብ፡- በዳይን ይቅርታ በመከላከል ለመቆጣት ወይም በእርሱ ላይ ሥልጣን ለማግኘት፤ በዳይ ስለ ይቅርታ እንዲለምን በማድረግ በእርሱ ላይ ሥልጣንን ለማሳየት ይሆናል። በዳይን ይቅር እለማለት በበደሉ ምክንያት የደረሰውን የአቅም ማጣት ለሜትን ለማካከል ይጠቅማል። በዚህ ይቅር በማይል ሕይወት ውስጥ መሆን በዳይን በተበዳይ እእምሮ ውስጥ ባለው እስር ቤት ለማኖር የሚያስችል «የሁሉን ቻይነት» ሥልጣን የሚለጠው ሂደት ነው።

እንዳንድ ሰዎች ይቅርታን በመከላከል በበዳይ ላይ የሚያሳዩት «ሥልጣን» በውለጣቸው የሚለማቸውን ችግር ለመሸፈን የሚጠቀሙበት ውጫዊ መግለጫ ነው። ሰዎች ይቅር ማለትን እምቢ በሚሉበት ጊዜ በውለጣቸው ያለመቻል ለሜት፤ ዋስትና ቢላነት፤ ፍርሃትና ተስፋ የመቁረጥና ሐዘን ይበማቸዋል።

በዳይን ይቅር ማለት ተበዳይ በእርሱ/እርባላ ላይ ያለውን ሥልጣን እንዲያጣ ያደርገዋል። ይቅርታ ሲደረግ በበዳይ ላይ የጥፋተኝነትና የበደለኛነት ለሜትን ማምጣት የሚቻልበትን ኃይል ያሳጣል። ይቅር ያለ ተበዳይ ራሱን እንደ ጸድቅ በው በመቁጠር በዳይን መኮነን የሚያበችለውን የጸድቅ ቁጣውን መግለጽ አይችልም። ራሱን ለመከላከል እንደ በፊቱ በበዳይ ላይ መቆጣት አይችልም።

(10) ለፍትሕ መጠበቅ እልከኛ መሆን፡- እንዳንድ ሰዎች ቂም የሚይዙበትን ሰው ይቅር ለማለት የማይፈልጉት ይቅርታ ማድረጋቸው

እነርሱ ፍትሐዊ ነው ብለው የያዙትን መሥራቶች እንዲያመቻምቱ ሊያደርጋቸው እንደሚችል በማበብ ነው። በእነርሱ እይታ ትክክል ያልሆነ ነገሮችን የፈጸሙ ሰዎችን ይቅር ማለት እነዚያ ተገቢ ያልሆኑ ድርጊቶችን እንደ መተበልና ማጽደቅ እንደሆነ ይመስላቸዋል። በተለይ ከሥነምግባር እንጻር ሲታዩ ትክክል ያልሆኑትን ድርጊቶች ይቅር ማለት እነዚያ ነገሮች ትክክል አለመሆናቸው እንዲረሳ ሊያደርግ ይችላል የሚል ግንዛቤ ይኖራቸዋል። ለለዚህ ክፉ ድርጊቶች ክፉ ሆነው እንዲተጥሉ ለማድረግ እነዚህን ነገሮች የፈጸሙትን ሰዎች ይቅር አለማለት እንደ መፍትሔ የሚወለድበት እርምጃ ነው። ስለእንዳንድ መሰለተኛ ለሆኑ ክፉ ድርጊቶች ይቅርታ ማድረግ ተገቢ ቢሆንም ከባድ ለሆኑ ክፉ ሥራዎች ግን ይቅርታ ማድረግ ተገቢ እንዳልሆነ በማመን በደሉን እየቆጠሩ መኖርን ይመርጣሉ።

በዚህ መጽሐፍ በተደጋጋሚ እንደተገለጸው ይቅርታ ማድረግ ማለት በዳይ የፈጸመው በደል ትክክል ወይም ስተበዳይ የሚገባ ነው ብሎ ማጽደቅ አይደለም። ይቅርታ ማድረጋችን በደሉ ትክክል ነው ወይም አይደለም የሚለውን የውሳኔ እሳብ መጠጠት አይደለም። ይህን እሳብ ከእግዚአብሔርም መማር እንችላለን። እግዚአብሔር ኃጢአታችንን ይቅር አለን ማለት ኃጢአቱ ትክክል ነው ወይም መፈጸም አለበት ማለቱ አይደለም። ትክክል ያልሆነ ነገር ብንፈጽምም ከእኛ ጋር ያለውን ኅብረቱን ለመቀጠል ብሎ ለንግዘዝ ይቅር ይለናል። ስለዚህ ምሕረት ማድረግ ጽድቃችንንና ስፍትሕ ያለንን ጠንካራ አቋማችንን አያላም። ነገር ግን በዚህ መልካም ባሕርያችን ሰዎችን እንዲሁም ራሳችንን የማዳን ለናይ ተግባር እንድንፈጽም ያስችለናል።

ለበዳይ ይቅርታ ማድረግ መስዋዕትነት የሚያስከፈል እርምጃ ነው። በዳይን ይቅር ማለት ፍትሕን ለማግኘት የሚደረገውን ጥረት መተውን ይጠይቃል። ሆኖም በዳይ ለፈጸመው በደል ተመጣጣኝ የሆነ ብድራት ሳያገኝ እንዲሁ መተው ምችትን አይሰጥም። ፍትሐዊነትን መፈለግ በራሱ ስህተት አይደለም። ፍትሕን መፈለግ ግን ለበዳይ ይቅር ብሎ ሕይወታችንን ወደፊት ለመቀጠል መሳካት ሲሆን አይገባም። ምሕረት ከፍትሕ በላይ ነው። እንዲሁ ሌላውን አይቃረንም። ይቅር ብሎ ለፍትሕም መቆም ይቻላል።²⁶

(11) በዳይን ይቅር ማለት ከተጠያቂነት እንደሚያድን ማሰብ፡- አንድ ሰው ተበድሎ በዳይ ላደረሰው ጥፋት ኃላፊነትን ሳይወስድ እንዲሁ ይቅር ማለት በዳይ ለፈጸመው ክፉ ድርጊት ተጠያቂ እንዳይሆን ነጻ መልቀቅ እንደሆነ በማለብ ይቅርታን ይከለክላል። እንዲህ ዓይነት የተሳሳተ ግንዛቤ ሰዎች ተበድለው ለበዳዮች ይቅርታ እንዳያደርጉና ሕይወት

²⁶ Sitter, Gerald L (1996). *A Grace Disguised: How Soul Grows Through Loss*. Zondervan Publisher. P. 127.

ዘመናቸውን ሁሉ ያለፈውስ እንዲኖሩ ያደርጋቸዋል። ተበዳዩ በዳይን ይቅር አለው ማለት በዳይ ለፈጸመው ክፉ ድርጊት ከተጠያቂነት ይድናል ማለት አይደለም። ሰው የዘራውን የጭዳላ የሚሰው መንፈሳዊ መርሕ እዚህም ይሠራል። በዳይ ላይረገው ትክክለኛ ያልሆነ ድርጊት በይፋ ኃላፊነት ወስዶ ተጠያቂ እንደሆነ ባይገልጽም ዋጋ ከመክፈል ነጻ አይሆንም።

የእኛ በዳይን ይቅር ማለት እርሱ ከተጠያቂነት ነጻ አያደርገውም። በእኛ በኩል ግን በዳይን ነጻ እንዲወጣ እናውጃለን። በዳይን ነጻ ለማድረግ በሚወለደው እርምጃ ነጻ የምንወጣው እኛው ራሳችን ነን።

(12) የራስን ክብር ለመጠበቅ፡- በለዎች የሚፈጸምብን በደል ለራሳችን ያለንን እይታችንን ክፉኛ ይገዳል። በደል ክብራችንን ከጎዳ ለምሳሌ በማሕበረሰቡ ውስጥ ያለን ለማችን/ዝናችን እንዲጎድፍ ካደረገ በኋላ ይህን በደል ያደረሰብንን ሰው ይቅር ማለት የጎደለውን ክብራችንን መቀበላችንን ማሳየት ይሆናል። ይህ ደግሞ በደሉ ካደረሰብን ጉዳት የበለጠ ኪሣራን በሕይወታችን ላይ ያስከትላል። ስለዚህ ክብራችንን ለመጠበቅ ከበዳይ ጋር መታገል ያስፈልገናል። በዳይን ይቅር ከማለት ይልቅ ለራሳችን መብት በመቆም በዳይ ጥፋተኛነቱን እንዲቀበል ጥረት እናደርጋለን። በውስጣችን ደግሞ በዳይን በተቻለ መጠን እንከንነዋለን።

ከውስጣዊ ትግላችን ባሻገር መበደላችንን የሚያውቁ ሰዎች በክብራችን ላይ ጉዳት ያመጣውን በዳይ ይቅር ለማለት እርምጃ ለንወለድ እንደ ሞኝና እሳዋቂ ሊቆጥሩን ይችላሉ። ስለዚህ በዳይን ይቅር ብለን በሌሎችም ዘንድ እንደ ሞኝ ተቆጥረን ያለንን ተቀባይነት በማጣት ተጨማሪ የክብር ማጣት ኪሣራ እንዳይገጥመን ይቅርታ ከማድረግ እንቆጠባለን። አንዳንድ ሰዎች ይቅርታ ማድረጋቸው በውጭ ባሉ ሰዎች ዘንድ ተቀባይነት የሚያሳጣቸው እንደሆነ ሊገነዘቡ እንዲሁም ይቅርታ ማድረግ ለሕይወታቸው አስፈላጊ መሆኑን ሊረዱ በዝምታ ይቅርታ ለማድረግ ይፈልጋሉ። በለብዓዊ ግንኙነት ውስጥ የሚደረገው ይቅርታ ምን እንደሚመስልና እንዴት እንደተከናወነ ለማወቅ ሰዎች ይጓጓሉ። ስለዚህ ይቅርታቸው በሌሎች ዘንድ ሳይታወቅ ዝም ብለው በልባቸው በዳይን ይቅር ይላሉ።

በልባቸው በዳይን ይቅር በማለታቸው በሕይወታቸው እፎይታ ሊለማቸው ይችላል። ነገር ግን ይህን በልባቸው ያደረጉትን ይቅርታ ለበዳይ እንዲሁም ሁኔታውን የሚያውቁ ወይም ለማወቅ ለሚፈልጉ ሰዎች በግልጽ ለመናገር ፈቃደኞች እይደሉም። ተበዳዩ በይፋ ለበዳይ ይቅርታ በማድረግ በሰዎች ዘንድ ያለውን ክብሩን ማጣት አይፈልግም።

በይሉኝታ በለዎች ሕይወት ላይ አሉታዊ ተጽዕኖ በሚያስከትልበት ዓውድ ሰዎች ተበድለው በቀልን ትተው ምሕረት ማድረግን እንደ «ጀግንነት» ሳይሆን እንደ «ፍርሃትና ደካማነት» በሚቆጥሩበት ሁኔታ በዳይን በይፋ ይቅር ማለት ክብርን ያሳጣል ብለው ያስባሉ።

(13) ከበዳይ የሆነን ነገር መፈለግ፡- ሰዎች ተበድለው ይቅር አለማለታቸው ከበዳይ የሆነን ነገር ፈልገው አለማግኘታቸውንና ይህን የሚፈልጉትን ነገር እስከሚያገኙ ድረስ ደግሞ በግንኙነቱ ውስጥ በዚሁ ዓይነት ሁኔታ ለመቀጠል መፈለጋቸውን ያመለክታል። ይህ ተበዳይን ከበዳይ ጋር የሚያስተላለር ጉዳይ በመሆኑ ተበዳይ ከዚህ ግንኙነት መላቀቅ የሚችለው በዳይን ይቅር በማለት ነው።

ማጠቃለያ

- ↓ ይቅርታ ማድረግ የማይፈልጉ ሰዎች ይቅር ላለማለታቸው ዘወትር የሚያቀርቡት ምክንያት ይኖራቸዋል። የእነርሱን ውስጣዊ ቁስል ሊረዳላቸውና ሊፈውሳቸው የሚችል ሰው አይኖርም። እነዚህ በቂም በቀል የተያዙ ሰዎች ምላሻቸው በሌሎች ላይ የሚያስከትለውንም ጉዳት አይረዱም።
- ↓ ተበድሎ ይቅር አለማለትን የሚያስከትሉ ተጽዕኖዎች አብዛኛዎቹ ውስጣዊ ምክንያቶች ናቸው።
- ↓ ይቅር ላለማለት እያንዳንዱ ተበዳይ የሚያቀርበው ምክንያት ለራሱ ተገዢና አላማኝ እንደሆነ ቢያምንም ከመጽሐፍ ቅዱስ አንጻር ይቅርታ ላለማድረግ በቂ መሠረት ያለው ምንም ዓይነት ምክንያት የለም።

የማሰላስል ጥያቄዎች

- (1) በአካባቢያችሁ የሚኖሩ በክርስቶስ ያላመኑ ሰዎች ይቅርታ የማያደርጉበት ምክንያቶች ምንድናቸው? እማኞችስ እርስ በርሳቸውን ይቅር እንዳይሉ የሚያደርጉ ውጫዊና ውስጣዊ ምክንያቶች ምንድናቸው? በሁለቱ ወገኖች መካከል ምን ልዩነት ወይም ተመሳሳይነት ይታያችኋል? ክዚህ ምን ትማራላችሁ?
- (2) በተበዳዮች እይታ ትከክልና ተገቢ የሚመስሉትን ይቅርታን ላለማድረግ የሚቀርቡትን ምክንያቶች በሌላ እይታ በማየት መተው እንዲችሉ ልንጠቀምባቸው የምንችላቸው ለልቶች ምንድናቸው? ክራሳችሁ ልምድ አካፍሉ።
- (3) አንዳንድ ምዕመናን ከለዎች ጋር ቂም በቀል እያላቸው ጥሩ መንፈሳዊ ሰዎች መሰለው ይታያሉ። መንፈሳዊ ሥራዎችንም በሚሠሩበት ጊዜ በአገልግሎታቸው ሌሎች ሰዎች ይታነጻሉ። ይህን ተጻራሪ የሚመስሉትን አሳቦችን እንዴት ትረዱታላችሁ? እንዲህ ዓይነት ሰዎችን በምን መንገድ መርዳት ይቻላል?

ይቅርታ አለማድረግ ምን ያስከትላል?

ይቅርታ አለማድረግ በዳይን ከሚጎዳ ይልቅ የሚቀመጥበትን ዕቃ ከፋኛ ይጎዳል።... ለዎችን ይቅር ስማለት ፈቃደኛ ካልሆንክ በሕይወትህ አቅጣጫ ላይ የሚኖረውን ተጽዕኖ ችላ ማለትህ ነው። በጥላቻ መመሳሰል ቀስ በቀስ የሕይወትህን ሕልሞች በራሱ እጅ ያሰገድልሃል። ይቅርታ አለማድረግ የሚያስከትለው ውጤት በደልን ከሚያስከትሉ ምክንያቶች በላይ የሚያሳዝኑ ናቸው።²⁷

ለዎች የመምረጥ ነጻ ፈቃዳቸውን በመጠቀም የበደላቸውን ሰው ይቅር አለማለት አንደሚችሉ ባለፈው ምዕራፍ ተመልከተናል። በዚህ ምዕራፍ ደግሞ ለለዎች ይቅርታ አለማድረግ በተበዳዮች ላይ የሚያስከትለውን የተለያዩ መንፈሳዊ፣ ሥነልቦናዊ፣ ማህበራዊና አካላዊ ጉዳቶችን እንመለከታለን። ይህን አላብ በቀደመት ምዕራፎች ሥር አልፎ እልፎ የጠቀስኩት ቢሆንም ዋና ዋናዎቹ አንደሚከተለው ተዘርዝረዋል።

(1) አስረኛ ያደርጋል፡- በደል ከተፈጸመ ጊዜ ጀምሮ በዳይና ተበዳይ የማይገኘኝ ከሆነ ይቅርታ ሳናደርግ ብንቀር በደሉን ሰናሰታውሰ ሕይወታችን ይኖጋል። በዳይና ተበዳይ አንድ አካባቢ ምናልባትም ዘወትር ወይም አብዛኛውን ጊዜ እየተያዩ ግን ያለ ይቅርታ አብረው መኖር ማለት በውስጣዊ ሕይወት ውስጥ እሳት ማንደደድ ማለት ነው። ተበዳይ ሁልጊዜ በደሉ በተፈጸመበት ዕለት የተሰማው ሰሜት እየተሰማው ይኖራል። በየጊዜው የደረሰበትን በደል አያሳለለ ደግሞ በውስጡ የሚሰማው መራራ የሆኑ ሰሜት አየበዛ ይሄዳል። ይቅርታ የማያደርግ ሰው ከእስር ቤት በነጻ ተለቅቆ ነገር ግን በራሱ ፈቃድ በእስር ቤት ውስጥ ስመቆየት እንደሚፈልግ ዓይነት ሰው ነው።

- ❖ ተከታታይነት ያለው የሥነልቦና ችግር ያስከትላል
- ❖ ከበዳይ ጋር ጤናማ የሆነ ግንኙነት ለማድረግ እርቅ እንዳይመሠረት ያደርጋል
- ❖ በዳይን የሚመስሉ ለዎች ተመሳሳይ ዓይነት በደል ሊፈጽሙብን ይችላሉ የሚል የሥጋት ሕይወት እንድንኖር ተጽዕኖ ያመጣል
- ❖ በዳይ የሕይወታችንን አቅጣጫ እንዲወሰን እንፈቅዳለን
- ❖ ካለፈው ከፋ ነገር መልካም ነገር ለመማር አቅም የሌለን መሆናችንን ማሳየታችን ነው
- ❖ ራሳችንን ከመጠን በላይ አላንለን የማየታችን ነጻብራቅ ነው ።

²⁷ Mason, John L. (1993). *You're Born an Original, Don't Die a Copy*. Insight International Inc. P. 68

ይቅርታ አለማድረግ የራስን ጠላቶች በውስጣዊ የሰውነት ክፍሎች ውስጥ ይዞ አንደ መንቀሳቀስ ነው። እነዚህም ጠላቶች ቅሬታ፣ ፍርድ፣ ቁጣ፣ ምራትና ጥላቻ ናቸው። እነዚህ ነገሮች የሕይወትህን ለላምና እረፍት የሚሠርቁ ሌቦች ናቸው። ይቅርታ ለማድረግ ፈቃደኛ ካልሆንክ ከእነርሱ ጋር በመኖር ከፍተኛ ዋጋ ትከፍላለህ። ለዚህ ለምትከፍሰው ዋጋ ደግሞ ምንም ዓይነት ብድራት አታገኝም። በምድርም ሆነ በሰማይ የምታገኘው በረከት የለም። ለሰዚህ ለምን ጠላቶች ምሽጋቸውን በእንተው ውስጥ አድርገው እንዲያጠቁህ ትፈቅድላቸዋለህ?

(2) ለወንጀል ድርጊት ያነሳሳል፡- በልብ ውስጥ የተቀመጠ ጥላቻ በማሕጸን ውስጥ እንዳለ ጽንሰ ነው። ቀስ በቀስ ያድጋል። ጥላቻ በተገቢው መንገድ ሳይገለጥ ከቆየ ቂም መያዝን ያስከትላል። ቂም ደግሞ ወደ በቀል ያድጋል። የበቀል መንፈስ ደግሞ በበደሉን ለዎች ላይ ከፋ ነገር እንድናደርግ ይገፋፋናል። ጥላቻን በልባችን ውስጥ ይዘን ካቆየን በተግባር እንዲገለጽ እያሳደግነው ነው። በውስጣችን የታመቀውን ጥላቻ ለመግለጽ ጥሩ አጋጣሚዎችን እንጠብቃለን። «አፋ ቅቤ ሆዱ ጨቤ» አንደሚባለው ከላይ ላይ ከምንጠላቸው ለዎች ጋር የይስሙላ ግንኙነት እያደረግን በሆዳችን ውስጥ ያለውን ጨቤ ገልጠን የምንወጋበትን አጋጣሚዎች አናመቻቻለን።

ጥላቻን በልብ እምቆ መያዝ የሚያስከትለውን መዘዝ ለመረዳት የእንድን ሰው ምሳሌ እንመልከት። ይህ ሰው አቤቤሉም ይባላል። መጽሐፍ ቅዱስ በሰእርሱ ጥላቻ «እንቲን ትዕማርን ሰላሳፈራት አምኖንን ጠልቶታልና አቤቤሉም አምኖንን ከፋም ሆነ መልካምም እልተናገረውም» (2ሳሙ-13:22) በማለት ይናገራል። በአሁኑ ላይ ስተፈጸመው በደል የተለማውን ፍልቀ-ሰሜት አልገለጸም ነበር።

አቤቤሉምም አምኖንን የጠላበት ምክንያቱ ምን ነበር? አምኖን የዳዊት የበኩር ልጅ ሲሆን በአባቱ በኩል፣ ለአቤቤሉም ደግሞ በአናትም በአባትም በኩል አጎቱ የሆነችውን ትዕማርን ከመውደዱ የተነሣ በግድ አስነወራት (2ሳሙ-13:14)። አቤቤሉም በአጎቱ በትዕማር ላይ የተደረገውን በሰማ ጊዜ ለአጎቱ «እንቲ ሆይ! አሁን ዝም በዩ ወንድምሽ ነው። ይህን ነገር በልብሽ አትያዝርው» (2ሳሙ-13:20) በማለት ሊያጽናናት እንደሞከረ እንመለከታለን። አቤቤሉም ለአሁኑ እንዲህ ይበል እንጂ ከልቡ ግን ይህንን የተቀበለ ሰው አልነበረም። በአሁኑ ላይ በተፈጸመው በደል እጅግ አዝናል። በአሁኑ ላይ የተፈጸመውም በደል መበቀልን እስቧል።

በአሁኑ ላይ የተፈጸመው በደል እንዳለ ሆኖ ለተፈጸመው በደል ደግሞ ተገቢ የሆነ ፍትሕ ያለበት እርምጃ እስመወሰዱ ደግሞ መንፈሱን የሚያሳምም ድርጊት ሆነበት። የትዕማር በወንድም መደፈርን የሰማው የቤተሰብ መሪ እንዲሁም የሀገር ንጉሥ የነበረው አባታቸው ዳዊት ነገሩን በሰማ ጊዜ ከቁጣ ያለፈ ነገር አለማድረግ ተበዳዮችን የሚያሳዝን እርምጃ ነበር። «ንጉሥ ዳዊት ይህን ነገር ሁሉ በሰማ ጊዜ እጅግ ተቆጣ ነገር ግን

የበኩር ልጅ ነበርና ስለወደደው የልጁን የአምኖን ነፍስ አሳባዘነም» (2ሳሙ-13:21) ይላል። የሰው ልጅ ጥንካሬ እንዳለው ሁሉ ድክመትም ስላለው እንዲሁ በሌላው ላይ የማይገባውን በደል አይፈጽምም አይባልም።

በደል ሊፈጸም ትክክለኛ ፍርድ መስጠት የሚገባው አካል ፍትሕ መኖሩን ማሳየት ይጠበቅበታል። በትዕማር ላይ የደረሰው በደል ከፍተኛ እና ሁለንተናዊ ቀውስን የሚያስከትል ነበር። ንጉሥ ዳዊት ግን በዳዩን ላለማሳዘን ብሎ ምንም ሳያደርግ ቀረ። ምናልባት ዳዊት ትክክለኛውን ፍርድ አንዳይለጥ ያደረገው እርሱ ከቤርሳቤህ ጋር የነበረው ግንኙነት ይሆናል። ሕሲናው «አንተ ማን ሆነህ አንደ አንተ ተመሳሳይ ዓይነት በደል የፈጸመውን ሰው ትቀጣሰህ» እያለው ስለከሰሰው መቀጣት የሚገባውን ሰው ሳይቀጣ አልፎ ይሆናል። ምክንያቱ ምንም ቢሆን የትዕማር እንባ ሳይታሰብ በከንቱ ታለፈ።

በቤተሰቡ ውስጥ እየሆነ ያለውን ድራማ ይመለከት የነበረው የትዕማር ወንድም አቤሌሎምም ዝምታን መረጠ። ዝምታው ግን የሰላም ሳይሆን የነገር ዝምታ ነበር። በትዕማር ላይ በደል የፈጸመውን ወንድሙን ጠላው። በኋላ አባቱ ላይ ካደረገውም ሁኔታ በመነሳት እባቱንም ሳይጠላው እንዳልቀረ መገመት እንችላለን። አቤሌሎም እህቱን የበደለውን ወንድሙን ጠልቶት ዝም ብሎ አልተቀመጠም። ጥላቻው ወደ ቂም እድጓል። አቤሌሎም የእህቱን አፍረት የሚበቀልበትን መልካም አጋጣሚ ይጠብቃል። በልቡም አንዴት እድርጎ እምኖንን ማግኘት እንደሚችል ያላሰላለ።

አቤሌሎም በዝምታ ውስጥ እምኖንን እንደጠላው ለሁለት ዓመት ቆየ። እምኖን እህቱን ይወድ ነበር። ነገር ግን የሚፈልገውን ነገር ከእርስዋ ባገኘ ጊዜ «እምኖን ፈጽሞ ጠላት እስቀድሞ ከወደዳት ውድ ይልቅ በኋላ የጠላት ጥል በለጠ» (2ሳሙ-13:15) ይላል። ትዕማር እርሱን እንደጠላቸው ባይገለጽም በእርስዋ ፈንታ አቤሌሎም እምኖንን እንደጠላው እንመለከታለን። ከጥላቻውም የተነሣ ከእርሱ ጋር መነጋገርን እቆመ። አቤሌሎም ከወንድሙ ከእምኖን ጋር «ከፋም ሆነ መልካምም» ንግግር አያደርግም ነበር።

ትዕማር ከወንድምዋ ከአቤሌሎም ጋር ተቀመጠች። ትዕማር «ብቻዋን ተቀመጠች» የሚለው አሳብ ትዕማር ሳታገባ እንዲሁም ልጆች ሳይኖራት እንዲሁ እንደኖረች የሚያመለክት ቃል ነው። አቤሌሎም እነዚህን ዓመታት እህቱ ክብርዋን በማጣትዋ ልትሆን ያበባቸውን እንዲሁም መሆን የምትችለውን ሳትሆን እንደቀረች እያየ ቆየ። ለዚህ ሁሉ መንስኤው ደግሞ ወንድሙ እምኖን ነው። አቤሌሎም እህቱን ባየ ቁጥር ለእምኖን ያለው እመለካከት እየተበላሸ ስለአሁቱ የሚበቀልበትን ሁኔታ እያሰላለሰ ቀጠለ።

አቤሌሎም ወንድሙን እምኖንን ለመግደል አሰበ! ወሰነም። የእምኖንን መግደል ለአቤሌሎም ሁለት ጥቅም አለው። የመጀመሪያው የእህቱን ትዕማርን ውርደት መበቀል ሲሆን ሁለተኛው ደግሞ እምኖን የበኩር ልጅ ስለሆነ የእርሱ መሞት ለአቤሌሎም ወደ ሥልጣን በመውጣት -አልጋ ወራሽ- የሆኑን ዕድሉን ያለፋለታል። ይህን ዕቅዱን ተግባራዊ ለማድረግ

አቤሌሎም በጎቹን በሚያሸልትበት ጊዜ ግብዣ በማድረግ የቤተሰብ አባላትን ሁሉ መጋበዝ ነበር። እንደ ለው በጎቹን ሲያሸልት ግብዣ ማድረግና በዚህም ግብዣ ላይ ወዳጆቹን መጋበዝ የተለመደ ባሕላዊ ሥርዓት በመሆኑ አቤሌሎም እምኖንን በዚህ አጋጣሚ ሊገድል ይችላል ተብሎ እምብዛም የሚያስጠረጥር ጉዳይ አይሆንም። አቤሌሎም የልቡን ዕቅድ ከግብ ሰማድረሰ የቀየሰው መንገድ የማያስነቃ ነው ማለት ይቻላል።

አቤሌሎም የሚፈለጉ ለዎች ወደ ግብዣው እንዲመጡላት ንጉሥ ዳዊትን ጠየቀ። አቤሌሎም በመጀመሪያ ጥያቄ ያቀረበው «ንጉሡና ሎሌዎቹ ከባሪያህ ጋር ይሂዱ» የሚል ነበር። የጥያቄው እቀራራብ በትሕትና እንዲሁም ሰንጉሥ ሊቀርብ በሚገባው ሁኔታ ነበር። አቤሌሎም እዎንታዊ ምላሽ የማያገኝለትን ጥያቄ ለንጉሡ አቀረበ። የማይቻለውን ነገር ጠየቀ። ምናልባት አቤሌሎም ለዚህ ጥያቄ አዎንታዊ ምላሽ እንደማያገኝ አስቀድሞም የተረዳ በው ሲሆን ይችላል። ንጉሥ ዳዊትም በመልካም አቀራረብ «ልጄ ሆይ እንክብድብሃለንና ሁላችን እንመጣ ዘንድ እይሆንም» በማለት ጥሪውን ሳይቀበል ቀረ። አቤሌሎም ግድ ቢልም ዳዊት ሳለመሄድ በወሰደው እሳብ ጸና። አንደ እባት ልጁ ስለጋበዘው መረቀው።

አቤሌሎም ግን ጥያቄውን በዚህ እሳብቃም። «አንተ እንቢ ካልህ ወንድሜ እምኖን ከእኛ ጋር እንዲሄድ አለምንሃለሁ» (2ሳሙ-13:26) በማለት ሌላ ተከታታይ ጥያቄ እቀረበለት። ንጉሥ ዳዊት የሆነን ነገር የጠረጠር ይመስል «ስለአንተ ጋር ሰምን ይሂዳል?» ብሎ ጠየቀው። በዚህ ጥያቄ መሠረት ዳዊት እምኖን በአቤሌሎም ግብዣ ላይ እንዲገኝ የፈለገ አይመስልም። ነገር ግን የአቤሌሎም ጥያቄ አጃግ በረቀቀ መንገድ በመቅረቡ ንጉሡ እንዲፈቅድለት አደረገ። የመጀመሪያው አቤሌሎም «ወንድሜ እምኖን» በማለት መናገሩ አቤሌሎም እምኖንን በከፋ ነገር እንዳይመለከተው የሚያስመስል እነጋገር ነው። ሁለተኛው ደግሞ አቤሌሎም አስቀድሞ የማይቻለውን ጥያቄ ጠይቆ አዎንታዊ ምላሽ ሊያጣ ደግሞ ከዚያ ያነበ ጥያቄ እቀረበለት። የማይቻለውን ጥያቄ ማስቀደም ለሚቻለው ጥያቄ አዎንታዊ ምላሽ እንዲገኝ ሁኔታዎችን ያመቻቻል። ይህ የሚፈለገውን ለማግኘት ለዎች የሚከተሉት የሥነልቦና መርህ ነው።

በመጨረሻ አቤሌሎም የሚፈልገው ሆነሰት። እምኖን ወደ ግብዣው እንዲመጣ ፈቃድ አገኘ። ይህን ሁሉ መንገድ የሄደው መልካም ነገር ለመሥራት ሳይሆን መልካም ነገር በሚመስል መንገድ በመሄድ ከፋ ነገር ለመፈጸም ነው። በእርሱ ላይ የተወጠነውን ሴራ ያልተረዳው እምኖን ወደ ግብዣው ሄዶ በወይን ጠጅ ደስ ሲሰኝ በአቤሌሎም ትዕዛዝ ባሪያዎቹ ገደሉት።

የእምኖን መገደል የአቤሌሎምን ውስጣዊ ቁጣ አሳበረደውም። ውስጣዊ ጥላቻ ራሱን በበቀል ቢገልጽም ሂደቱ በዚያ ሳያበቃ ሌላ የበቀል ምዕራፍ ደግሞ ተጀመረ። በንጉሥ ዳዊትና አቤሌሎም መካከል ሌላ ትግል ተጀመረ። አቤሌሎም ወንድሙን በመግደል ወደ ሌላ ሥፍራ ከበሰሰ። በዚያም ሥፍራ ለሃሰት ዓመት ከቤተሰቡ ተሰይቶ ተቀመጠ። ዳዊት በልቡ አቤሌሎም እንዲመጣ ሊያስብ የእርሱ የጦር አለቃ የነበረው ኢዮአብ በጥብብ አቤሌሎም

እንዲመለስ አደረገ። አቤሴሉም ሲመለስ ግን ዳዊት የአርሱን ፊት ለሁለት ዓመት ማየት አልፈለገም (1ኛሙ-14:24፣28)። ይህ ደግሞ በአቤሴሉም ሕይወት ውስጥ ቁጣን ቀስቀሰ። ኢዮአብ ወደ ንጉሡ እንዲያቀርበው በመልካም ሁኔታ ጥያቄ አቀረበ። ነገር ግን ኢዮአብ ተገቢውን ምላሽ ሳይሰጠው ቀረ። በዚህ ጊዜ አቤሴሉም ተቆጣና የኢዮአብን አርሻ አቃጠለ (2ኛሙ-14:29-30)። አቤሴሉም የሄደበት መንገድ ግጭትን ሲቀስቅስ የሚያስችል ነበር። ሆኖም ግጭት ሳይቀስቅስ ቀረ። ኢዮአብም መጣና ወደ ንጉሥ ዳዊት ወሰደው።

እዚህ ሳይ ቆም ብለን አቤሴሉም ለምን ከንጉሡ ጋር መገናኘት እንደፈለገ መጠየቅ ተገቢ ነው። አቤሴሉም አባቱን ናፍቆት ወይም አርሱን ይቅርታ ለመጠየቅ ወይም ሌላ መልካም አባብ ኖሮት ሳይሆን ከንጉሡ ጋር «አርቅ» በማድረግ በቤተመንግሥት አካባቢ በመሆን በልቡ ውስጥ ያለውን ሌላ የተገኘል ዕቅድ ተግባራዊ ለማድረግ እንዲመቸው በማሰብ ነበር። አቤሴሉም በአባቱ በንጉሥ ዳዊት ሳይ መፈንቀሉ መንግሥት ለማካሄድ ዕቅድ ነበረው። አቤሴሉም ወደ ቤተመንግሥት ለተሰያዩ ጉዳዮች የሚመጡትን ሰዎች በሚያባባል ቃል አያታለላቸው እንዲሁም መልካምና ትሁት ሰው ሆኖ ለአነርሱ በመቅረብ ልባቸውን መስረት ዕቅዱ ነበር (2ኛሙ-15:1-6)። በዚህ ሥራ ላይ ለአራት ዓመት ተሰማራ። የሰዎች ልብ በአርሱ ጋር እንደሆነ ሲረዳ ለአምልኮ የሚሄድ ሰው መስሉ ከንጉሡ ፈቃድ ወስዶ ራሱን ንጉሥ አድርጎ ሾመ (2ኛሙ-15:7)። ከዚያም በዳዊትና በአርሱ መካከል ጦርነት ተጀመረ። በጦርነቱም አቤሴሉም ተገደለ።

✓ የልብ ቁስል ሳይታስም በጊዜ ጸዛት አይፈወስም። በደል ተፈጽሞ ጥላቻ በልብ ከተዘራ እንዲሁ በጊዜ ርዝመት የማይረላና የማይፈወስ ነው። ጊዜ በደልን አያገኝም ፍትሕንም አያመጣም። ሰዎች (በዳዩና ተበዳዩ) በጊዜ ተጠቅሞ በደልን ለማግኘትና ፍትሕን ለማምጣት የበኩላቸውን በጎ ጥረት ማድረግ ይጠበቅባቸዋል።

✓ በልባችን ሰዎችን ሳስመጥላት ወይም በልባችን የጠላን ሰው ካለ መፍትሔው ወደዚያ ሰው ሄደን አርሱን/አርስዋን መገስጽ ነው። በእኛ ለተፈጸምብን በደል በልባችን ጥላቻ ቢሰማንና ያንን በልባችን ይዘን በንቃምጥ የምንገዳው ራሳችንን ነው። ከዚህ ጉዳይ ለመውጣት ወደ ባልንጀራችን በመሄድ በፍቅር ሆነን መናገር እና መገለጽ ገንዘ አርምጃ ነው።

✓ በቀል የመንፈስ መረጋጋትን እያስከትልም። ውበጣዊ ሰላምና አርካታን እያመጣም።

✓ ለማገኘውም በደል በቀጥታም ሆነ በስውር በቀልን መፈጸም ብድራቱ ለሁለቱም ወገን ጥፋት ነው። በቀል የሰው ሳይሆን የመለኮት ድርሻ ነው። ሰው እግዚአብሔር መሥራት የሚገባውን ሥራ ሲሠራ ውጤቱ ኪሣራ እንጂ ትርፍ የለውም።

✓ በቂም ተነሳሳቱ በቀል መፈጸም ተበዳዩን በደለኛ ያደርጋል፤ ከእንዱ ኃጢአት ወደ ሌላው ኃጢአት እንድንሄድ መንገድን ይስፍታል። በይቅርታ ያልተጻፈ በደል ማቆሚያ የለውም።

(3) ከእግዚአብሔር የኃጢአት ይቅርታን ያሳጣል፡- ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ አርስ በርስ ይቅር ስለመጣባል ባስተማረው ትምህርት ውስጥ አንዱ ከእግዚአብሔር ይቅርታ ተቀብሎ እንደ እርሱ በደለኛ ለሆነ ሰው ግን ይቅርታ ለማድረግ እምቢ ስላስለው ሰው ተናግሯል (ማቴ18:23-35)። ይህ ሰው ብዙ ዕዳ ተተወለት። ከእግዚአብሔር ዘንድ እንዲሁ ምሕረት አገኘ። ለውየው ያቀረበው «ታገሠኝ ሁሉን አከፍልሃለሁ» የሚል ነበር። ጌታው ግን እርሱ ከጠቀው በላይ ምሕረት አደረገለት። እግዚአብሔር ሰዎች በራሳቸው ማግኘት የማይችሉትን ይቅርታ ይሰጣቸዋል።

ባለዕዳ የነበረ አሁን ግን ምሕረት ያገኘው ይህ ሰው ባልንጀራው «ታገሠኝ» ብሎ ሲለምነው ፈቃደኛ አልሆነም። ባልንጀራውን በእስር ቤት ጣለው። ከጌታው ከተቀበለው ምሕረት አኳያ በዚያው ልክ ምሕረት መስጠት አልቻለም። ይህም ፈቃደኛ ባለመሆኑ ነው እንጂ ለማድረግ ችሎታ ለላባ አይደለም። ሰዎች ከእግዚአብሔር ጋር መልካም ግንኙነት አለን እያሉ ከሰዎች ጋር ባላቸው ግንኙነት ግን ከእግዚአብሔር ያገኙትን መልካም ነገር ለሌሎች ማስተላለፍ ካልቻሉ መንፈሳዊ ግንኙነታቸውም አውነተኛ አይደለም። ለሰዎች ይቅርታ አለማድረግ ሰዎች ከእግዚአብሔር ጋር ያላቸውን ግንኙነት ከፋኛ ይገዳል። ብዙ ዕዳው ምሕረት ተደርጎለት ለባልንጀራው ምሕረትን ያሳደረገው ሰው የተከሰበሰበ ነጥብ «አኔ እንደ ማርህህ ባልንጀራህ የሆነውን ያን ባሪያ ልትምረው ለእንተሰ አይገባህም?» (ማቴ18:33) የሚል ነበር።

ሰዎች ለፈጸሙት በደል ከእግዚአብሔር ዘንድ ምሕረትን ተቀብለው እነርሱ ግን ለበደሉአቸው ሰዎች ምሕረት ለማድረግ ፈቃደኞች ካልሆኑ የመለኮት ቁጣ ያገኛቸዋል። በእግዚአብሔር ዘንድ ምሕረት የተደረገላቸው ኃጢአት ይቆጠርባቸዋል። ከልብ ይቅርታ ለሰዎች የማያደርጉ ሁሉ ከእግዚአብሔር ዘንድ ለበደሉአቸው ይቅርታን አያገኙም።

ክርስቲያኖች እንደሆኑ የሚናገሩ ሰዎች እርሶ በርሳቸው ፍቅር እንደሌላቸውና ይቅር ለመባልም ፈቃደኞች አለመሆናቸውን የተመለከተው እንደ ሰው «በሲኦል ከምንጠብቀው በላይ ብዙ ክርስቲያኖች ይኖራሉ» ብለው ተናገሩ።²⁸

ይቅርታ ሁለት ገጽታ አለው። አንዱ ይቅርታን መቀበል ሲሆን ሌላኛው ደግሞ ይቅርታን መስጠት ነው። ጌታ ኢየሱስ «ነገር ግን የበዎችን ንጢእት ይቅር የማትሉ ከሆነ፤ አባታችሁም ንጢእታችሁን ይቅር አይልላችሁም» (ማቴ.6:15) በማለት ባስተማረው ተምህርት ይቅርታን መቀበልና መስጠት ተጠቅሷል።

ይቅርታን መቀበል የሚለው አሳብ እግዚአብሔር ኃጢአታችንን እንዴት ይቅር እንዳለን ማሰብ ነው። በበዎች ለንበደል የሚቀናን ምላሽ መብታችንን ለማስከበር ማንኛውንም በብዓዊ እርምጃ መውበድ ነው። እግዚአብሔር ግን እኛን ያስተናገደን በዚህ ሁኔታ አልነበረም። እሁንም ቢሆን የእርሱ ልጆች ሆነን በደል ፈጽመን ንብሐ ለንገባ በደሳችንን ይቅር ይለናል። ከእግዚአብሔር ጋር ባለን ግንኙነት እርሱን የሚያሳዝን ድርጊት ስንፈጽም የእርሱን ይቅርታ ለመቀበል ልናደርግ የሚገባን መሠረታዊ እርምጃዎች ይኖራሉ። እነዚህም ኃጢአታችንን መናዘዝ፣ መተውና ያለእግባብ የወሰድናቸውን ነገሮች መመለስ ናቸው።

የፈጽመነውን በደል ማለትም እንደ እግዚአብሔር እሳብና ፈቃድ በቃሉ ውስጥ በተገለጸው መሥፈርት መሠረት ትክክለኛ ያልሆነ ነገር ያላደረግነው ወይም ማድረግ ሊገባን ሳላደረግነው ነገር በእርሱ ፊት መናዘዝ ነው። ለተከናወነ በደል ከእግዚአብሔር ዘንድ ይቅርታን ለመቀበል ስለበደሉ ለእርሱ መናገር ያስፈልጋል። መጽሐፍ ቅዱስ ኃጢአታችንን ለእግዚአብሔር መናዘዝ እንደሚገባን «ኃጢአት የሰብንም ብንል ራሳችንን እናበታለን፤ እውነትም በእኛ ውስጥ የለም። በኃጢአታችን ብንናዘዝ ኃጢአታችንን ይቅር ሲለን ከዓመጸም ሁሉ ሊያነጻን የታመነና ጸድቅ ነው» (1ዮሐ.1:8-9) በማለት ያሳስበናል።

ለእግዚአብሔር በደላችንን ለንናዘዝ ከእርሱ ዘንድ ምሕረትን እንቀበላለን። ይህ ምሕረት ደግሞ በበደሉ ምክንያት በሕይወታችን የመጣብንን እሥራት ይፈታል። ይቅርታን መቀበል ነጻነትን ይሰጣል። ዳዊት በእርዮ ላይ ስለፈጸመው በደል ለእግዚአብሔር በመናዘዙ የመንፈስ እረፍትን ተቀበለ። ውስጣዊ ጭንቀቱ ተቃለለት (መዝ32:3-5)።

በደልን ስንፈጽም የምንናዘዘው በመጀመሪያ ለእግዚአብሔር ቢሆንም እንዳንድ ጊዜ እስፋላጊ ሆኖ ሊገኝ ለተገቢ በዎችም እንናዘዛለን። ዳዊት በሰፈጸመው በደል ሲናዘዝ በለበደሉ ያሳወቀው ነቢዩ ናታን በተገኘበት

እንደሆነ መገመት እንችላለን (2ሳሙ.12)። «እርሶ በርሳችሁ ኃጢአታችሁን ተናዘዙ፤ ትፈውሱም ዘንድ እያንዳንዱ በሰሌላው ይጸልይ፤ የጸድቅ ሰው ጸሎት በሥራዋ እጅግ ኃይል ታደርጋለች» (ያዕ.5:15) ይላል። ኃጢአታችን ከሁሉም በላይ የሚያሳዝነው እንዲሁም ለኃጢአታችን ይቅርታ ሊበጠን የሚችለው እግዚአብሔር ብቻ ነው። ስለዚህ ለእርሱ መናዘዝ ቅድሚያ የሚሰጠው ጉዳይ ነው።

እንዳንድ ጊዜ የፈጸምነውን በደል ለተገቢ ሰዎች መናገርም ሕይወታችንን የማደብ ኃይል አለው። ግንኙነታችን ከእግዚአብሔር እንዲሁም ከሰዎች ጋር በመሆኑ ለሰዎች ለንናዘዝ በውስጣችን ከሰዎች ጋር ግንኙነት ማድረግ እንጀምራለን። እንደ እኛ የሆነ በዚህ ሽካራ ወቅት ክእኛ ጋር የሚጓዝ እብር ተጓዥ እንዳገኘን እንቆጥራለን። ለሰዎች ኃጢአታችንን ስንናገር ራሳችንን ለእነርሱ ተጠያቂ እናደርጋለን። «እባካችሁ በዚህ ጉዳይ እርዱኝ!» ብሰን መጠየቃችን ነው። እነዚህ ሰዎች ተገቢውን ምክር እንዲሰጡን እንዲሁም ወደፊት በተመሳሳይ ኃጢአት ውስጥ እንዳንገባ የሚያገዙን ይሆናሉ።

ሰዎች እርሶ በርሳቸው በሚደራረጉት ይቅርታና እግዚአብሔር ለሰዎች በሚሰጠው ይቅርታ መካከል ቁርኝት አለ። የእርሶ በርሶ ይቅርታና የእምላክ ይቅርታ እብረው ይኖራሉ። ከሁለታቸው አንዳቸው የማይገኙ ከሆነ ሌላው በራሱ መብሉ አይሆንም። እያንዳንዳቸው መብሉ እንዲሆኑ ከተፈለገ ሁለቱም የገድ ላይ መገኘት አለባቸው። ሁለቱም የተያያዙ የእንደ ሳንቱም ሁለት ገጽታዎች ናቸውና። የእግዚአብሔር ቃል «ለሰዎች ኃጢአታቸውን ይቅር ብትሉ የሰማዩ አባታችሁም እናንተን ደግሞ ይቅር ይላችኋልና ለሰዎች ግን ኃጢአታቸውን ይቅር ባትሉ አባታችሁም ኃጢአታችሁን ይቅር አይላችሁም» (ማቴ.6:15)። ይቅርታን የማይሰጥ ሰው ይቅርታን መቀበል አይችልም።

በእግዚአብሔር ይቅርታና አማኞች ለሌሎች በሚያደርጉት ይቅርታ መካከል ተያያዥነት አለ። በእግዚአብሔር እምነን ለበደላችን ይቅርታ ካገኘን በኋላ ሌሎችን ይቅር ማለት ካልቻልን ወደ እግዚአብሔር የሚያደርስን የሰማይ መስኮት ተዘግቷል። እግዚአብሔር እርሱ በነጻ ለእኛ ያደረገልን እኛ ደግሞ ለሌሎች ማድረግ ካልቻልን ከነበደላችን እንኖራለን። ከእግዚአብሔር ጋር እለን እያልን ነገር ግን ያለእግዚአብሔር የምንመላለስ ቂመኛ «ምዕመናን» እንሆናለን።

ለሰዎች ይቅርታ ሰማድረግ ፈቃደኛ አለመሆን በመንፈሳዊ ሕይወት ከታለመለት ዓላማ ሳብመድረስ መወሰን ነው። የክርስቶስ ተከታይ ጉዞ ምድራዊ ሕይወቱን ጨርሶ ወደ ሰማያዊው የእግዚአብሔር መንግሥት መግባት ነው። ክርስቶስን ተስፋ የምናደርገው ለዚህ ዓለም ብቻ ሳይሆን ሊመግባ ባለው ዓለም በመሆኑ ይቅርታ ሰማድረግ እስመፈለግ ደግሞ ወደዚያ ግብ እንዳንደርስ እንቅፋት ይሆንብናል። እንደ ጊዜ ጆርጅ ሄርበርት የተባለ ሰው «ሌሎች በዎችን ይቅር ማለት የማይችል ሰው ወደ መንግሥተ

²⁸ Marcus Garvey (1923) የተባለ ሰው ነው የተናገረው።

ሰማያት የሚያስገባውን ድልድይ በራሱ የሚያፈርስ ሰው ነው። ምክንያቱም እያንዳንዱ ሰው ይቅርታ ማግኘት የሚገባው ስለሆነ። በማለት ተናግረዋል።²⁹

ሰለዚህ አግዚአብሔር ወደ መንግሥቱ እንድንገባበት ያዘጋጀልንን ድልድይ ሌሎች ሰዎችን ይቅር ባሰማሰታችን ከመስበር እንመሰስ። የአግዚአብሔርን ሥራ የምናፈርስ ሰዎች ከመሆን እንጠበቅ።

4) የምዕመናንን ኅብረት ይጎዳል፡- በደልን ይቅር የማይል ሰው በቤተሰብ፣ በማህበረሰብ ወይም በቤተክርስቲያን ወይም በሰዎች ኅብረት ውስጥ ሲኖር ሁኔታውን የሚያውቁ ሰዎች ያዘናሉ። ከሁሉም ምሕረትን ያገኘው ሰው ባልንጀራው ሰሆነው ባሪያ ምሕረት ማድረግ ሲያቅተው «ባልንጀሮቹ የሆኑ ባሮችም ያደረገውን አይተው አጅግ አዘኑ» (ማቴ18:31) ይላል። ከአግዚአብሔር ዘንድ በተቀበልነው ምሕረት መጠን ጥቂት የበደሉንን ሰዎች ይቅር ማለት ፈቃደኞች አስመሆናችን የምዕመናንን ልብ አጅግ ያሳዘናል። ሰዎች አንዲህ ያሰውን ጨካኝ ሲመለከቱ «ክርስቲያን/አገልጋይ ነኝ አያሰ እንዴት ለሰዎች ይቅርታ ማድረግ አቃተው?» ብለው ይጠይቃሉ። በተቀበሉት የሕይወት ደረጃ አስመኖራቸው የቅዱሳንን ልብ ይሰብራል፤ ኅብረታቸውም ከፋኛ ይጎዳል።

ይቅርታ አሰማድረግ የምዕመናንን ኅብረት ይከፋፍላል። አንዱ ወገን በዳዩ ምንም አላጠፋም ሲል ሌላው ወገን ተበዳዩ ትከክበኛ ነው ሲል በመካከላቸው ካፍፍል ይፈጠራል። ሌሎች ደግሞ በመሐል ሆነው የሚሆነውን እንደ ድራማ ይመስክታሉ። በግንኙነት ውስጥ የተፈጠረው ትንሽ ክፍተት ደግሞ በተገቢው ጊዜ መፍትሔ ካላገኘ እየበፋ ይሄድና ኅብረቱን ወደ መሰንጠቅ ያመራዋል። በደል ሲኖር በሰዎች መካከል ግንኙነታቸውን የሚያሰናክል ግድግዳን ይፈጥራል። በአካልና በሰሜት መራራቅን በማስከተል በኅብረት ውስጥ የልብ አንድነትን ያጠፋል። ሰዎች በአካል አንድ ሳይ ቢሆኑም በልባቸው አንድ ሳይ እንዳልሆኑ በሚገባ ያውቁታል። ሰለዚህ ለግንኙነታቸው ወይም ለኅብረታቸው ዋጋ የሚሰጡ ከሆነ በመካከላቸው ስለተከሰተው በደል መነጋገርና ለመፍታት ገንቢ እርምጃ መውሰድ ኅብረቱ ጤናማና ዘላቂ እንዲሆን ዓይነተኛ መንገድ ነው።

(5) አዳዲስ ሰዎች ወደ ክርስቶስ እንዳይመጡ መሰናክል ይሆናል፡- ወደ ክርስቶስ ሊመጡ ላሉት ሰዎች ክፉ ምሳሌነትን ያስቀምጣል። በዚህ ምክንያት የአግዚአብሔር ስም ባላመኑ ሰዎች ዘንድ ይበደባል። «ክርስቲያንም ይቅር አይልም እንዴ! እንዲህ ከሆነህ ምኑን የአግዚአብሔር ሰው ነኝ ይላል» ይላሉ። ለአነርሱም የወንጌልን የምሥራች ሰመናገር ቤተክርስቲያን ድፍረትን ታጣባች። እኛ ለአርሰ በርሳችን ይቅርታ በመደራረግ መታረቅ ሳንችል ያላመኑ ሰዎች ከአግዚአብሔርና ከክርስቲያን በርሳቸው ጋር አንዲታረቁ እንዴት አድርገን «ታረቁ» ብለን የማስታረቅ አገልግሎታችንን ከግብ ማድረስ አንችላለን?

ሰዎች በክርስቶስ ወንጌል ለማመን በክርስቲያኖች የግል ሕይወትና ኅብረት ውስጥ የሚታዩትን መልካም ነገሮች ማየት ይፈልጋሉ። ከእነዚህም አንዱ የክርስቲያኖች እርስ በርሳቸውና ሌሎችን ይቅር ማለት ነው። ሰለዚህ በምንኖርበት ትውልድ መካከል እርስ በርስ ይቅር በመሰባልና በመዋደድ መልካም ምስክርነትን በማሳየት ሰዎች እግዚአብሔርን ወደማወቅ አንዲመጡ ምክንያት ስመሆን እያንዳንዳችን በአግዚአብሔር ጸጋ ድርሻችንን መወጣት ይገባናል።

(6) የምዕመናንን እረኛ የሌላቸው በጎች ያደርጋል፡- በአገልጋዮች ወይም በቤተክርስቲያን መሪዎች መካከል ግጭት ተፈጥሮ እርስ በርሳቸው ይቅር መሰባል ካልቻሉ ምዕመናን ይረሳሉ። በተለይ ከዳዲስ ወደ ክርስቶስ የመጡ ሰዎች አስፈሳጊውን መንፈሳዊ አንክብካቤ አያደረገላቸው የሚያሰድጋቸውን ሰው እያገኙም። አገልጋዮቹ በራሳቸው ጉዳይ ማለት እርስ በርስ በመነካካስ ሥራ ስለተጠመዱ ክርስቶስ የሰጣቸውን ደቀመዛሙርት የማድረግን ተልዕኮ ይረሱታል። ከዚህም የተነሣ ከዳዲስ አማኞች መንፈሳዊ ወላጆች የሌላቸው ልጆች ይሆናሉ። አልፎ አልፎ ወደ ምዕመናንም ሲሄዱ ለራሳቸው ጉዳይ ከአነርሱ ድጋፍ ለማግኘትና በአነርሱም መካከል ክፍፍል ለማድረግ አንጂ ለእረኝነት አገልግሎት አይደሉም።

(7) የጸሎት መልስ አሰማግኘት፡- ሰዎቹ ከአግዚአብሔር ጋር ያላቸው መንፈሳዊ ተራክቦ ይቋረጣል። የምዕመናን ጸሎት በአግዚአብሔር ዘንድ የሚደርሰውና ተሰሚነት የሚያገኘው የሚጸልዩ ሰዎች ከክርስቲያን በርሳቸው ጋር መልካም ግንኙነት ሲኖራቸው ብቻ ነው። በምዕመናን ኅብረት ውስጥ ይቅርታ መደራረግ ሳይሆን ምዕመናን ቀንና ሌሊት ላያቋርጡ ቢጸልዩ ጸሎታቸው ከጣሪያ አያልፍም። ሰለዚህ ጸሎታቸው በአግዚአብሔር ዘንድ ደርሶ ውጤት ያሰው ሥራ መሥራት አንዲችል እያንዳንዱ ምዕመናን የይቅርታ ልብና ከሌሎች ጋር ይቅርታ በመደራረግ የሚኖር የሕይወት ዘይቤ ሲኖረው ይገባል። ቃሉ «አንግዲህ መባህን በመሠዊያው ሳይ ብታቅርብ በዚያም ወንድምህ አንዳች በአንተ ላይ እንዳለው ብታሰብ በዚያ በመሠዊያው ፊት መባህን ትተህ ሂድ አስቀድመህም ከወንድምህ ጋር ታረቅ በጊላም መጥተህ መባህን አቅርብ» (ማቴ.5:23-24) የሚል ነው።

የክርስቶስ ተከታዮች ከክርስቲያን በርሳቸው ጋር በይቅርታ ሳይ የተመሠረተ ግንኙነት ሲኖራቸው ከአግዚአብሔርም ጋር የሚኖራቸው ግንኙነት መልካም ይሆናል። እነዚህ ሁለቱ አሳቦች እርስ በርሳቸው የሚደጋገፉ ናቸው። ሰዎች በይቅርታ ሕይወት የማይመላለሱ ከሆነ ከአግዚአብሔር ጋር ያላቸው ግንኙነት ስለሚቋረጥ ጸሎታቸው ወደ አርሱ ዙፋን አይደርስም። የምዕመናን ጸሎት ሲኖረው የሚገባውን ኃይልና ውጤት ከሚያጣባቸው ዋና ምክንያቶች መካከል አንዱ የምዕመናን በይቅርታ ሕይወት አስመመሰሰነ ነው።

²⁹ Quoted by Augsburg, David. (1970), p.15

መንፈሳዊ ተሐድሶና ሰውጥ አይኖርም። በዚህከርስቲያን መስታዊት ጋይል አንዲገለጥና በተሐድሶ መንፈስ የወንፌል ሥራ እንዲሰፋፋ ከተፈለገ በቅድሚያ መሠራት የሚገባው ሥራ አለ። ይኸውም የምዕመናን ከግንኙነታቸው ውስጥ በደልን በይቅርታ ማሰወገድ ነው። የወንፌል ትምህርት አንድ አማኝ በጸሎት ሊዘጋጅ በልቡ ባልንጀራውን እንደ በደስ ትዝ ካሰው ጸሎቱን ትቶ አስቀድሞ ከባልንጀራው ጋር ለላምን እንዲፈጠር ያስተምራል።

አንዳንድ ጊዜ ኅብረቱ በአካል አንድ ላይ ፕሮ አያለ በውስጡ ግን ጤናማ ሕይወት ያጣል፤ ሕይወታቸው ይተሳሰራል እንዲሁም አግዚአብሔር በኅብረቱ ውስጥ አይሠራም። አግዚአብሔር በምዕመናን ኅብረት መካከል የሚገኘው በስሙ ሊበሰበሰና በመስማማት ሊኖሩ ነው (ማቴ 18:19-20)። በስሙ ተሰብስበው ነገር ግን በልባቸው ሳይለማሙ አግዚአብሔርን ቢጠይቁ ከእርሱ ዘንድ አንዳች ነገር አያገኙም። በዚህከርስቲያን ግንኙነትም ባልና ሚስት በስምምነት አብረው መኖር እንደሚገባቸው ቃሉ ያሳስባል (1ጴጥ 3:7)። ባል ከሚስት የሚፈልገው እንዲሁም ሚስት ከባል የምትፈልገውን ነገር ለመሰጠት እምቢ ብሰው ወደ አግዚአብሔር ፊት ቢቀርቡ ጸሎታቸው ወግ ለማድረስ ካልሆነ በስተቀር አግዚአብሔር የሚቀበለው አይደለም (1ቆሮ 7:5)።

አግዚአብሔር ጸሎትህን አልበማህ ብሎ እንደሆነ በሰበዓዊ ግንኙነትህ ውስጥ ተበድለህ ይቅር ማለት ያቃተህ ካለህ ፈትሽ። አንዳንድ ጊዜ በሕይወትህ ውስጥ ሰላህ ሕመም ብዙ ጊዜ ጸልየህ ምንም እዋንታዊ ምላሽ ባታገኝ ትችላለህ። በልብህ ውስጥ ቁም በቀል ካለህ አግዚአብሔር ጸሎትህን አይለማም።

(8) ሁለንተናዊ ሕይወትን ይጎዳል። አንዳንድ ጊዜ በጥቂት ነገር የተጀመረው ግጭት እርስ በርስ መበዳደልን ያስከትልና ቁም የሚይዘውን ወገን ከፋኛ ይጎዳል። በዳይን ለመተዳት የሚደረገው ሩጫ የራስን ሁለንተናዊ ሕይወት ወደማይፈለግ ኪሣራ ያመራል።

እነበቦችና ዳግማዊት ጎረቤታችን ናቸው። ሁለቱም ባለትዳር፤ የልጆች እናትና የእንዲት እጥሊያ ቤተክርስቲያን እባል ናቸው። በደርግ ዘመን በእምነታቸው ምክንያት ብዙ ሰደትና መከራ ውስጥ አልፈዋል። የእነበቦች ቤተሰብ በነሮ ከዳግማዊት ቤተሰብ ጥቂት የተሻለ ነው። ከዕለታት እንደ ቀን ከቤተክርስቲያን እምልኮ ተመልሰው ቡና ሲጠጡ በጨዋታ ውስጥ በቃላት መወጋጋት ይጀምራሉ። በወቅቱ የግጭቱ መንስኤ ዳግማዊት ሙያ የላትም የሚል ሲሆን በዚህ ጥቂት ነገር የጀመረው ግጭት እየሰፋ በመሄዱ እንዳቸው ሌላኛው ቤት መሄድን እቆሙ። ልጆቻቸውም እብረው እንዳይጫወቱ ማዕቀብ ጣሉባቸው። ሁለቱ በቤተክርስቲያን እምልኮ ላይ ሲገናኙም ሰላምታ እይለጣጡም።

የቤተክርስቲያን ሽማግሌዎች ሁለቱን ለማስታረቅ ብዙ ጥረት ቢያደርጉም ዳግማዊት በሕይወቷ በጣም እንደተጎዳች ስለምትናገር

ለመታረቅ እልፈላቸው። «እኔ በጣም ተጎድቻለሁ። ከዚህ ሁኔታ መውጣት የምችለው እርሷን ከእጣጤ ስንቅላት ብቻ ነው» ብላ ወስናለች። ዳግማዊት በሁለንተናዊ ሕይወቷ እየተጎዳች መጣች። ቀላል የነበረው የጨጓራ ሕመማ እሁን ብሰባታል፤ ከባልዋ ጋር የነበረውም መልካም ግንኙነት ተበላሽቷል፤ የልጆቿም የትምህርት ውጤት ቀንሷል። እንዲሁም በቅርብ ጊዜ እንዲት ልጇ ከወደደችው ከአንድ ዓለማዊ ጓደኛዋ ጋር ከቤት ከብልላለች። ዳግማዊት ቀደም ብሎ ከሰዎች ተበድራ የተልት ንግድ ትሠራ ነበር። እሁን ይህን ሥራዋን በማቆሚያ ምክንያት ለልጆች ዳቦ መግዣ የሚሆንም ነገር ከቤት ጠፍቷል። ቤተሰቧ ግራ የተጋባ ሆኗል።

ዳግማዊት ከባላንጣዋ ጋር እኩል ከተቻለም ለመብለጥ ያላት እሳብና እርሷን ከዚያ ሠፈር ለማፈናቀል የምታደርጋቸው ጥረቶች ሁሉ ባለመሳካታቸው የባለ ትቆጣለች። በውስጧ ያለው የበቀል መንፈስ ጋይለኛ ከመሆኑ የተነሣ ምግብ እንኳ መብላት አቅቷታል። በመንፈሳዊ ሕይወቷም ተጎድታለች። እንደ ቀድሞ ዘመን መጸለይ አልቻለችም። ፋሮ የሕይወቷ ደስታ የነበረው ጸሎት እሁን ትርጉም አጥቶባታል። በዚህ ቁም በቀል መንፈስ ምክንያት ከሰዎች ጋር ያላትም ማሕበራዊ ሕይወት ተናግቷል። ብዙዎች እርሷ ቂመኛ ለሆነች የቤተክርስቲያን እባል ሆኖ ከእነርሱ ጋር ኅብረት በማድረግ ምክንያት የአግዚአብሔር ጋይል አንዳይገለጥ መስናክል ሆናለች የሚል እመሰክሳለሁ እላቸው። ይህም ብቻ ሳይሆን «በክርስቶስ ባላመኑ በእካባዚው ባሉ ሰዎች ዘንድም በሰከርሰቶስ ተከታዮች የሚኖራቸው እይታ መጥፎ እንዲሆን አድርጋለች» በማለት ይከሷታል። «በካስ ጴጌዎችም እርሷ በርሳቸው ይቅር እይባላሉም!» እለኪባል ድረስ ደርሷል።

ዳግማዊት በዳዩዋን «እበቀላታለሁ» የሚለው አሳብ መያዟይቅታ እንዳታደርግ መሰናክል ሆኖባታል። በዚህ ዓይነት ሁኔታ በሕይወቷ የምትፈልገውን ነገር ማግኘት አትችልም። ከዚህ በቁም በቀል ከተሞላው ሕይወት የምታተርፈው ነገር በሕይወቷ እንዲሆን የማትፈልጋቸውን ነገሮች ብቻ ነው።

በቀል በተበዳይ ላይ የደረሰውን የሕይወት ቁለል ከመፈወስ ይልቅ ያባብለዋል፤ ተበዳይንም በዳይ እንዲሆን ያደርጋል። በቀል በአሳት እንደ መጫወት ነው። አንድ ጊዜ እኛን ሌላ ጊዜ ደግሞ ሌላው ዘንድ እየሄደ ሁለቱንም ይጎዳል። በደረሰበት በደል ምክንያት መበቀልን የሚያስብ ለውጣቱን ተኩሶ ለመግደል አስቦ በራሱ ላይ ተኩሶ ራሱን እንደሚገድል ዓይነት ለው ነው። በቀልን ማሰብ በዳይን ከሚጎዳ ይልቅ ተበዳይን እጥፍ ስለሚጎዳ የሚፈለገውን ውጤት የማያስገኝ ምንም ጥቅም የሌለው ነገር ግን ብዙ ሰዎች ጥቅም አንዳለው በማሰብ ሊጠቀሙት የሚያስቡት መሣሪያ ነው።

(9) የድፍረት ኃጢአት ይበላል። በተለይ መሪዎች በይቅር ባይነት ሕይወት የማይመላለሱ ሲሆን ምዕመናን በማወቅም ሆነ ባለማወቅ የድፍረት

ጋጢአትን መፈጸም ይደምራሉ። መሪዎቹ ይቅር ባለማለት መንፈሳዊ ተግባሮችን ሲያደርጉ «በጋጢአት ሕይወት አየኖሩ የሚያገለግሉ ከሆነ ጋጢአት ለርቶ ንስሐ ላይገቡ መኖር ይቻላል» የሚል መልዕክትን ያስተላልፋል። በዚህም ቤተክርስቲያን የዓመጸኞች መናከሪያ ትሆናለች። አግዚአብሔርን በመፍራት መመላለስ ይቀንሳል።

ማጠቃለያ

- ✚ ተበድሎ ይቅር አለማለት ተበዳይ በመንፈሳዊ ሕይወቱ ከአግዚአብሔር ጋር ያለውን መልካም ግንኙነት ያበላሻል፤ ሥነልቦናዊ ቅውስን ያስከትላል፤ የጤና መታወክን ያመጣል እንዲሁም ከሰዎች ጋር ያለው ግንኙነት አርኪ እንዳይሆን ያደርጋል።
- ✚ ይቅር አለመባባል በቤተክርስቲያን ሕይወት ላይ አሉታዊ ተጽዕኖን ያመጣል። ወንጀል እንዲስፋፋ በማድረግ አንጻርም የማሕበረሰቡን ሰላም ያናጋል።
- ✚ ይቅርታ አለመደራረግ ለወንጌል ተልዕኮ እንቅፋት ይሆናል። በዓለም ጩውና ብርሃን መሆን የተገባቸው ምዕመናን ይቅርታ መስጠትና መቀበል ከክብዳቸው ያለመነትን ወደ ክርስቶስ የማምጣት ኃይላቸው ይቀንሳል። በእርስ በርላቸው ጉዳይ ስለሚያዙም የሚመጡትን አዳዲስ አማኞችን ደቀመዝሙር ለማድረግ ትኩረት አይሰጡም። የአግዚአብሔር ኃይል በምዕመናን ጎብረት ውስጥ እንዳይገለጥ ያበራል።

የማሳሰል ጥያቄዎች

- (1) በራሳችሁ ሕይወት፣ በሌሎች ሰዎች ላይ እንዲሁም በቤተክርስቲያን ውስጥ የምዕመናን ክርስ በርስ ይቅር አለመባባል ያለከተለው አሉታዊ ውጤት ምን ምን እንደሆነ አሰላስሉ፤ ተነጋግሩበት።
- (2) ይቅር አለማለት ጉዳት እንዳለው አያወቁ በዎች ይቅርታ ለማድረግ የልብ መነሳሳት የሚያንሳቸው ለምን እንደሆነ ተጨባጭ ምሳሌዎችን በመጥቀስ ለማብራራት ሞክሩ።

በይቅርታ ላይ ተጽዕኖ የሚያደርጉ ነገሮች

ባለፉት ምዕራፎች ውስጥ ተበድሎ ይቅርታ ማድረግ የግል ውላኔ መሆኑን ተመልክተናል። ሆኖም አንዳንድ ጊዜ መልካሙን መንገድ ወይም አቅጣጫ አያወቁ ነገር ግን በዚያ መንገድ ለመሄድ ላይቻል ሲቀር አናስተውላለን። ይቅር ለማለት ወይም ላለማለት በተበዳይ ላይ ተጽዕኖ የሚያደርጉ የተለያዩ ምክንያቶች ይኖራሉ። በይቅርታ ሂደት ላይ አዎንታዊ ወይም አሉታዊ ተጽዕኖ የሚያደርጉ የተለያዩ ውስጣዊና ውጫዊ ሁኔታዎች ይኖራሉ። ከእነዚህም ዋና ዋናዎቹን በዝርዝር እንመለከታቸዋለን።

አንዳንድ ሰዎች ተበድለው ለበዳይ ይቅርታ ማድረግ ይችላሉ። አንዳንዶች ግን ቀላል በደል ደርሶባቸውም ለበዳይ ይቅርታ ማድረግ አጅግ ይከብዳቸዋል። ልዩነቱን ያመጣው ምንድነው? ይቅርታ ማድረግ ወይም መቀበል በተለያዩ ሁኔታዎች በአዎንታዊ ወይም በአሉታዊ መልኩ ይወስናል። ከእነዚህም የለዎች በብእና፤ ሥነልቦናዊ ሁኔታ፤ ሞራላዊ ፍልቀ-ለሜት፤ የሚኖራቸው ተስፋና በሰራላቸው ያላቸው ምስል የሚጠቀሱ ናቸው።

የሰብእና ልዩነት፡- በለብዓዊ ግንኙነት ውስጥ ይቅርታን ለመለማመድ ሰብእና ከፍተኛ ሚና ይጫወታል። ሰብእና ምንድነው? ሰብእና የእያንዳንዱ ሰው የተለየ ባሕርይ ነው። እያንዳንዱ ሰው የሚያስብበት አንድ ነገር ሲሆን ለሜቱን የሚገልጽበትና አንድን ነገር የሚያከናውንበት የራሱ የሆነ ዘይቤ ወይም ልማድ አለው። በሰብእና በይቅርታ ላይ ተጽዕኖ የሚያመጣበት መንገዶች አያሌ ናቸው። ከእነዚህም የሚከተሉት አንደ ምሳሌ የሚጠቀሱ ናቸው።

አይታን በመወሰን፡- ሰብእና ተበዳይ ወይም በዳይ በግንኙነት ውስጥ ስለደረሰበት ወይም ስለደረሰው በደል እንዲሁም ስለ ይቅርታ የሚያስብበትን እይታ ይወስናል። የአንዳንድ ሰዎች እይታ አሉታዊ ጎን በማየት የተቃኘ በመሆኑ በሕይወታቸው ውስጥ ለተከሰቱ ነገሮች አዎንታዊ ገጽታን ማየት ይላናቸዋል።

የአስተሳሰብ ዘይቤን በመቃኘት፡- የአንድ ሰው ሰብእና በግንኙነት ውስጥ ስለተፈጸመው ሁኔታ ደግሞ መልሶ መሳልሶ እንዲያስብ ወይም ችላ እንዲለው በማድረግ ተጽዕኖ ያደርጋል። አንዳንድ ሰዎች አንድን ነገር በአነርሱ ላይ የተፈጸመውን በደል ደጋግመው እያነሱ ከራሳቸው ጋር ያወራሉ። ሌሎች ጉዳዮቻቸውን ሁሉ አርግፍ አድርገው ይህን ጉዳይ ዋና አጀንዳቸው ያደርጋሉ። ሌሎች ሰዎች ደግሞ በተቃራኒው ሰዎች በአነርሱ ላይ የሚፈጽሙትን ነገር ችላ በማለት ያልፋታል።

አጸፋዊ ምላሽን በመወሰን፡- ሰብእና የተከሰተውን የግንኙነት ችግር በለላማዊ ሁኔታ ለመፍታት ወይም የበቀል አርምጃ ለመውለድ የሚያነሳስ

ውስጣዊ ዝንብሌ ነው። ተመሳሳይ በደል የተፈጽሞባቸው ሁለት ሰዎች ከስብእናቸው ልዩነት የተነሳ የሚሰጡት መልስ የአንዱ አዎንታዊ የሌለው ደግሞ አሉታዊ እርምጃ ሊሆን ይችላል።

የሰሜት አገላለጽ በይበን በመወሰን፡- ስብእና ሰዎች ከሌሎች ጋር ባላቸው ግንኙነት በደል ሲፈጽሟቸው የሚፈጠርባቸውን ፍልቀ-ሰሜቶች የሚገልጹባቸውን መንገዶች ይወስናል። አንዳንዶች መጥፎ የሆኑ ሰሜቶችን በውስጣቸው በመያዝ ምላሽ ሲሰጡ ሌሎች ደግሞ ወዲያውኑ የተሰማቸውን ሰሜት ይገልጻሉ። ሰሜታቸውን ቶሎ የሚገልጹ ሰዎች ለሌሎች ምንም ጥንቃቄ ሳያደርጉ በተሰማቸውና በመስላቸው መንገድና ጥልቀት ሲገልጹ ሌሎች ደግሞ ሰዓውዱ ገንቢ በሆነ መንገድ ሰሜታቸውን ይገልጻሉ።

ይቅርታ ለማድረግ የሚረዱ ባሕርያት

ይቅርታ ለማድረግም ሆነ ለመቀበል የሚያስችላቸውን የስብእና ዓይነቶች በዝርዝር ከማወቅ ይልቅ በይቅርታ ላይ አዎንታዊ ተጽዕኖ የሚኖራቸውን የስብእና ዓይነቶች ማወቁ በተሻለ ሁኔታ ራሳችንን እንድንሰውጥ ስለሚረዳን መልካም የሆኑትን የስብእና ዓይነቶች እንመለከታለን።

ራስን በሌሎች ሰዎች ሥፍራ ማስቀመጥ መቻል፡- የሌሎችን ሰሜት የመጋራት ችሎታ ነው። እንዳንድ ሰዎች ከራሳቸው ሁኔታ ወጥተው የሌሎች ሰዎችን ሁኔታ የመረዳትና ከዚህ መረዳትም የተነሳ እነርሱን ለመርዳት መነሳሳት ይኖራቸዋል። ተበዳይ ሆኖ በራስ ላይ የደረሰውን በደል ከማስላለፍና የተፈጸመውን ኪሣራ ከመቁጠር አልፎ በዳይ ይህን በደል በመፈጸሙ በውስጡ አየተሰማመደ ያሰውን የሥነልቦና ቀውስ በመረዳት ይቅርታ ለማድረግ ፈቃደኛ ይሆናሉ።

ራሳቸውን በሌሎች ሥፍራ የማስቀመጥ ችሎታ ያላቸው ሰዎች በዳይ ይቅርታ ሲጠይቃቸው ርኅራኄን ያሳያሉ። በበዳይ ላይ የሚጨክን ልብ የላቸውም። በብዓዊ ርኅራኄ ይሰማቸዋል። ይህ ዓይነት ችሎታ የሚመጣው የሌሎች ሰዎችን እባብና ሰሜት ከማወቅ ነው። እነዚህ ሰዎች የሌሎችን የአስተሳሰብና የሰሜት ሁኔታ «የማንበብ» ተስጥቶ አላቸው። ብዙዎች ይህን ዓይነት ባሕርይ «ራስን በሌላ ሰው ጫማ ውስጥ ማስገባት» ይሉታል። በዳይ ይቅርታ ሲጠይቅ «አባብህ ገብቶኛል፤ አንተ ማለት የፈለከው ነገር ግልጽ ነው» ብሎ ከመናገር ያለፈ ነው። በዳይ ባይናገርም እንኳ የሰውነት አንቅስቃሴዎችን ከግምት ውስጥ በማስገባት ሌላውን መረዳትም ይችላሉ።

ራስህን በሌሎች ሥፍራ ስታስቀምጥ አንተን በበደሉ ሰዎች ላይ ከመፍረድህ በፊት ስለሰዎቹ ሁኔታ ለመገንዘብ ትዕግሥት ይኖርሃል። በአእምሮ ውስጥ «እነዚህ ሰዎች ከፋዎች ናቸው፤ ስለነርሱ ምሕረት እይገባቸውም» ብሰህ ፍርድ ከመስጠትህ በፊት እነርሱን ወደዚህ ክፉ ንግግር ወይም ድርጊት የመራቸው ነገር ምን እንደሆነ ለማወቅ ጥረት ታደርጋለህ።

ሰዎች ከሚናገሩትና ከሚያደርጉት አባብና ድርጊት በስተደርባ የሆነ ምክንያት ይኖራቸዋል። ሰዎች ያሉ ምንም ምክንያት አንድን ነገር ያውም ከፋ የሆነውን ነገር በሰዎች ላይ አይፈጽሙም። እነዚህ ምክንያቶች ውስጣዊ ወይም ውጫዊ ሁኔታዎች ሊሆኑ ይችላሉ። «ይቅርታ ማድረግ በዳይን ለመረዳት ጥረት ማድረግንና ራስን በበዳይ ሥፍራ ማስቀመጥና በደሉን እንዲፈጽም ግፊትና ተጽዕኖ ያደረጉበትን ሁኔታዎች መገንዘብን ያካትታል።»³⁰ ለበዳይ ከልብ የሆነ ይቅርታ ለማድረግ ልብን የሚሞላ ግንዛቤ ማግኘት የሚያስፈልግበት ሁኔታ ይኖራል። በስብዓዊ ግንኙነት ውስጥ በሚደርስው በደል በዳይ ያንን ነገር ያደረገበትን መሠረታዊ ሐቆችን ማወቅ የሚመጣው እርስ በርስ እውነትን በመነጋገር ነው። በዚህ ዓይነት ንግግር ውስጥ የሚገኘው መረዳት ደግሞ ለበዳይ ርኅራኄ እንዲሰማን ያደርጋል፤ ርኅራኄው ደግሞ እርስ በርስ ይቅር ወደመባባል ያመጣል (ኤፌ.4:25-32)። ይህን ትምህርት በበፋት ቸርነት በሚለው ሥር እንመለከታለን።

ሌሎች ሰዎች በአንተ ላይ በደል የፈጸሙበትን ምክንያቶች በጥልቀት ማወቅ ብቻውን ወደ እውነተኛ ይቅርታ ላያመራ ይችላል። ይህ ትክክለኛ የሆነ ግንዛቤ አመርቂ የሆነ ውጤት የሚኖረው ከፍቅር ጋር ሲዋሃድ ነው። ግንዛቤ ያለፍቅርና ርኅራኄ ይቅርታን አያስከትልም። ስለዚህ በዳይ በደሉን በአንተ ላይ የፈጸመበትን ምክንያቶች በትክክል ማወቅህ የእርሱን ግንዛቤና ሰሜት በመረዳት ተገቢውን ምላሽ እንድትሰጥ ሊያግዝህ ይችላል። ያለፍቅር የሆነ ግንዛቤ ግን ክንቱ ነው (1ቆሮ13:1)።

ቸርነት፡- ለሰዎች በጎ የሆነውን ነገር ማድረግ ነው። ቸርነት ራስ ወደድኑትን የሚጸረር ተግባር ነው። ከሌሎች በሚታይ ወይም በማይታይ መልኩ ብድራትን ሳይፈልጉ ለሰዎች ከልብ የመነጨ መልካም ተግባር የማድረግ ባሕርይ ያላቸው ሰዎች ይቅርታን ለማድረግ የሚኖራቸው መነሳሳት ከፍተኛ ነው። ከተበደሉ በኋላ በዳይ በፈጸመው በደል ባይሰማውም ይቅር ይላሉ። «ፍቅር የራሱን አይፈልግም» የሚለውን ትምህርት ይቅርታ በማድረግም ይተገብራሉ።

ሰዎች ለሌሎች መልካም ድርጊት ሲፈጽሙ ደስ ይላቸዋል፤ የሰሜት እርካታን ያገኛሉ። በጎ ድርጊት መልካም ሰሜትን ሲያመጣ ይህን ሰማማኝነት ብሎ ሰዎችን መርዳት ግን የሚፈለገውን ውጤት አያመጣም። በጎ ድርጊት ቸርነት የሚሆነው ያን ማድረግ ትክክል መሆኑ ገብቶን ስናደርገው ነው። አንድ ነገር ትክክል በመሆኑ መደረግ እንደሚገባው የምናስብ ስንሆን ለሰዎች ይቅርታ ማድረግ ተገቢ በመሆኑ ለመተግበር ዝግጁዎች እንሆናለን።

³⁰ Tutu, D. P. 271

ይቅርታ ማድረግ ተበዳይን እንደሚጠቅም ባለፉት ምዕራፎች ውስጥ ተመልከተናል። ለራስ የሚጠቅም ነገርን ማድረግ እንዴት ቸርነት ሊባል ይችላል? የሚል ጥያቄ ሊነሳ ይችላል። የራስን ጥቅም ብቻ መሠረት በማድረግ በዳይን ይቅር ለማለት የሚፈልግ ለው በውስጡ የተሰማውን መጥፎ ስሜት ማውጣት ቢቻልም እንኳ በዚያ ሥፍራ መልካም የሆኑትን ስሜቶች መመላት አይቻልም። ጥላቻን አውጥቶ ፍቅርን ማስገባት አይቻልም። ጥላቻ የወጣበት ሥፍራ ለጊዜው ባደውን ይሆናል። ከጊዜ በኋላ ግን በለወች ያለመፈለግና ያለመወደድ ስሜት አየተሰማው ሥነልቦናዊ ቸግሮችን አያሳደግ ይሄዳል።

የበዳይ ሕይወት እንዲለመልም ከማስብ እንጾር ይቅርታ ማድረግ ይቅርታ አድራጊው ሳሌሎች ፍቅር ከመስጠቱ የተነሣ በጥላቻ ሥፍራ ፍቅር ለሰሚሞላ ከዚያ በኋላ በአዎንታዊ መንገድ ሕይወቱን መምራት ይቻላል።

የተብብር መንፈስ፡- በአብዛኛው ግንኙነት ዘላቂነት የሚኖረው ሁለት ወገኖች በመደጋገፍ አብረው ሲኖሩ ነው። በዚህ ሁኔታ ውስጥ አንዱ የሌላውን ድክመት አየሽፈን ይኖራሉ። የዚህ ተቃራኒ የሆነው የፋክከር መንፈስ በአንዳቸው ውስጥ ሲገባ አንዱ ሌላውን ለማሸነፍ ጥረት ያደርጋል። በደልን በፍቅር ከመሸፈን ይልቅ በደልን መቁጠርና በዳይን ለመኮነን፤ ራስን ግን ለማጽደቅ ትግል ይጀመራል። በማሸነፍ ትግል ውስጥ አንዱ የሌላው ያሰፈውን በደል አያነሳ ስሜቱን ይመታል። ይህ የፋክከር መንፈስ በለፈነበት ግንኙነት ውስጥ ይቅርታን መለማመድ አይቻልም።

የፍልቀ-ስሜት ስክነት፡- የፍልቀ-ስሜት ስክነት ያላቸው ሰዎች በለብዓዊ ግንኙነት ውስጥ መጥፎ ስሜቶችን የሚቀላቅሉ ድርጊቶች ሲፈጸሙባቸው ራሳቸውን በመቆጣጠር በተረጋጋ ሁኔታ ምላሽ ለመስጠት የሚችሉ ሰዎች ናቸው። ምቹትን በሚያሳጡና በሚያስጨንቁ ሁኔታዎች ውስጥ ሲሆኑ ስሜታውያን አይሆኑም። ለሁኔታዎች ምላሽ ሲሰጡ ከመጠን ያለፈ አጻፋ እንዲሰጡ የሚያነሳቸው ውስጣዊ ግፊታቸው አናሳ ነው። ለውነታቸው ራሱ ከውጭ ለመጣባቸው ስሜት ቀስቃሽ ነገሮች በዝግታ ምላሽ ይሰጣል።

የፍልቀ-ስሜት ስክነት ያላቸው ሰዎች በደል ሲፈጸምባቸው ቶሎ ብለው በግብታዊነት ምላሽ ከመስጠት ይታገላሉ። አጻፋዊ ምላሻቸው በተገቢው ግንዛቤ ላይ የተመሠረተ ይሆናል። መንፈሳዊ ስክነት ያላቸው ሰዎች ጠብ በማሳለብ፣ ጊዜ ሲያበርዱ ግልፍተኞች ግን የተነሳውን ጠብ ያቀጣጥላሉ (ምሳ15:18)። ይህን ዓይነት መልካም ባሕርይ ያላቸው ሰዎች በደል ሲፈጸም የሁለቱንም የጋራ የሆነ መሠረታዊ አውነታዎችን በመመልከት የተከሰተውን በደል ሁለቱንም በሚጠቅም መንገድ ለመፍታት እርምጃ ይወስዳሉ (የአብርሃምን ምላሽ መመልከት ይቻላል ዘፍ.13:8)።

ተበዳይ ለለበዳይ ዓላማ ያለው አይታ

ተበዳይ ይቅርታ ለማድረግ ወይም ባለማድረግ በዳይ በደሉን የፈጸመበትን ዓላማ ማወቅ ይፈልጋል። በተበዳይ አይታ ዓላማው ሆነ ብሎ

ለመጉዳት ሲሆን የሚኖረው ምላሽ የተለየ ነው። ይህን አሳብ ሊያብራራ የሚችል አንድ ምሳሌን እንመልከት።

ዳንሴ በአንድ ድርጅት ውስጥ ተቀጥራ ትሠራ ነበር። ነፍሰጡር ሆኖ በመስክ ሥራ ላይ ተሰማርታ አያላች ምጥ መጣባት። እርሱም ባላችበት አካባቢ ክሊኒክ እንጂ ሆስፒታል ባለመኖሩ ወደ አለቃዋ ደውላ መኪና እንዲላክላት ተጠይቃለች። አለቃዋም እርሱን ወዳሳችበት ሥፍራ መጥቶ ወደ ሆስፒታል የሚወስዳት መኪና እንደሌለ በመግለጽ አላታዊ መልስ ይሰጣታል። ዳንሴ ምንም አማራጭ ሰላይነበራት በአቅራቢያዋ ወደሚገኘው ክሊኒክ ትሄዳለች። የሕጻኑ አመጣጥና የእርሱን ጤንነት ውስብስብ የሆነ ችግር ሰላነበረው በዚያ የነበሩ የጤና ባለሙያዎች ሊረዱለት አልቻለም። ዳንሴ እንደ ምንም ብትገላገልም የሕጻኑ አንጎል በወሲድ ሂደት ውስጥ ተጎዳ። ዛሬ ዳንሴ አንጎሉ ከተጎዳ ልጅ ጋር ትኖራለች። ዳንሴ በዚያ ሁኔታ ውስጥ አያላች እርዳታ ማግኘት መብትዋ ነበር። ድርጅቱ ይህን ይፈቅዳል። ግን የእርሱን አለቃ አምቢ በማለቱ ከእርሱ ጋር ሁልጊዜ የሚኖር ችግር ተፈጠረ።

ዳንሴ ለለልጅዋ የወደፊት ሕይወት ስታሰብ ሁልጊዜ እምባዋ ይፈላል። ለቀድሞ አለቃዋም የሚሰማት ስሜት እጅግ ክፉ ነው። እንዳንድ ጊዜ እርሱን ለመግደል ታስባለች። በውስጥዋ የሚፈራረቁ ክፉ ስሜቶች ሕይወትዋን በምትፈልገው አቅጣጫ እንዳትመራ እንቅፋት አየሆነባት መጣ። የሕይወት ትርጉምና ጣህም ጠፋባት። የቤተክርስቲያን አባልነትዋንና በእሑድ አምልኮ መምጣትን እላቋረጠችም። ነገር ግን ወግና ሥርዓትን ከመፈጸም ይልቅ እንደ ዱሮ የሚሰጣትን እርካታና ደስታ አየሰጣት አይደለም።

ሰዎች በደል በሚፈጽሙበት ጊዜ ተበዳይ የሚኖረው አይታ ይለወጣል። በደል የተበዳይን አይታ የመለወጥ ጋይል አለው። እንዳንድ ጊዜ ተበዳይ ለለበዳይ የሚኖረው አይታ ትክክለኛ አለመሆኑ ብቻ ሳይሆን ከመጠን በላይ የተጋነነና በዳይን አንድ አጋንንት የሚቆጠር ይሆናል።

ዳንሴ ያላችበት ሁኔታ ስለአለቃዋ መልካም አይታ እንዲኖራት የሚያደርግ አይደለም። እንዳንድ ጊዜ ስለእርሱ የሚሰማትን ስሜት ለመተው ታስባለች። ነገር ግን ልጅዋን ስታይ በዳዋን «ግደይ ግደይ» የሚል ስሜት ይሰማታል። ዳንሴ ግን አለቃዋ ይህን በደል የፈጸመበትን ሁኔታ ለመገንዘብ አልቻለችም። የሆነውን ነገር ከራስዋ እንጂ ከእርሱ አይታ ተመልክታ የተሰየ ግንዛቤ ለማግኘት የምታደርጋቸው ጥረቶች ቢኖሩ እንኳ በመንገድ ላይ ይከሸፋሉ። ብቻ ሁልጊዜ እርሱን ከሰዎች ሁሉ የከፋዎች ከፋ እንደሆነ ታስባለች። ይህ ለው ከፋና ደጉን በማያውቅ በየሆህ ሕጻን ላይ እንዲህ ዓይነት በደል በመፈጸሙ ምንም ይቅርታ የማይገባው ሰው እንደሆነ በአሳብዋ ደምድማለች።

ተበዳይ በሰደረሰበት በደልና በደሉን ስላደረሰው ሰው የሚኖረው ግንዛቤ ይቅርታ በማድረግና በመቀበል ላይ ተጽእኖ ያመጣል። ተበዳይ የተፈጸመበት በደል ላይ ታቀደበት በድንገት የተከሰተ መሆኑን ከተገነዘበ ስበዳይ ይቅርታ ለማድረግ ፈቃደኛነቱ ይጨምራል። ነገር ግን የተፈጸመው በደል ሆን ተብሎ ታቅዶበት እርሱን ለማጥቃት እንደ ተደረገ ከተመለከተ ይቅርታ ለማድረግ የሚኖረው የልብ መነሳሳት አናሳ ይሆናል።

ከላይ ከተጠቀሰው ታሪክ የዳንሴ አስቃ በሥራ ላይ ባላቸው ግንኙነት ለእርሳዎ ጥሩ አመለካከት አልነበረውም። ሆን ብሎ እርቦዎን ለመበደል ባያቅድም ለእርሳዎ መልካም ነገርን ለማድረግ የልብ መነሳሳት አልነበረውም። ከዚህም የተነሣ ለእርሳዎ የሚገባችን ነገር ለማድረግ ደንታ ቢቦ ሆነ። ስለዚህ በደሉ የተፈጸመው በድንገት ላይሆን በእውቀት ነበር። የእርሳዎ ልጅ እንዲህ ይሆናል ብሎ መገመት ባይችልም ግን በእርሳዎ ላይ ጉዳት ሊደርስ እንደሚችል ማሰብ ይችል ነበር። ዳንሴ የአስቃዎን እርምጃ በሁኔታዎች በማመካከት በለውር የማጥቃት እርምጃ እንደሆነ ተገነዘበች። ስለሆነም እርሱን ይቅር ለማለት ውስጣዊ አቅም አጣች።

የተፈጸመው በደል መጠን

የእግዚአብሔር ሕዝብ እርሱ ከሰጣቸው ትዕዛዛት ውጭ በመሄድ የማይገቡ ነገሮችን በፈጸሙ ጊዜ እግዚአብሔር «በእነዚህ ነገሮች ይቅር የምልሽ እንዴት አድርጌ ነው?» (ኤር5:7) በማለት የተናገረበት ወቅት ነበር። እግዚአብሔርም ሕዝቡን በደላቸው እጅግ በዝቅል እንዴት ይቅር እላችኋለሁ ይላል።

በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ የተፈጸመው በደል የሚኖረው ከብደትም በይቅርታ ላይ ወሳኝነት አለው። በተበዳይ ላይ የደረሰው በደል በእርሱ እይታ ቀላልና ብዙ ሁለንተናዊ ጉዳት ያላደረሰ ወይም የማያደርስ ከሆነ ይቅርታ ማድረግ ይቀላል። የተፈጸመው በደል ውስብስብና የሚያደርሰውም ጉዳት ከፍተኛ ከሆነ ይቅርታ ማድረግና መቀበል አስቸጋሪ ፈተና ይገጥመዋል። ከበደል መጠን ጋር በተያያዘ ሁኔታ በዳይ ተበዳይን ይቅርታ የሚጠይቅበት እቀራረብ ተበዳይ ሊወለደው በሚገባው ተገቢ እርምጃ ላይ ተጽዕኖ አለው።

ዳንሴ ላይ የደረሰው በደል በእንድ ጊዜ ተደርጎ ሊረሳ የሚችል ጉዳይ አይደለም። የእርሳዎ በሕይወት መኖር ለጥቂት ከምት እንደ መትረፍ ያህል ነው። ይህም ብቻ ሳይሆን በወሊድ ጊዜ የተጎዳው ልጅዎ እካል ጉዳተኛ ሆኖ ከእርሳዎ ጋር ይኖራል። የልጅዎን ሕይወት ዕለት ዕለት ለትመለከትና በሕይወትዎ ታስብ የነበረውን ራእይዎን ከግብ እንዳታደርስ ከፍተኛ እንቅፋት እንደሆነባት ለትረዳ ሕይወት ጭልም ይልባታል። ይህ በደል የጎዳው እንድን ለው ብቻ ሳይሆን እናትና ልጅ እንዲሁም መላውን ቤተሰብ በመሆኑ ያስከተለው ጉዳት ፈርዶብዙና ጥልቅ ነው። ዘዚህ ዓይነት ሁኔታ ውስጥ ሆኖ ይቅር ማለት ይከብዳል።

በአንት ላይ የተፈጸመው በደል በሕይወትህ መለወጥ የማትችለው ዓይነት ቁስል ወይም ጠባላ ፈጥሮ ከሆነ ይህን ከመቀበል ውጭ ሌላ ገንቢ እማራጭ እርምጃ የለም። እንዳንድ ጊዜ እንዲህ ዓይነት ሁኔታ ሊደርሰብህ ጊዜ ወለደህ ሐዘንን በመግለጽ ሂደት ውስጥ ማሰፍ ጠቃሚ ነው። ሁኔታውን በመቀበልና በተገቢው መንገድ ሐዘንህን በመግለጽ የምታደርገው ይቅርታ ዘላቂነት ያለውና ፈውስን የሚያጠጣ ይሆናል።

በደልን ማሳለል

ከተበዳይ እይታ እንጻር የሚታየው ሌላው የግንዛቤ ሁኔታ በደልን ማሳለል ነው። በሰብዓዊ ግንኙነት ውስጥ የተፈጸመውን በደል መልሶ መላልሶ ማሰብ፣ በእእምሮ ሥዕላዊ መግለጫን ማለቀመጥና ያለፈውን ሁኔታ እሁን እንደሆነ በማሰብ መንቀሳቀስ በተፈጥሮ የሚመጣ ክለተት ነው። ግንኙነቱ ለሕይወታችን አስፈላጊ በመሆኑ በእእምሮአችን ወደ ጌላ ተመልሰን እንቃኘዋለን። በሕይወታችን የተፈጸመውን በደል በእእምሮአችን መልሰን መላልሰን ማለብ የሚያስከቱላቸው ተጽዕኖዎች እሱ። እነርሱም ፦

- > ያለፈውን ነገር በማሳለል እሁን እየሆነ ያለ ይመስለንና ያለጩንቀናል። ሕይወታችንን ይወጥራል፤ ምቹት ያሳጣናል።
- > በሕይወታችን ላይ በደል ያደረሰውን ሰው እንዳንቀርብ እንቅፋት ይሆንብናል። በውለጣችን የተፈጸመው ሁኔታ ትኩሰ በመሆኑ ለሜታችን ከበዳይ ጋር እንዳንገናኝ ይፈልጋል። ከዚህም የተነሣ ከእርሱ ጋር በእካል ለመገናኘት የሚኖረን ፍላጎት ዝቅተኛ ይሆናል።
- > ያለፈውን ግጭት ወይም በደል ማሳለል ለሜታችን እንዳይረገብ ያደርጋል። ለሰ በደሉ ባለብን መጠን በውለጣችን የቁጣ ለሜቱ እየጋለ ይሄዳል። በዚህም ሁኔታ በዳይን ለመቀበል የሚኖረን የልብ መነሳሳት ከፍተኛ ይሆናል። በደልን ማሳለል የበቀል ለሜታችን እንዲጨምር ከማድረጉም በላይ በድርጊትም የማጥቃት እርምጃ እንድንወስድ ያደርገናል።

ከላይ በተጠቀሰው ምሳሌ ዳንሴ በእርሳዎ ላይ የደረሰውን በደል መርላት ይቅር ማለት ያልቻለችበት እንዴ ነጥብ የበደሉን ጉዳት ዘወትር ታየዋለች፤ ልጅዋ እንደ ማንኛውም ልጅ መሆን ሊችል በደረሰበት ሁኔታ ራሱን መቻል እቅቶት በሌሎች ለዎች እርዳታ ላይ ጥገኛ ሲሆን ለታይና በተለይ ወደፊት እርሳዎ ከእርሱ ጋር በማትሆንበት ጊዜ እንዴት ሊሆን እንደሚችል ለታሰብ ለለበደሉ ታለባለች። ከዚህ ሁኔታ የተነሣ ዘወትር ለላምታሰሳለው በእርሳዎ ዘንድ በደሉ ሁልጊዜ ትኩሰ ነው።

በደሉ የተፈጸመበት የግንኙነት ሁኔታ

ተበዳይና በዳይ ያላቸው ግንኙነት ዓይነትና ጥልቀት በይቅርታ ላይ ቀጥተኛ የሆነ ተጽዕኖ አለው። በሁለቱ ወገኖች መካከል ያለው ግንኙነት በጣም የተቀራረበና ጥልቀት ያለው ከሆነ በመካከላቸው የተፈጸመውን በደል በይቅርታ በማስወገድ ወደፊት ግንኙነታቸውን ለመጠበቅ የሚኖራቸው ዓላማ ከፍተኛ ይሆናል። በደል ስለተፈጸመ ብቻ ግንኙነታቸውን ለማፍረስ አይፈልጉም። በግንኙነታቸው ደስተኛ ጭኑ፣ ጥልቅ ኅብረት ያላቸው ወገኖች በደልን በይቅርታ ያስወግዳሉ።

በመልካም ግንኙነትና ይቅርታ በማድረግ መካከል አዎንታዊ የሆነ ትላለር አንዲኖር ምክንያት የሆኑ ነጥቦች ይኖራሉ። ከእነዚህም የሚከተሉት የሚጠቀሱ ናቸው። እነርሱም፡-

ለግንኙነቱ የተከለለው ዋጋ፡- በመልካም ግንኙነት ውስጥ የሚኖሩ ለዎች ኅብረታቸው ዘላቂነት እንዲኖረው ለሰሚፈልጉ በደልን በይቅርታ ያልፋሉ። ለግንኙነቱም የከፈሉት ብዙ ነገሮች ስለሚኖሩ በቀላል ምክንያት ሕይወታቸውን የለጡበትን ግንኙነት ማፍረስ አይፈልጉም።

በግንኙነቱ የሚገኘው ብድራት መጠን፡- በጥሩ ግንኙነት ውስጥ የሁለቱ ወገኖች አሳብና ዓላማ የተዋሐደ ነው። ሁለቱም የጋራ የሆነ ዓላማ ይኖራቸዋል። ይህን የወል የሆነውን ዓላማቸውንና ፍላጎታቸውን ከግብ ለማድረስ አንዱ የሌለውን ወገን መኖር ይፈልጋል። በዚህ ዓይነት ሂደት ውስጥ ሁለቱም ወገኖች ተጠቃሚ ይሆናሉ። አብረው ሆነው የሚያገኙት ጥቅም አያንዳንዳቸው ለግንኙነቱ ከሚከፍሉት ዋጋ ወይም መስዋዕትነት የሚበልጥ አንደሆነ በሰሚያስቡ አንዱ ሌላውን ሲበድል በይቅርታ በደሉን በማስወገድ ኅብረታቸውን ይቀጥላሉ።

ማንኛውም ለው እርካታንና ደስታን የሚለማመድበትን ግንኙነት እንዲሁ በቀላሉ ማፋረጥ አይፈልግም። በተቻለ መጠን እንዲህ ያለውን ኅብረት ለመጠበቅ ማንኛውንም ገንዘብ የሆኑትን ለብዓዊ እርምጃዎችን ይወስዳል። በዳይ ለፈጸመው በደል ይቅርታ በመጠየቅ ተበዳይ ደግሞ ይቅርታ በማድረግ ይተባበራሉ። አንዳንድ ጊዜ ደግሞ ተበዳይም የመጀመሪያ እርምጃ በመውሰድ ሁኔታውን የሚያስተካክልበት ጊዜም ይኖራል።

በደልን ከበዳይ ደካማ ጎን ጋር ማያያዝ፡- በመልካም ግንኙነት ውስጥ የሚኖሩ ለዎች እርስ በርስ የመተዋወቃቸው መጠን ከፍተኛ ነው። አንዱ የሌለውን ወገን ውስጣዊ አሳብ፣ ለሜትና ዓላማ በግልጽ ያውቃል። በመካከላቸው እርስ በርስ መደባበቅ አይኖርም። ከዚሁ አንጻር አንዱ የሌለውን ወገን ደካማ ጎን ስለሚያውቅ የተፈጸመው በደል ከምን ሁኔታ ተነስቶ እንደተፈጸመ በአዎንታዊ መንገድ ስለሚረዳ ቀና የሆነ ግንዛቤ በመያዝ ይቅርታ ለማድረግ ይነሳሳል።

የበዳይን ዓላማ በበጎ ሁኔታ መተርጎም፡- ደበታና እርካታ ባለበት ግንኙነት ውስጥ በደል ሲፈጸም ተበዳይ በገንዘብ ሁኔታ በተለይም ለራሱ

ጥቅም እንደሆነ ይረዳል። ጥልቀት በሌለው ግንኙነት ውስጥ ያሉ ለዎች እንዲ የሌለውን ንግግርና ድርጊትን «ሰራሊ ጥቅም ነው እንዲህ ያለው ወይም ያደረገው» ብሰው የመቀበላቸው ሁኔታ እናሳ በመሆኑ ጥቂት ንግግር ወይም ድርጊት በመጥፎ ነገር ተተርጉሞ ግንኙነታቸው ሲባላሽ ይችላል።

መልካም ግንኙነት ውስጥ በደል ሲፈጸም በዳይ ስለፈጸመው በደል የተሰማውን የበደለኛነት ስሜት የመግለጽና ይቅርታም የመጠየቅ ሰፊ ዕድል አለው። የፀፀት ስሜቱን በንግግር ወይም ንግግራዊ ባልሆኑ መንገዶች በመግለጽ ሁኔታውን ለማስተካከል እርምጃ መውሰድ ይችላል።

ማጠቃለያ

- ✦ ተበድሎ ይቅር አለማለት የተበዳዩን መንፈሳዊ ሕይወት ያበላሻል፤ ሥነልቦናዊ ቀውስን ያስከትላል፤ የጤና መታወክን ያመጣል እንዲሁም ከለዎች ጋር ያለው ግንኙነት እርኪ እንዳይሆን ያደርጋል።
- ✦ ይቅር አለመባባል በቤተክርስቲያን ሕይወት ላይ አሉታዊ ተጽዕኖን ያመጣል። ወንጀል እንዲሰፋፋ በማድረግ አንጻርም የማሕበረሰቡን ሰላም ያናጋል።
- ✦ ይቅርታ አለመደራረግ ለወንጌል ተልዕኮ እንቅፋት ይሆናል። በዓለም ጨውና ብርሃን መሆን ሲገባቸው ምዕመናን ይቅርታ መስጠትና መቀበል ሲከብዳቸው ያላመኑትን ወደ ክርስቶስ የማምጣት ጋይላቸው ይቀንሳል። በእርስ በርሳቸው ጉዳይ ስለሚያዙም የሚመጡትን እዳዲስ እማኞችን ደቀመዝሙር ለማድረግ ትኩረት አይሰጡም። የእግዚአብሔር ጋይል በምዕመናን ኅብረት ውስጥ እንዳይገለጥ ያስራል።

የማለላለል ጥያቄዎች

- (1) በራሳችሁ ሕይወት፣ በሌሎች ለዎች ላይ እንዲሁም በቤተክርስቲያን ውስጥ የምዕመናን እርስ በርስ ይቅር አለመባባል ያስከተለው አሉታዊ ውጤት ምን ምን እንደሆነ አሳስቡ፤ ተነጋግሩበት።
- (2) ይቅር አለማለት ጉዳት እንዳለው እያወቁ ለዎች ይቅርታ ለማድረግ የልብ መነሳሳት የሚያንሳቸው ለምን እንደሆነ ተጨባጭ ምሳሌዎችን በመጥቀስ ለማብራራት ሞክሩ።

በይቅርታ ሂደት ውስጥ የሚታዩ እርምጃዎች

በሰዎች ቸልተኝነት ወይም ሆነ ብሉ በተፈጸመው በደል ተጎድተው በዳይን ይቅር ማለት ቀላል ነገር አይደለም። ለበዳይ ይቅርታ ማድረግ ቀላል ሆኖ የሚታየው የሚወራው ሰለሌላ ሰው ሊሆን ነው። በደል ሰፊ እርምጃዎች ይቅርታ ማድረግ ምን ያህል ከባድ እንደሆነ የሚታወቀው በራስ ላይ ሲደርስ ነው።

ሲ ኤስ ሌውስ የተባለ ጸሐፊ ሰዎች ይቅርታ ማድረግ መማር አስፈላጊ እንደሆነ ይናገራል። እንደ ሰው ሂሳብ ለመማር በሚጀምርበት ጊዜ እጅግ ውስብስብ ከሆነው ሂሳብ አይጀምርም። በመጀመሪያ የሚማረው መደመርንና መቀነስን ነው። ከዚያም ከባድ የሆኑትን ነገሮች ስመሥራት ይዘጋጃል። በተመሳሳይ ሁኔታ ይቅርታ ማድረግን በቅርባችን ከሚገኙ ሰዎች ለምሳሌ ከትዳር ጓደኛችን መጀመር እንችላለን። የትዳር ጓደኛ ወይም ወላጅ በእኛ ላይ ስለተናገሩት ወይም ስለፈጸሙት በደል ይቅር ማለትን ከጀመርን በእነርሱም ሆነ በሌሎች ለሚደርስብን በደል ይቅርታ ማድረግን እንስማማለን በማለት ያብራራል።³¹

ቮልፍ የተባለ የሥነመስኮት መምህር ይቅርታ በቀላሉ የሚፈጸም ተግባር እንዳልሆነ ይገልጻል። ሰው ስለ ይቅርታ በሚያስብበት ወቅት በውስጡ የሚሰማው ስሜት መልካም አይደለም። «እያንዳንዱ ተበዳይ በውስጣዊ ልቡ ውስጥ ስለ በዳይ በሚያስብበት ጊዜ በቁጣ ይገነፍላል፤ ፈውስ ያላገኘው የሰቃይ ድምጽ ይሰማል» በማለት ተናገሯል።³² በእኛ ላይ በደል በሚፈጸምበት ጊዜ በውስጣችን የሚፈጠረው መጥፎ የሆኑ ስሜቶች ተፈጥሮአዊ ናቸው።

ለበደሉን ሰዎች ይቅርታ ማድረግ በሂደት ወደ ሙላት የሚመጣ ክስተት ነው። ለእንዳንዶቻችን ሂደቱ እጭር ጊዜ ሲወስድ ለሌሎቻችን ደግሞ ረጅም ጊዜን ይፈጃል። በእኛ ላይ ሆነ ብዙው በደል የፈጸሙትን ሰዎች ይቅር ማለት እንዲሁ በቀላሉ በተፃምር በእንደ ጊዜ የሚፈጸም ላይሆነ ውስጣዊ ትግልን ማሸነፊን ይጠይቃል። የበደሉንን ሰዎች ይቅር ማለት የምንችለው ውስጣዊ ትግላችንን ካሸነፍን በኋላ ነው።

ሰዎች በእኛ ላይ ከፈጸሙት በደል የተነሣ በሕይወታችን የተፈጸመውን ቁስል እያየን ከሚሰማን የጥላቻ ስሜት መላቀቅ ትግል ነው። የጥላቻችን ኃይል መስበር ምናልባትም ባልስተራን ከመስበርም ላይከብድ እይቀርም። በእንደ ጊዜ ትንሽ ነገር እየሸረፉ ወደ መስበር ደረጃ መድረስ ይቻላል። ይቅርታ ማድረግ በበደሉ ምክንያት በደረሰብን የሕይወት ቁስል ፈውስ ጋር

የተያያዘ በመሆኑ ይቅር ማለታችን ከውስጣዊ ፈውስ ሂደት ፍጥነት ጋር አብሮ ይሂዳል። ፈውስ ቶሎ ቶሎ ከሂደልን በዳይን ይቅር ማለትም በቶሎ ሊሆን ይችላል። ፈውስ ከዘገየ ደግሞ ከልብ የሆነ እውነተኛ ይቅርታ ማድረጉም ይዘገያል። በበደል ምክንያት የመጣው ቁስል ግን ቀስ በቀስ እንጂ በእንደ ጊዜ አይፈውስም። በዚህ ሂደት ውስጥ ተበዳይ ከእንቅልፍ እንደሚነቃ ዓይነት ሰው በየዕለቱ ይቅርታ ሊያደርግ በሕይወቱ ውስጥ ሊመጡ የሚችሉትን በረከቶች ያስላስላል። ሁኔታዎችን በከፋ ጎናቸው ብቻ ከመመልከት በጎ ጎናቸውንም ማስሰ ይጀምራል። ከዚህም የተነሣ ቁስሎቹ እንዲፈውሱበት በትጋት መሥራትን ይቀጥላል። ትናንት በሕይወቱ ከገጠሙት ክፉ ነገሮች ጋር ስላምን በመፍጠር የነገውን ሕይወቱን በመልካም ሁኔታ ለመምራት ቆራጥ ውሳኔን ያደርጋል። ያን ጊዜ ከልብ የሆነ ይቅርታ ይገኛል።

ሰዎች ተበድሰው ይቅርታ ለማድረግ የሚያልፉባቸው ደረጃዎች አሉ። የእነዚህ ደረጃዎች ስፋትና ጥልቀት እንደ በደሉ ዓይነት እንዲሁም እንደ ተበዳዩ ስብእና የሚወስን ይሆናል። እነዚህ ደረጃዎች የሚከተሉት ሊሆኑ እያንዳንዱ ተበዳይ በተጠቀሱት ቅደም ተከተሉት ያልፋል ማለት አይደለም። ቅደም ተከተላቸው ላይጠበቅ እንዲሁም ሁሉም ሰው እያንዳንዱን ነጥብ የግድ ተግባራዊ ማድረግ አስበትም ማለት አይደለም። ሆኖም እነዚህ ነጥቦች ተበድሎ ይቅርታ በመስጠትና በመቀበል ሂደት ውስጥ የሚከሰቱ መሆናቸውን እንደ እቅጣጫ ጠቋሚ መሣሪያዎች ለማስቀመጥ ነው።

◆ በቁጣ ስሜት መሞላት

ሰዎች በሚወዱትና በሚቀርቡት ሰው በደል ሲደርስባቸው ምን ይሰማቸዋል? መቼም የደስታ ስሜት እንደማይሰማቸው የታወቀ ነው። በደል የተፈጸመበት ሰው ያዝናል፤ ሕይወቱ በቁጣ ስሜት ይሞላል። ቁጣ የውስጣዊ መንዳት፤ ፍርሃት፤ ሐዘንና ግራ መጋባት ምልክቶቹ ናቸው። በበደሉ ምክንያት የደረሰው ቁስልና ጉዳት ቶሎ ብሎ ባይወገድም ይቅርታ ግን ቁጣን ስተገቢ መንገድ በመግለጥ ፈውስ ለማግኘትና የተበላሸውን ግንኙነት ለማደስ ዓይነተኛ መሣሪያ ነው። ተበዳይ ወደዚህ ግንዛቤ የሚደርሰው በሂደት እንጂ በደሉ በተፈጸመ ማግስት አይደለም።

ይቅርታ በሂደት የሚፈጸም ክስተት ከሆነ መጽሐፍ ቅዱስ «በቁጣችሁ ላይ ፀሐይ አይግባ» (ኤፌ.4:26) የሚለው አላብ እንዴት ተግባራዊ ሊሆን ይችላል? መጽሐፍ ቅዱስ በክርስቶስ ያመኑ መቆጣት የለባቸውም አይልም። ነገር ግን ቁጣ ዓይነት እንዳለው ያስተምራል። የጽድቅ የሆነ ቁጣ እንዳለ ሁሉ የጽድቅ ያልሆነ ቁጣ እንዳለ ያስተምራል። በክርስቶስ እምኖ እርሱን መከተል የሰዎችን ፍልቀ ስሜት ምውት እያደርግም። እማኞችም እንደ ማንኛውም ሰው ይደሰታሉ፤ ያዝናሉ፤ ይቆጣሉ፤ ይፈራሉ። በሰዎች ውስጥ ያለው ስሜት ዓይነቱና መጠኑ ይለያይ እንጂ በክርስቶስ ተከታዮችም ዘንድ መኖሩን መረዳት በሚፈጠርብን ስሜቶች ግራ እንዳንጋባ ይረዳናል። አዲስ ልደት ፍልቀ ስሜት እንዳይኖር ባያደርግም ግን በእገላለጹ ላይ እዎንታዊ የሆነ ተጽዕኖ ይኖረዋል። እማኝ ፍልቀ ስሜቱን በሚገልጥበት ጊዜ በልክ

³¹ Lewis, C.S. (1977). *The Joyful Christian*. A Touchedstone Book., P.142.

³² Wolf, M. (1996). *Exclusion & Embrace*. Abingdon Press. P.120.

ያደርጋል። ልኩ ምንድነው? ቢባል ደግሞ ራስንና ሌሎች ሰዎችን በማይጎዳ መልኩ እንዲሁም ለአግዚአብሔር ክብርን በሚሰጥ መንገድ ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ አትቆጡ አይልም፤ ነገር ግን ቁጣ በሚኖርበት ጊዜ ሦስት ነገሮችን ማስተዋል ተገቢ እንደሆነ ያስተምራል። እነርሱም ከዚህ በታች በዝርዝር ቀርበዋል።

(1) ጋጢአት አታድርጉ፡- መቆጣት እንደ ትዕዛዝ የተሰጠ ባይሆንም በአማኞች ሕይወት ሊከሰት ይችላል። አማኝ ቢቆጣም በቁጣው ውስጥ የማይፈለገው ጋጢአትን መሥራት ነው። እንደ ሰው ተቆጥቶ ጋጢአት መሥራት የማይችለው ደግሞ ቁጣው በጋጢአት ላይ ሊሆን ነው። እንግዲህ በዚህ ክፍል መሠረት የተከሰተው ቁጣ ላይሆን በቁጣ ጋጢአትን መሥራት ነው (ማቴ5:22)። በሰዚህ ቁጣ ወደ ጋጢአት እንዳያመራ ብርቱ ጥንቃቄ በማድረግ ተገቢ ወሰኑን አንዳልፍ መጠበቅ ያስፈልጋል።

(2) በቁጣችሁ ላይ ፀሐይ አይግባ፡- እንደ አማኝ ተቆጥቶ በዚያው ስሜት ውስጥ ለረጅም ጊዜ መቆየት የለበትም። የቁጣ ስሜት ሲቆይ ወደ መራርነት ይለወጥና የግልና የሌሎች ሰዎችን ሕይወት መጉዳት ወደኳችልበት በቀል ያድጋል። ስለዚህ በቁጣ ስሜት ላይ በጊዜ ገንቢ የሆነ እርምጃ መውሰድ ያስፈልጋል። ቁጣውን የሚያስተነፍስ መንገድ መፈለግ አለበት።

(3) ለዲያብሎስ ፈንታ አትሰጡ፡- የአማኝ ቁጣ ለይጣን እንደ መሣሪያ ተጠቅሞ ሕይወቱን ወይም የሌሎችን ሕይወት የሚያጠቃበት መሆን የለበትም። በአብዛኛው አማኞች የሚቆጡት በለይጣን ተፈትነው ላይሆን በራሳቸው ውስጣዊ ምኞት ሊላቡ ነው። ከውስጣቸው የወጣው ምኞት ቁጣን በሚወልድበት ጊዜ ለይጣን ቁጣቸውን በመጠቀም አላቡንና ዓላማውን በዚያ ውስጥ ለማስፈጸም አንቅስቃሴ ይጀምራል። በተለይ ቁጣ ለሌሎች ሰዎች ንግግር ወይም ድርጊት የሚበጥ አጻፋ በመሆኑ ዲያብሎስ ይህን አጋጣሚ በመጠቀም ለብዓዊ ግንኙነት እንዲበላሽ ያደርጋል። በሰዎች መካከል ግጭት አንዲባባስና መከፋፈል እንዲሆን አሉታዊ ተጽዕኖን ያደርጋል። ስለዚህ በቁጣችን ተጠቅሞ ለይጣን ዓላማውን እንዳይመታ ቁጣችን ወደ ጋጢአት የማያመራንና ለረጅም ጊዜ የሚቆይ መሆን የለበትም።

ይቅርታ ለማድረግ በደሉን በጥልቀት ማስታወስና የተደረገውን ህሉ መረዳት እንዲሁም ከዚህ በደል የተነሣ በሕይወታችን ላይ የደረሰውን የሰሜት ጉዳት ለይቶ ማወቅ ያስፈልጋል። ይህን ማድረግ በበደሉ ምክንያት በሕይወታችን ላይ የደረሰውን ቀበል ለመረዳት ይረዳል። ቀበሉን ለይቶ ማወቅ ደግሞ ለዚህ ተገቢውን መድኃኒት እንድንፈልግ ያግዛል። ስለ ደረሰብን በደል በምናስብበት ጊዜ በአኛ ላይ በደል የፈጸመው ሰው ወይም የፈጸመ ሰዎች እነማን እንደሆኑ በትክክል ለይተን አናውቃለን። የበደለንን ሰው ለይቶ ማወቅ ሌሎች በዎችን እንዲሁ ዝም በለን «በዳዮች» እንዳናደርጋቸው ያግዘናል። ይቅርታ የምናደርገው ለበደለን ሰው ብቻ ነው።

እንዳንድ ጊዜ ተበዳዮች ወደ ሕይወታቸው ተመልለው በስደረሰባቸው በደል፤ ማን ምን ዓይነት በደል እንደ ፈጸመባቸውና ከዚህም የተነሣ ምን ቀበል እንደ ደረሰባቸው ለመመርመር ፈቃደኞች አይሆኑም። ስለ በደሉ ላለማመንና ወዳጆቻቸውም ይህን በደል እንደፈጸሙባቸው ከልባቸው ላለመቀበል የተለያዩ ምክንያቶችን በመደርደር መከዳት ይሞክራሉ። ይህን የክህደት መንገድ መከተላቸው በእነርሱ አይታ ለክፉ ነገር አይደለም።

ተበዳዮች እነዚህን ሰዎች ይወዳላቸዋል። ከእነርሱም ጋር ወዳጅነታቸውን ጠብቀው ለመኖር ይፈልጋሉ። በእነዚህ ሰዎች የተፈጸመባቸውን በደል ማለብ ደግሞ በመካከላቸው ክፍተት እንዲፈጠር ያደርጋል ብለው ሰለሚፈሩ በለበደሉ ማንላት አይችሉም። ይህን ጉዳይ አስመልክቶ ሌወብ ቢሜደስ አንዲህ ብለዋል።

እንዳንዶቻችን የሚሰማንን የሕመም ሰሜታችንን እንከዳለን። የሕመም ሰሜቱን በውስጣችን እንዳለ መቀበል በጣም ይጎዳናል። እንዳንድ ጊዜ ያስፈራናል፤ በወላጆቻቸው በደል የተፈጸመባቸውና የተጎዱ ሰዎች ከዚህ የተነሣ የሚሰማቸውን ሰሜት ማመን ያቅታቸዋል። ምክንያቱም ከሁሉም በላይ ሊወዳላቸው የሚገባቸውን ሰዎች መጥላት ባለመፈለጋቸው ነው። ስለዚህ ብዙ መንገዶችን በመጠቀም በውስጣቸው የተሰማቸውን የሰሜት ጉዳት ይደብቃሉ።³³

በደል የሰሜት ሕመምን ቢያስከትልም ከበዳዮች ጋር ያለው ወይም መኖር የሚገባው መልካም ግንኙነት እንዳይቋረጥ ከማለብ የተነሣ ሰዎች በወዳጆቻቸው የደረሰባቸውን ጉዳት መቁጠር አይፈልጉም። ተበዳዮች ስለበደሉ አለማለብ ግን በደሉ አልተፈጸባቸውም ወይም ከበደሉ የተነሣ የሰሜት ጉዳት አልደረሰባቸውም ማለት አይደለም። በደሉ እውን ነው፤ ሕይወታቸውም ቆሰሏል፤ ነገር ግን ይህን ሰሜት እንዳይገልጹ ፍርሃት ይዘላቸዋል።

በዚህ ዓይነት የክህደት መንገድ የተፈጠሰ ሕይወት እንዲሁም ከእነዚያም ሰዎች ጋር መልካም የሆነ ግንኙነት ሊኖራቸው አይችልም። ስለዚህ ከደረሰብህ በደል ፈውስ ለማግኘት በደረሰብህ በደል መጎዳትህን ማመን ይገባሃል። ይህ ምናልባት መቀበል የማትፈልገውና ሰሜትህን እጅግ ሊያሳምምህ የሚችል ጉዳይ ሊሆን ይችላል። ሌሎች ሰዎች በአንተ ላይ በፈጸሙት በደል ምክንያት ሕይወትህ መቋሰሉን ከተቀበልክ ሕይወትህን በቀና መንገድ ለመምራት እኛ ሰው ለማድረግ ትልቅ የልብ መንሳሳትን ይበጣሃል። ይህ ሁኔታ ደግሞ በዳዮችህን ይቅር ማለትን እንድታሰብ ያግዛላል።

³³ Smedes, L.B. (1984). *Forgive and Forget*. p. 7

ተበዳይ በእርሱ ላይ የደረሰውን በደል ማሳሳል ሊጀምር ከዚህ በደል የተነሣ በሕይወቱ ላይ የደረሰውን ሁኔታ በማሰብ በዳይን መጥሳት ይጀምራል። ተበዳይ ለበዳይ የሚኖረው ጥላቻ በሁለት ዋና ዋና መንገዶች ሲገለጽ ይችላል። የመጀመሪያው በዝምታ የሚገለጽ ጥላቻ ነው። በዚህ ዓይነት ጥላቻን የመገለጽ ሂደት ውስጥ ተበዳይ ከበዳይ ጋር ያለውን ግንኙነት አያቋርጥም። ተበዳይ በዳይን በመውደድና በመጥሳት መካከል ይወጣል። ከልብ እንዳይወደው በደሉን ያስባል፤ ከልቡ እንዳይጠጣው ደግሞ ፍቅሩን ያስባል። በዝምታ ጥላቻ ውስጥ ተበዳይ የበዳይ ሕይወት እንዲላካለት ምንም ፍላጎት የለውም። በዳይ መንፈሳዊ ሰው ቢሆን እግዚአብሔር በዳይን እንዲባርከው ከልብ የሆነ ጸሎት መጸለይ አይፈልግም። በተበዳይ ሕይወት ውስጥ በዳይን ለመባረክ የሚያስችል የፍቅር ጋይል አይኖርም።

ሁለተኛው የጥላቻ መገለጫ መንገድ በዳይን ማጥቃት ነው። በዚህ ዓይነት ሁኔታ ውስጥ የገባ ተበዳይ በዳይ እንዲጠፋ፣ ከዚህ ዓለም በሞት እንዲለይ፣ በሕይወቱ ውስጥ የለውን ልጅ ሲያጋጥሙ የሚችሉ ክፉ የሚባሉ ነገሮች ሁሉ እንዲያገኙት ይመኛል። በተበዳይ ሕይወት ውስጥ ያለው ጥላቻ በዳይ በሕይወት እንዲኖር አይፈልግም። ተበዳይ በራሱ ወይም ሁኔታዎችን በማመቻቸት በዳይን ለማጥቃት እርምጃ ለመውሰድ የሚነሳሳበት ሁኔታ ውስጥ ይገባል።

በሁለቱም ዓይነት መንገዶች የሚገለጠው ጥላቻ ለተበዳይና ለበዳይ ግንኙነት እንዲሁም ለአያንዳንዳቸው በግል የሚኖረው ጉዳት ይሰጣል ተብለው ከሚገመተው ጥቅም ይልቃል። የጥላቻ ውጤቱ ጉዳት ነው። በሁለቱ ግንኙነት ውስጥ ከሚያስከትላቸው ውጤቶች ጥቂቶቹ የሚከተሉት ናቸው። እነርሱም፦

- ✓ ጥላቻ የበዳይና የተበዳይ ግንኙነት ወደ ተሻለ ደረጃ እንድያድግ ያደርጋል፤
- ✓ ጥላቻ የሚዋደዱ ለዎች ተለያይተው እንዲኖሩ ሁኔታዎችን ያመቻቻል፤
- ✓ ከሚጠላው ለው ይልቅ የሚጠላው ለው ይበልጥ ይጎዳለታል፤
- ✓ ፈውስ የሚያበረታው ውስጣዊ በሽታ በሕይወት ውስጥ መኖሩን የሚያመለክት በመሆኑ ቶሎ ገንዘ አርምጃ አለመውለድ ወደከፋ ደረጃ ያደርሳል፤

ለዎች በጣም የሚጠሉት የቅርባቸው የሆነ ሰው ሲበድላቸው ነው። የቅርብ ወዳጅ በደል ምርር ያለ ጥላቻን ይፈጥራል። ከወዳጅ ጋርም ሆነ ከሌሎች ለዎች ጋር በተፈጠረው በደል ጥላቻ ሲፈጠር አያሌ መልዕክቶች እሱት። የሚጠላው ለው ለተፈጸመው በደል ተጠያቂ መሆኑን መግለጻችን ነው፤ በዳይን በመጥላታችን ትክክለኛች እንደሆንን መናገራችን ነው።

እንዲሁም አንዳንድ ጊዜ ደግሞ በበዳይ ላይ የሚለማን ጥላቻም መደረግ ያለበት እንደሆነ እናስባለን።

በጥላቻ ሕይወት ውስጥ መኖር አለረኛ ሆኖ ከመኖር የተለየ ትርጉም የለውም። በጥላቻ ሕይወት ውስጥ የሚገኝ ጥቅም የለም። ከዚህ ከጥላቻ ለሜት መውጣት ያለፈልጋል። በጥላቻ ለተሞላ ሕይወት ፈውስ አለፈላጊ ነው። ለዚህ የፈውስ እርምጃ ደግሞ በለብዓዊ ግንኙነት ውስጥ በደረሰበን በደል ምክንያት በዳይን እንደጠላን ማመንና መናገር ነው። በለዎች ተበድለን በውስጣችን ምንም የጥላቻ ለሜት እንዳልተፈጠረበን መናገር እውነት የሆነውን ነገር መከዳት ነው። እንዳንድ ለዎች ለበዳይ የተለማቸውን ጥላቻ ግልጽ አውጥተው መናገር አይፈልጉም። በዳይን ለውበጣቸው እየጠሉት ነገር ግን ምንም ጥላቻ እንደሌለባቸው አስመልክተው ይኖራሉ። በዚህ መንገድ ሲሄዱ ለበዳይ ይቅርታ ለማድረግ አይዘጋጁም። ጥላቻን መደበቅ በዳይን ይቅርታ ለማድረግ የሚወሰድ ገንዘ ያልሆነ እርምጃ ነው። ሆኖ ተብሎ የተለወጠ ጥላቻ ለብዓዊ ግንኙነትን ከማበላሸቱም በላይ ጥላቻውን በሚደብቀው ሰው ላይ የሚያስከትለው አሉታዊ ተጽዕኖ ውስብስብ ነው።

❖ ይቅርታ ለማድረግ መፈለግና መለጠት

ምን ላድርግ? ብሎ ማሰብ፦ በዚህ ደረጃ ላይ ሲሆን ተበዳይ ለበዳይ ይቅርታ ለማድረግና ላለማድረግ ምን ዓይነት ውሳኔ ማድረግ እንደሚገባው ማሰብን ይጀምራል። ተበዳይ እበካሁን ድረስ የተከተላቸው መንገዶች ጠቃሚና ገንዘ እንዳልሆኑ ይገነዘባል። ከበደሉ የተነሣ ቁጣን መደበቅ ወይም ገንዘ ባልሆነ መንገዶች መግለጽ ዘላቂነት ያለው ጥቅም እንደማይኖረው ከመገንዘብ የተነሣ ቁጣሉንና ቁጣውን ለሌሎች ለዎች ለመግለጽ ፈቃደኛ ይሆናል።

መጠራጠር፦ በዚህ ሂደትም ተበዳይን ይቅር ማለት አለፈላጊ እንደሆነ ያምናል። ተበዳይ በዳይን ይቅር ማለት ገንዘ እርምጃ እንደሆነ ቢያስብም ግን ለውስጡ ጥርጣሬ ሞልቷል። ለበዳይ ይቅርታ ቢያደርግለት በዳይ በለመደው ድርጊት ቢቀጥልለት የሚል ጥያቄን ይጠይቃል። ሥጋቱ ስለ ወደፊቱ ሁኔታ ነው። በዳይን ለማመን ይቸገራል። ይቅርታ ማድረግ በዳይ ወደፊት ተመለሳይ ከፋ ድርጊት እንዳያደርግ ምንም ዋስትና እንደሌለ ይመለከትና ይቅርታ ለማድረግ ከበዳይ ዋስትና ይፈልጋል።

ቅድመ ሁኔታዎችን ማስቀመጥ፦ ተበዳይ ይቅርታ ማድረግ መልካም እንደሆነ ቢረዳም በዳይ እንዲያከናውን የሚፈልጋቸው ቅድመ ሁኔታዎችን ያስቀምጣል። በዳይን ይቅር ለማለት የምችለው እርሱ «ይህን ወይም ያን ነገር ሲያደርግ ብቻ ነው» የሚል አቋምን ያገዳባርቃል። በዚህ ሁኔታ ይቅርታ ማድረግ ቢችልም ወደፊት በግንኙነታቸው ውስጥ ሲከሰቱ የሚችሉትን ችግሮች በዓይነቱቱ አየተመለከተ እንደሚኖር ይገልጻል።

በደልን ከማላሳሰል የሚመጣው ቁጣና ጥላቻ መፈወል አለባቸው። ለፈውስ ደግሞ ተበዳይ ራሱን ማዘጋጀት ያለፈልገዋል፤ ከበደል የተነሣ

የታመመውን ውስጣዊ ማንነት መፈወስ ውስጣዊ ቀደ-ጥገና የማድረግ ዓይነት ነው።

በዳይን ይቅር ማለት ወዲያውኑ በበደሉ ምክንያት የተፈጠረውን ውስጣዊ ቁስል ወይም ስብራትን እይረውስም። የቁስሉ ሕመም ቶሎ እይጠፋም። በተለይ በእኛ ላይ የተፈጸመው በደል ጥልቀት ኖሮት ሕይወትን በኃይል የሚጎዳ ሲሆን ፈውስ በቼሎ እይገኝም። በዚህ ሂደት ውስጥ ሕመሙን ሊረዱ ሰሚችሉ ተገቢ ሰዎች ማካፈል ይጠቅማል። ሕመሙ ቀስ በቀስ እየተፈወሰ ስለሚሄድ ተስፋ ሳይቆረጥ ሰፊውሱ መሥራት ቶሎ ቶሎ ስመፈወስ ብሎ ማስታገሻ የሚሆኑትን እጁራዊ መፍትሔዎችን ከመፈለግ ይሻላል።

❖ ያለምንም ቅድመ ሁኔታ ይቅር ማለት

በዚህ ሂደት ተበዳይ ቁጣውን ትቶ ስለበዳይ ማስብ ይጀምራል። ስለበዳይ የተቻለውን መረጃ በማግኘት መረዳት ይፈለጋል። በደል ከመፈጸሙ በፊትና በኋላ ሕይወቱ ምን እንደሚመስል እንዲሁም ግንኙነቱና ወደፊት ምን ሊመስል እንደሚችል ማሳሰብ ይጠይቃል። ምንም እንኳን በዳይ በደል ለመፈጸም የሚጠቅሰው ምክንያት በደሉ ትክክለኛ መሆኑን ባያጸድቀውም ተበዳይ የበዳይን እይታ መረዳት እንዲችል ያግዛል። ተበዳይ ሁኔታዎች በበዳይ መነጽር ማየት ሲችል ትክክለኛ የሆነ ግንዛቤ ይፈጠራል።

በመቀጠልም ተበዳይ በዳይ በእርሱ ላይ ያደረሰውን በደል እያሰበ «ይህ እስኪሆን ድረስ ይቅር እልልም» ብሎ የሚያስቀምጠውን ቅድመ ሁኔታዎች ሁሉ እርግፍ እድርጎ በመተው ያለምንም ቅድመ ሁኔታ በዳይን ከልቡ ይቅር ለማለት ይዘጋጃል። ተበዳይ ካሰፈው ታሪክ ጋር ታስሮ ከመቀመጥ ይልቅ ወደፊት መሄድ እንደሚሻለው ይገነዘባል። ከዚህም ግንዛቤ የተነሣ ራሱን የበዳይ ባሪያ ስማድረግ ነጻ ይወጣል። ይህ ብቻ ሳይሆን በዳይ ፈቃደኛ ከሆነ ግንኙነቱን ለማደባና ወደፊት በግንኙነታቸው መካከል በደል ቢፈጸምም ተበዳይ ወደ እርሱ በመሄድ ሁኔታዎችን ለማስተካከል የበቡሱን ጥረት እንደሚያደርግ ያሰውንም ተስፋ ይገልጻል።

ለእማኞች እግዚአብሔር በከርስተስ በኩል እንደተቀረጸው እነርሱም በዳዮቻቸውን በምሕረት መቀበል አስፈላጊ እሴታቸው መሆኑን በመረዳት በዳይን በምሕረት መቀበል የሚመጣው እዚህ ጋ ነው። በዳይንም ቢሆን እግዚአብሔር እንደሚወድደውና እንደሚያከብረው በመረዳት እርሱም እንደዚያው ለማድረግ የልብ መነሳሳትን የሚያገኝበት ደረጃ ነው። እግዚአብሔር የወደደውን እኔም መውደድ እስብኝ ብሎ ገንቢ የሆነ እርምጃ ይወስዳል።

❖ የቀድሞውን ግንኙነት ማደስ

ተበዳይ ለበዳይ ከልብ የሆነ እውነተኛ ይቅርታ ካደረገለት በኋላ ቀድሞ የነበረውን ግንኙነት በማደስ አብሮ መኖር ይጠበቅበታልን? በዚህ ጉዳይ ላይ ሁሉን ዋና ዋና አመለካከቶችን መመልከት ጠቃሚ ነው። የመጀመሪያው ይቅርታ ከተደረገ በኋላ የቀድሞ ግንኙነት በቦታው መሆን እስከት የሚለው እሳብ ነው። በዚህ አሳብ መሠረት ይቅርታ እውን ወይም ሙሉ የሚሆነው በበደል ምክንያት የተዘላለመ ግንኙነት እንደገና ሊጠገን ነው። ከልብ የሆነ ይቅርታ ሲኖር በግንኙነቱ መካከል የነበረው በደል ስለሚወገድ የቀድሞው ግንኙነት ይታደሳል።

ሁለተኛ ደግሞ በዳይ በፈጸመው በደል እውነተኛ ንስሐ ንብቶ የንስሐ ፍሬ ማሳየቱ ካልተረጋገጠ ወደ ዱር ግንኙነት መግባት እደጋ አለው የሚል ነው። በዚህ እይታ ለበዳይ ይቅርታ ከተደረገ በኋላ ስእርሱ ጋር ያለውን የስሜት ርቀት ጠብቆ መቆየት አስፈላጊ መሆኑ ይታመናል። በዚህ ወቅት በዳይ ከልብ የሆነ መጻጸት ማለየቱ ይፈተሻል። ከልባቸው ንስሐ የገቡ ሰዎች በሚናገሩት ሳይሆን በሚያደርጉት ድርጊት ወይም በሚኖሩት ነሮ የሚያሳዩ በመሆናቸው በሚታይ ፍሬ እውነተኛ ሰው ማድረጋቸው እስኪታወቅ ድረስ የስሜትን ርቀት ጠብቆ መመለስ ያስፈልጋል። በዳይ ይቅርታ እንደጠየቀና ተበዳይ ይቅርታውን እንደሰጠው ወደ ቀድሞ ግንኙነት ፈጥኖ መመለስ ምናልባት የበለጠ ጉዳት እንዲመጣ ሁኔታዎችን ማመቻቸት ሲሆን ስለሚችል በችኮላ ወደ ግንኙነት ከመግባት ስቅርብ ሆኖ መስታተል ይመረጣል የሚል እሳብ ነው። «ይቅር በል ነገር ግን ዘላቂነት ያለውን ሰው ለስከታይ ድረስ ልብህን ጠብቅ» የሚል ምክር ይመከራል።³⁴

ማጠቃለያ

- ↓ ይቅርታ ማለት ውሳኔ ማድረግን ይጠይቃል። ገንቢ የሆነውን ውሳኔ ለመወሰን ደግሞ ፈቃደኝነት አስፈላጊ ነው። ይህን ውሳኔ ማድረግ የሚቻለው ውስጣዊ ዝግጅት እንዲሁም ውጫዊ ሁኔታዎች ሲመቻቹ ነው። ይቅርታ ለማድረግ ፈቃደኛ ሆኖ መወሰን የመጀመሪያ ገንቢ እርምጃ ሲሆን ውጤቱ ዘንድ ለመድረስ ብዙ ውጣ ውረዶችን በጽናት ለማሰፍ ውስጣዊ መስጠት ወሳኝ ነው።
- ↓ በዳይን ይቅር ማለት ነጻነትን የሚለጥ ሂደት ነው። ይህ ነጻነት የሚገኝ ውጥ በመከፈል ነው። በዚህ ሂደት የሚከፈለው ዋጋ መልካም ፍሬ የሚኖረው ከረጅም ጊዜ በኋላ በመሆኑ እስከ መጨረሻው በትዕግሥት መሄድ አስፈላጊ ነው።
- ↓ እንዳንድ ጊዜ ተበዳይ የይቅርታ ሂደትን ይጀምርና በመሐል ሊያቋርጥ ይችላል። ይህ ሲሆን ተስፋ ባለመቆረጥ እሁንም ሂደቱን መቀጠል

³⁴ Cloud & Townsend. (1992). *Boundaries*, P. 37

የማሰባሰል ጥያቄዎች

- (1) በሰዎች በደል ተፈጽሞባችሁ በወሰጣችሁ የቁጣ ሰሜት ቢለማችሁ ሰሜቱን ላለመቀበል የምትጠቀሙባቸው ራሱን የመከላከያ ስልቶች ምንድናቸው? ከሕይወታችሁ ተጨባጭ ምሳሌዎችን በመጠቀስ ተወያዩበት።
- (2) በዚህ የይቅርታ ሂደት ውስጥ የእግዚአብሔር እገዛ እንዴት ይገለጻል? በሕይወታችሁ ከተለማመዳችሁት ሁኔታ በመነሳት እግዚአብሔር በሂደቱ የሚያገዝባቸውን ተጨባጭ መንገዶች ተነጋገሩ።
- (3) ይቅርታ ለማድረግ ፈቃደኛ ሆኖ መወለን ምን ምን ነገሮችን መተውን ይጠይቃል? ፊቱን ወደ ይቅርታ ያዞረ ሰው ምንን ይተዋል?
- (4) «ይቅር ብየእለሁ» ብሎ በቃል ለበዳይ መናገር ትክክል የሚሆንበትና የማይሆንበትን ሁኔታ ተጨባጭ ምሳሌዎችን በመጥቀስ ተወያዩበት።

በዳይና ተበዳይ የሚገናኙባቸው መንገዶች

በእካል፡- «ወንድምህ ቢበድል ገሥጸው፤ ቢጸጸትም ይቅር ሰለው» (ሉቃ17:3)። በዚህ ጥቅስ መሠረት አራት ደረጃዎች በቅደም ተከተል ይከናወናሉ። በሁለቱ ወገኖች መካከል አንዱ በሌላው ላይ በደል መፈጸም፤ ተበዳይ ወደ በዳይ በመሄድ ስለፈጸመው በደል መገለጽ፤ በዳይ በፈጸመው በደል መመገብና በዳይን ይቅር ማለት ናቸው።

ተበዳይ ወደ በዳይ በመሄድ ስለተፈጸመበት በደል ወንድሙን መገለጽ ለይቅርታ የመጀመሪያው እርምጃ ነው። በሁለት ወገኖች መካከል በደል በሚፈጸምበት ጊዜ መጽሐፍ ቅዱስ ተበዳይ ወደ በዳይ በመሄድ ከእርሱ ጋር ለብቻው እንዲነጋገር ያስተምራል። ሁለቱም በእካል ተገናኝተው በበደሉ ዙሪያ ይነጋገራሉ። «ወንድምህም ቢበድልህ ሂደህ አንተና እርሱ ብቻችሁን ሆናችሁ ውቀሰው» (ማቴ18:15)። በግንኙነት ውስጥ በደል ሲፈጸም ምንም ሦስተኛ ወገን ጣልቃ ሳይገባ ተበዳይና በዳይ ተገናኝተው በደሉን ለማለወገድ ይቅርታ ቢደራረጉ ለቀጣይ ግንኙነት የተሻለ ውጤት ይኖረዋል። ይህን መርሕ መከተል በግንኙነቱ ውስጥ ወደሚገኙ ሌሎች ሰዎች ወሬው ሳይሰራጭ በእጭሩ ለመቋጨት ይረዳል። በተለይ በቤተክርስቲያን ውስጥ በሁለት ወገኖች መካከል በሚፈጸመው በደል ሌሎች አባሳት ይጎዱበታል። እርሱ በርሱ ይተማማሉ። እንዲሁም ሌላውን ይከንናል። ምዕመና ሰነገር እርሱ በርሱ ይነካከላሉ። ይህ ደግሞ በኅብረት ውስጥ መለያየትንና መከፋፈልን ያሳክታል።

የሁለት ሰዎች ጉዳይ ወደ ኅብረቱ እንዳይዛመት ለማድረግ ብቻ ሳይሆን ጉዳይን በሁለት መጨረሻ በዳይም ንሰሐ ገብቶ ሁኔታውን እንዲያስተካክል ምቹ ሁኔታን ይፈጥርለታል። ተበዳይ በሆነው ነገር መጎዳቱን በማሳወቅ በወንድሙ እንዲህ ዓይነት ነገር በመፈጸሙ ትክክል እንዳልሆነ በመግለጽ ሊወቅሰው ይችላል። በዳይም ምንም ይሉኝታ ወይም ሰዎች ምን ይሉኛል ብሎ ሳይሰጋ ለህተቱን እንዲቀበልና ተበዳይን ይቅርታ እንዲጠይቅ ይጋብዛል። ሰዎች በእርግጥ የተሰላሱ እንደሆኑ ቢያውቁም ለህተታቸውን በእደባባይ በሰዎች ፊት ከማመን ይልቅ በግል በተበዳይ ፊት መቀበል ይቀላቸዋል። ማንም ለው በሌሎች ፊት ለሙ እንዲጠፋ ወይም ውርደት እንዲገጥመው አይፈልግም። ለሰዚህ በግል ለብቻ ከበዳይ ጋር ነገርን ማስተካከል ለንሰሐ ምቹ ሁኔታን ይፈጥራል።

በኅብረት ውስጥ የሚገኝ አንድ ሰው በደል ሲፈጸም ወደ እርሱ በመሄድ መምከርና መገለጽ «ባልንጀራህን እንደ ራሱህ ውደድ» የሚለው ትዕዛዝ አካል ነው። ባልንጀራውን የሚወድ ሰው እርሱ በፈጸመው በደል ንሰሐ እንዲገባ፤ የኅብረቱም በረከት በበደሉ ምክንያት እንዳይከለክል እንዲሁም የምዕመናን አንድነት ዘልብ እንዲሆን የሳተውን ባልንጀራውን ይገሥጻል።

በልክ፡- ከለዎች ጋር በርቀት ለመገናኘት ይረዳል፡፡ ለዎቹ የእኛን ድምጽ ይሰማሉ፡፡ ለሜታችንን መረዳት ይችላሉ፡፡ መልዕክታችንን ለሜታችን ለዎቹን ለይቅርታ የሚያመቻች ይሆናል፡፡ ለተፈጸመው በደል ቀጥተኛ የሆነ ይቅርታ መጠየቅ ይቻላል፡፡ ያ ለው ቢቀበልም ባይቀበልም የበልክ መልዕክቱ ለወደፊት መንገድን ይከፍታል፡፡ በእኛ በኩል የቀድሞውን ግንኙነት ለማደለና የተፈጸመውን በደል ለማረም ማድረግ የምንችለውንና የሚገባንን ነገር እንደምናደርግ መግለጽ እንችላለን፡፡

ደብዳቤ፡- አንዳንድ ጊዜ ደብዳቤ መፃፍ በልክ ከመደወል የተሻለ ይሆናል፡፡ በደብዳቤ የተገለጸውን መልዕክት ሲያነቡ ለዎች በራሳቸውና በተመቻቸው ጊዜ በጉዳዩ ላይ እስበውበት ምላሽ ይሰጣሉ፡፡ ደብዳቤውን ደግሞ ደጋግሞ በማንበብ በውስጣቸው የተለማቸውን መጥፎ ለሜቶች ለብቻቸው ይገልጹታል፡፡ የእኛ መልዕክት ምን እንደሆነ ለመረዳት ጥረት ያደርጋሉ፡፡ ደብዳቤያችንን በሚያዩበት ጊዜ ቢቆጡም ቀስ በቀስ መልዕክቱን አያሰላሰሉ ማድረግ የሚገባቸውን ተገቢ ነገር ለማድረግ ይዘጋጃሉ፡፡ ደብዳቤ እርስ በርስ ፊትለፊት ከመጋፈጥ ያድናል፡፡ መልዕክቱ አጭርና ግልጽ ይሁን፡፡ በተፈጸመው በደል እኛም እንደተገዳንና ወደፊት ማድረግ የሚገባንን መልካም ነገር ለማድረግ ዝግጁዎች መሆናችንን መግለጽ እንችላለን፡፡

እሎት፡- ከላይ የተጠቀሱ መንገዶች የማይመቹ ከሆኑ መጸለይ እስፊላጊ ነው፡፡ የለዎቹን አድራሻ ላናውቅ እንችላለን፡፡ በእግዚአብሔር ፊት ይቅርታ እንጠይቃቸው፡፡ ይቅርታ መጠየቃችንን ወይም ማድረጋችንን በዎቹ ባሉበት ሥፍራ እንዲደርሳቸው እንጸልይላቸው፡፡

በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የተጠቀሱትን መልካም ምክሮች ተግባራዊ ለማድረግና ከለዎች ጋር መልካም ግንኙነት እንዲኖረን አግዚአብሔር ጸጋውን ያበሃል፤

ይቅርታ ለመቀበል ወይም ለማድረግ ባለመቻል በሕይወታቸው ሰላም ያጡ ለዎች የማማከር አገልግሎት ቢረዱ ወይም በይቅርታ ላይ ትምህርትና ሥልጠና የሚረዱት ሁሉ በሚቀጥለው አድራሻ አገልግሎቱን ማግኘት ይችላሉ፡፡

Trust Counseling Center
P. O. Box 121174
Addis Ababa, Ethiopia
Tel. 251-911-316756
Email: kbtulu@ethionet.et or kebede_zeteditu@yahoo.com

ዋዜ መጽሐፍት

- Arnott, J. (1997). *The Importance of Forgiveness*. Sovereign World.
- Augsburger, D. (1992). *Conflict Mediation Across Cultures*. Westminster/John Knox Press.
- Augsburger, D. (1970). *The Freedom of Forgiveness*. Moody Press.
- Casarian, R. (1992). *Forgiveness: A Bold Choice for a Peaceful Heart*. New York: Bantam Books.
- Cloud, H. & Townsend, J. (1992). *Boundaries*. Zondervan Publishing House.
- Collins, G.R. (1988). *Christian Counseling. A Comprehensive Guide*. W Publishing Group.
- Cook, J. & Baldwin, S.C. (1979). *Love, Acceptance & Forgiveness*. Regal Books.
- Douglas & Tenney (1987). *Bible Dictionary*. Zondervan Corporation
- Enright, R.D. (2001). *Forgiveness is A Choice: A Step-by-Step Process for Resolving Anger and Restoring Hope*. Washington D.C. APA Life Tools. Jampolsky, G.G and et al. (1999).
- Klassen, W. (1966). *The forgiving Community*. The Westminster Press.
- Kornfield, J. (2002). *The Art of Forgiveness, Lovingkindness, and Peace*.
- Kruschw, R. B. (2001). *Christian Reflection: A Series in Faith and Ethics*. The Center of Christian Ethics
- Lewis, C.S. (1977). *The Joyful Christian*. A Tocuhstone Book.
- McCullough et al. *Interpersonal Forgiving in Close Relationships: II. Theoretical Elaboration and Measurement*. Journal of Personality and Social Psychology 1998. Vol.75, No.6, 1586- 1603
- Patton, J. (1993). *Pastoral Care in Context: An Introduction to Pastoral Care*. Westminster/John Knox Press
- Poinsett, B. (1998). *Not my Will but Thine*. Broadman & Holman Publishers.
- Rick W. (2002). *Purpose Driven Life*. Amharic version; published by Evangelical Theological College, AA, in 2005.
- Sande, K. (2002). *Peacemaking for Families: a biblical guide to managing conflict in your home*. Tyndale House Publishers, Inc
- Seamands, D. (1988). *Healing for Damaged Emotions*. Victor Books
- Simon, S. B. & Simon, S. (1991). *Forgiveness: How to make Peace with Your Past and Get on with Your Life*.
- Smedes, L.B. (1984). *Forgive and Forget. Healing the Hurts We Don't Deserve*. San Francisco, CA: Harper & Row Publisher.
- Stanley, C.C. (2002). *The Gift of Forgiveness*.
- Tutu, D. (1999). *No Future without Forgiveness*. An Imgae Book.
- Volf, M. (1996). *Exclusion & Embrace*. Abingdon Press.